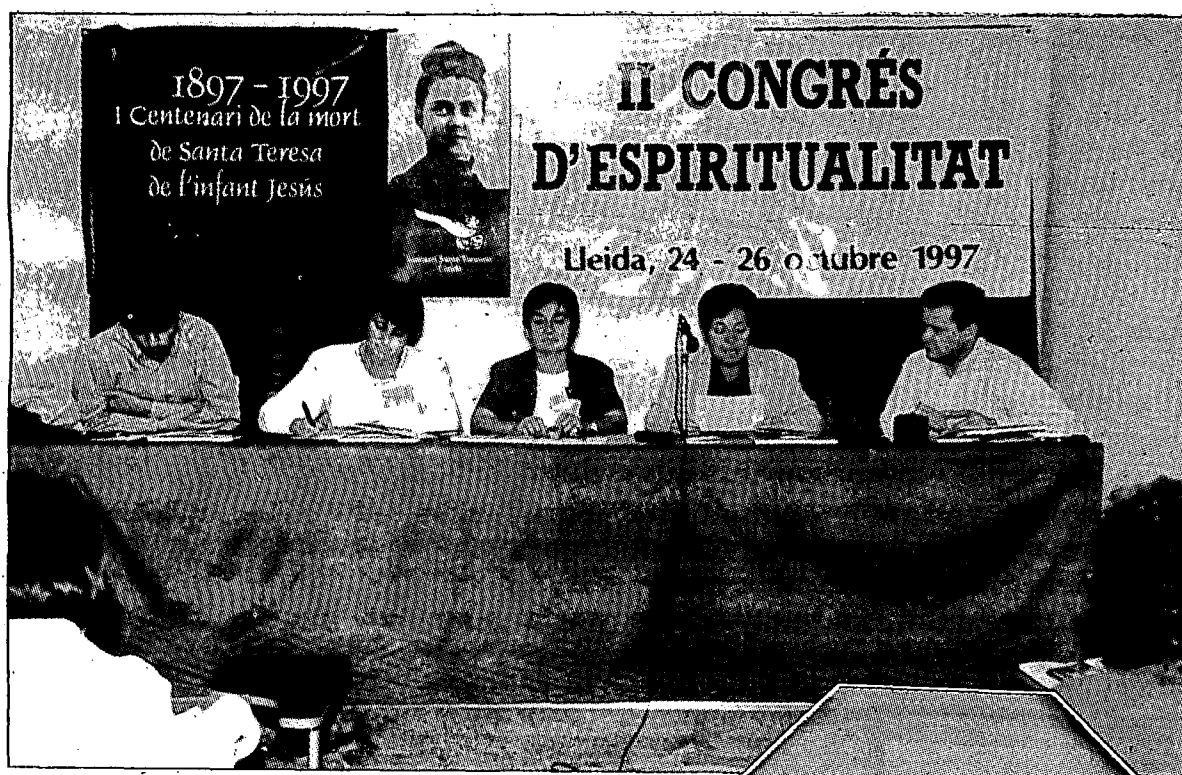

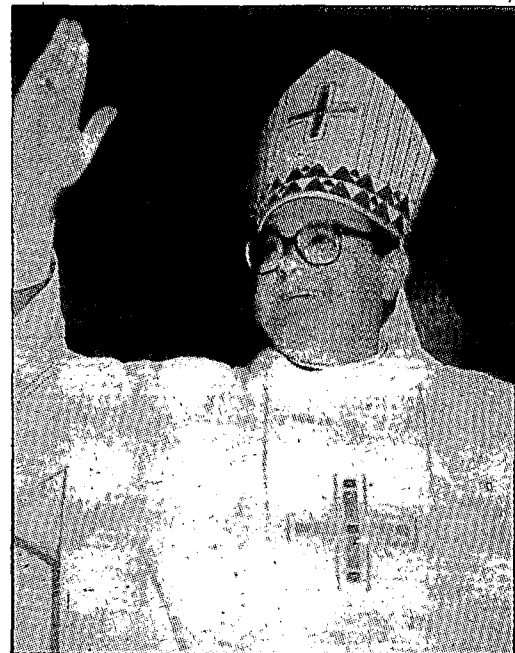
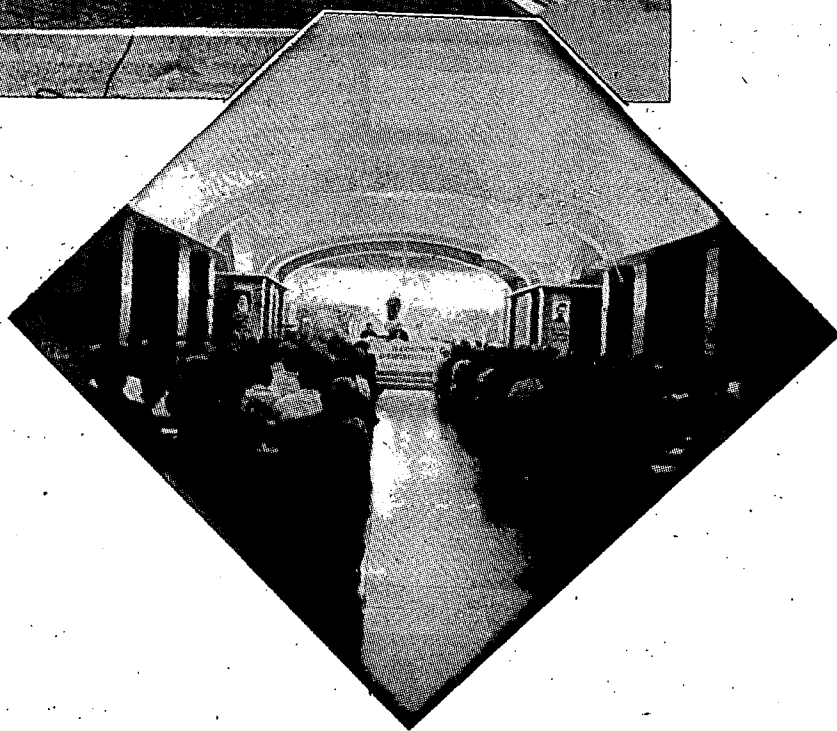
El seu testimoni d'amor obre camins per al segle XXI

La vida de Teresa de Lisieux inspira el II Congrés d'Espiritualitat

«Hem sentit Déu més a prop, el "Déu més tendre que una mare" de què parlava Teresa de Lisieux», explica Agustí Borrell, coordinador general del II Congrés d'Espiritualitat que s'ha celebrat a Lleida el darrer cap de setmana d'octubre. L'elevat nombre d'assistents, més de 425 persones, i la presència de personalitats i experts en la petita Teresa i l'espiritualitat carmelitana han transformat la dinàmica de la capital del Segrià. Aquest congrés ha estat com una joia d'or per cloure el centenari de la mort de Teresa de Lisieux, doctora de l'Església.

Informació a la pàgina 8

Acollida unànime de Mons. Salinas com a nou bisbe de Tortosa

«Déu està preparant una nova primavera cristiana»

Més de 2.500 persones, entre les quals hi havia una important representació de les principals autoritats eclesiàstiques i civils de Tortosa i d'altres indrets de l'Estat espanyol, van oferir una càlida acollida a Mons. Xavier Salinas, fins fa poc bisbe d'Eivissa i ara electe de Tortosa.

En la seva primera homilia com a bisbe de Tortosa, Mons. Salinas va parlar del punt principal del seu programa pastoral, compromès en l'evangelització, i va afegir: «Necessitem uns ulls nous per descobrir que Déu està preparant una nova primavera cristiana.»

Més informació a les pàgines 3, 5 i 14

*Especial sobre
Bioètica en
suplement central*

Editorial

Més sinèrgies en la comunicació eclesial

La comunicació és un dels problemes de la nostra pastoral que no acaba d'assolir la carta de ciutadania eclesial que es mereix. No ens referim només al problema d'una millor utilització dels mitjans de comunicació, eclesials o no, sinó a un canvi de mentalitat pel que fa al tema de la comunicació en tots els agents de la pastoral. ¿Existeix en l'Església que pelegrina a Catalunya una autèntica mentalitat comunicativa? Per bé que en aquests darrers temps s'han realitzat alguns notables progressos, nosaltres pensem honestament que no sempre s'han donat, o s'estan donant, en la direcció que caldria esperar. El Concili Tarraconense, per exemple, només toca el tema molt per sobre. Hi influí, pel que sembla, el pensar que la potenciació dels mitjans propis significava pretendre un augment de poder per part de l'Església i, per tant, enyorar la situació confessional de l'etapa anterior. Un error considerable de perspectiva.

Tot amb tot, les diòcesis de la Tarraconense, juntament amb la de Barcelona, tenen un Secretari Interdiocesà dels Mitjans de Comunicació Eclesial (SIMCOS). També disposen del Gabinet d'Informació de l'Església a Catalunya (GIEC). Tanmateix, s'està elaborant un Pla Pastoral 1997/2000 per a la comunicació eclesial. Es tracta d'una important iniciativa a la qual donem plenament el nostre suport. Les comunicacions han de formar part de tot pla pastoral i en aquest sentit hem de treballar més plegats, disposant d'un inventari dels recursos personals, institucionals i financers que tenim a l'abast per produir la visió de conjunt que la nostra Església vol donar i fer possible que aquesta visió esdevingui realitat.

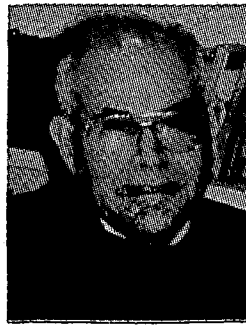
¿Quin lloc ocuparà el setmanari *Catalunya Cristiana* en aquest pla? No fóra just que aquest

inclogués només el GIEC i les Delegacions diocesanes de mitjans de comunicació o els Fulls Dominicals i no incorporés amb plena carta de ciutadania la tasca que el nostre setmanari —l'únic que té l'Església a Catalunya— realitza des de fa vint anys. Els dies 14 i 15 de novembre tindran lloc les II Jornades sobre Comunicació i Església a Catalunya, organitzades pel SIMCOS. Aquesta segona edició se celebra no solament amb la col·laboració de Ràdio Estel, sinó també, finalment, de *Catalunya Cristiana*. És un pas ben donat. És un reconeixement al nostre treball que agraïm de debò. Cal continuar per aquest camí.

En el camp de la comunicació eclesial, com és evident, no tenen sentit els compartiments estancs, les petites parcel·les de poder i d'influència i, menys encara, una mena de competència entre els diversos mitjans. Cauríem en l'antitestimoniatge i, a més, significaria caminar en un sentit oposat, és a dir, vers la incomunicació. Pluralisme no vol dir fraccionament que separa i divideix. En el camp mediàtic les sinèrgies són sempre fonamentals i a Catalunya ens cal una visió ben àmplia i una actitud ben oberta dels uns envers els altres, si volem ser eficaços. Després de vint anys d'existència del nostre setmanari, no tindria gaire sentit que suessin encara velles reticències, com si durant aquests anys no haguéssim fet cap esforç per progressar i millorar. Un progrés, d'altra banda, el nostre i el de tots, que mai podrà produir-se sense la col·laboració de les Delegacions de Mitjans de Comunicació diocesanes. Així de clar.

¿Sabrem, doncs, donar aquella resposta organitzativa i estratègica global i transversal que requereix l'hora present? Sense unes estratègies de comunicació més sincronitzades i unes sinèrgies més efectives no podrem dir que estem a l'altura dels temps actuals.

Sumari

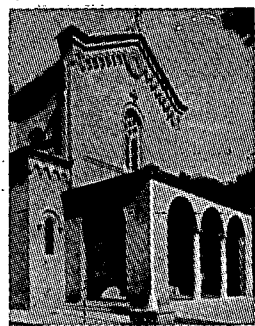
6-7

Entrevista
a Mn. Antoni
Oriol Tataret

9

Assemblea dels
professors de
religió de Catalunya

10

Aniversari de la
coronació de la
Verge de la Salut

23

ProVida celebra el
desè aniversari

32

«Des del carrer»:
una experiència a
Jerusalem

CATALUNYA CRISTIANA

Direcció: Mn. Manuel Valls i Serra

Coordinació: Núria Oriol i Palarea

Redacció: Glòria Carrizosa, Miquel Àngel Codina, Francesc Gamissans, Marta Puyol, David Vidal

Assessorament lingüístic: Meritxell Cucurella Jorba

Col·laboradors: Núria Albert, Montserrat Albert, Josep M. Aragonès, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Pietat Campmajó, Oriol Camps, J. Carrera Planas, Rosa Collell, Guillem Farré, Enric Graupera, Joan Guiteras, Jordi Jorba, Justo López Melús, Jaume Mora, Josep Nadal, Francesc Nicolau, Francesc Riu, Pere Saumell, Pere Tena, Josep Ventura, P-J Ynaraja

Corresponsals: Miriam Díez, GIRONA; Jaume Montaña, LLEIDA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Lluís Badia, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Joaquim Blanc, TORTOSA; Raquel Planas, VIC

Fundadors: Mn. Joan Jarque i Jutglar i Mn. Francesc Malgosa i Riera

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Puiggarí, 5-7 - 08014 BARCELONA - Tel. 490 59 88,
Fax 490 20 35 - Internet: Catcris@idgrup.iberet.net

Gerència: Jaume Vinyals i Rovira

Publicitat: Magda Revetllat i Barba

Promoció: Jordi Baig i Juncosa

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado i Minguez

Impressora: Publiagraf, S.A.L. Passatge Valeri Serra, 30
08011 BARCELONA - Tel. 454 16 30 / 17 77 - D.L.B. 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la **UCIP**
International Catholic Union of Press

Membre de l'**APPEC**
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra,
Gibraltar i Portugal 9.880 ptes.
Resta d'Europa: 20.384 ptes.
Amèrica i Àfrica: 25.584 ptes.
Àsia i Oceania: 36.504 ptes.

en primer pla

Mons. Xavier Salinas, pastor de tots

■ Uns 2.500 fidels van seguir la presa de possessió a la catedral

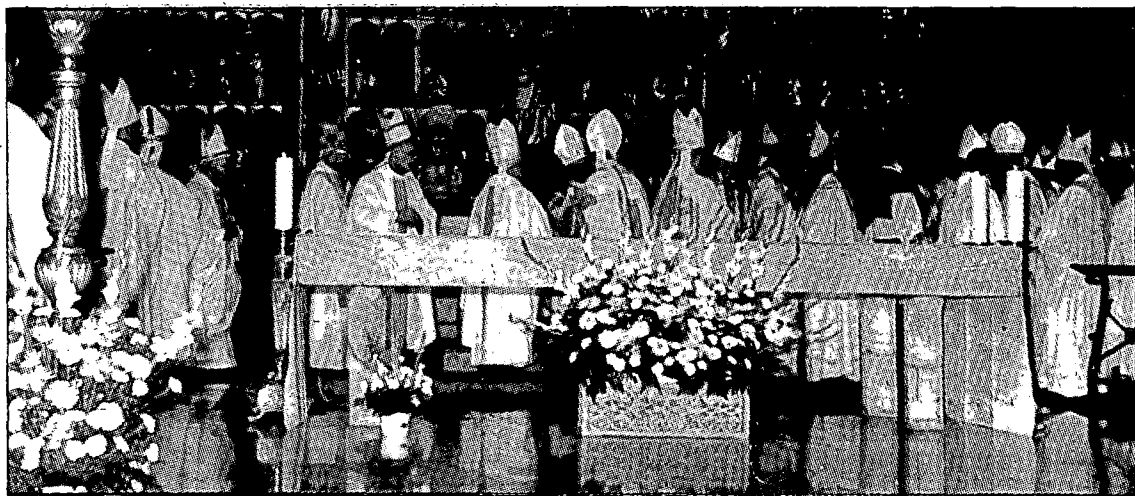
TORTOSA.— A les 6 de la tarda del diumenge 26 d'octubre entrava a la catedral de Tortosa el bisbe d'Eivissa i electe de Tortosa, monsenyor Xavier Salinas i Viñals. L'acompanyaven Lajos Kada, nunci del Vaticà a l'Estat espanyol; Ricard Maria Carles, arquebisbe de Barcelona; Lluís Martínez Sistach, arquebisbe metropolità de Tarragona; Elías Yanes, president de la Conferència Episcopal espanyola; i Josep Maria Tomàs, administrador diocesà de Tortosa.

A la sagristia els esperaven ja revestits una trentena de bisbes de tot l'Estat espanyol, entre ells tots els catalans, Teodor Úbeda, bisbe de Mallorca, Agustí García Gascó, bisbe de València i Sebastià Bardolet, abat de Montserrat.

Els primers bancs de la nau els ocuparen uns 250 preveres. El vuitanta per cent eren diocesans de Tortosa i la resta capellans amics de València i Balears.

Tot seguit hi havia la mare vídua de Mons. Xavier amb els seus fills i familiars. A l'acte, també van assistir un grup nombros d'autoritats estatals, autonòmiques, i de l'Ajuntament de Tortosa en ple.

La representació del president de la Generalitat de Catalunya l'ostentava Joan M. Pujals, conseller de Cultura, i

Xavier Salinas, nou bisbe de Tortosa, és felicitat pels bisbes assistents a l'acte de possessió.

la representació valenciana, Josep Joaquim Ripoll, conseller de la Presidència. En representació del govern insular hi assistí Josep Juan, conseller d'Agricultura. També hi era present el president de les Corts valencianes, Hector Villalba.

Abans de l'Eucaristia concelebrada es va fer el ritus de presa de possessió que va durar una hora. En ell Lajos Kada va manar que es llegissin les Lletres Apostòliques del nomenament papal datat del 5 de setembre. L'últim prevere ordenat a la diòcesis tortosina el va presentar al Col·legi de Consultors i tot seguit va llegir-lo solemnement a tota l'Assemblea, que va contestar amb el cant d'acclamació de l'Al·leluia.

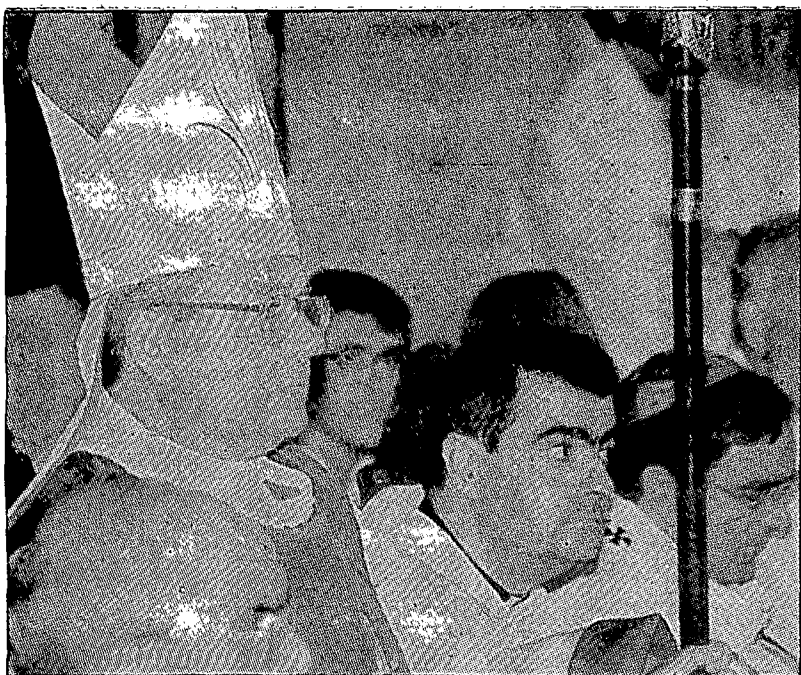
El primer parlament el dirigí el nunci del Vaticà emprant el català i el castellà. Lajos Kada va augurar un ministeri exitós a Mons. Salinas atesos els precedents dels seus immediats antecessors: Lluís Martínez Sistach i Ricard Maria Carles. Kada també va fer refe-

rència al testimoniatge i intercessió dels sants de la diòcesi. Es va centrar en els tres sants del segle passat: Sant Enric d'Ossó, Santa Maria Rosa Molas i el beat Domingo i Sol. El nunci va subratllar que la pertinença a l'Església s'aconsegueix en plenitud quan es té l'Esperit del Crist. També van intervenir Mons. Lluís Martínez Sistach, Mn. Manuel García Sancho, degà de la catedral, i Mn. Josep Maria Tomàs, administrador diocesà.

El ritus més significatiu va ser el moment en què el prelat va asseure's a la càtedra de mestre i va rebre l'ofertament de fidelitat i obediència del Col·legi de Consultors, del Capítol de Canonges, dels arxiprestos, d'un religiós, de dues religioses i finalment de sis laics.

Amb el cant del Glòria començà pròpiament l'Eucaristia, ja presidida pel nou bisbe de Tortosa. Tothom pogué seguir-la amb un fulletó o bé a través del canal 21 de televisió, d'àmbit comarcal.

J. Blanc i Bahima

El nou bisbe de Tortosa, Xavier Salinas, pren possessió del càrrec.

«Déu està preparant una nova primavera cristiana»

Mons. Salinas, en la seva primera homília com a bisbe de Tortosa, saludà tots els membres de l'Església de Déu i amb paraules del profeta Jeremies (Jer. 31, 7) els anuncià la bona notícia: «El Senyor ha salvat el seu poble», i expressà la seva alegria per compartir amb tots els seus diocesans «el camí de la vida cristiana que té les seves arrels en la fe dels Apòstols». Afirmà que la seva missió com a successor dels apòstols era fer present Crist enmig de tots ells, i donà gràcies a Déu pel bon acolliment que li han fet, pels seus bons desitjos i les seves pregàries. Va dir que el punt principal del seu programa pastoral era compartir el camí eclesial de la seva nova diòcesi i que intentava ser cada dia més corresponsable en el desenvolupament de la seva missió en el món. El prelat va afegir que tot això ho

portaria a terme «seht el vostre pastor i servent a imatge de Jesucrist per ser signe i guia de la unitat de tots, per alentar els diferents carismes que l'Esperit suscita entre tots nosaltres per al bé de tothom, per administrar la gràcia dels sacraments, per predicar l'Evangeli, i per dur-vos amb autoritat a la santedat i veritat» (LG 21) i demanà a tots els assistents que preguessin per ell. El bisbe Xavier Salinas va destacar que «a les portes del nou mil·lenni, estem compromesos amb tota l'Església en un mateix impuls evangelitzador: enfortir la fe en el Déu vivent i vertader i fer créixer l'audàcia del nostre testimoni». Després Mons. Salinas tingué unes paraules de salutació per al nunci, per als dos antecessors seus a Tortosa, per a tots els altres bisbes presents i per a les autori-

tats de Catalunya, Balears i València assistents en l'acte, amb una menció especial per als familiars i amics, i per als vinguts des d'Eivissa, el seu anterior bisbat. Recordà els grans sants de la diòcesi i digué que «l'Església de Tortosa està oberta al futur; avui més que mai caldrà fer pròpia aquella invocació que ha guiat els treballs de l'últim Concili Tarraconense: Esperit, què demaneu a l'Església?». «Necessitem uns nous ulls per descobrir que Déu està preparant una nova primavera cristiana». I convidà tothom «a mirar a Maria, imatge real del que significa l'Església com a obra mestra de l'Esperit, com aliança en el temps entre Déu i els homes».

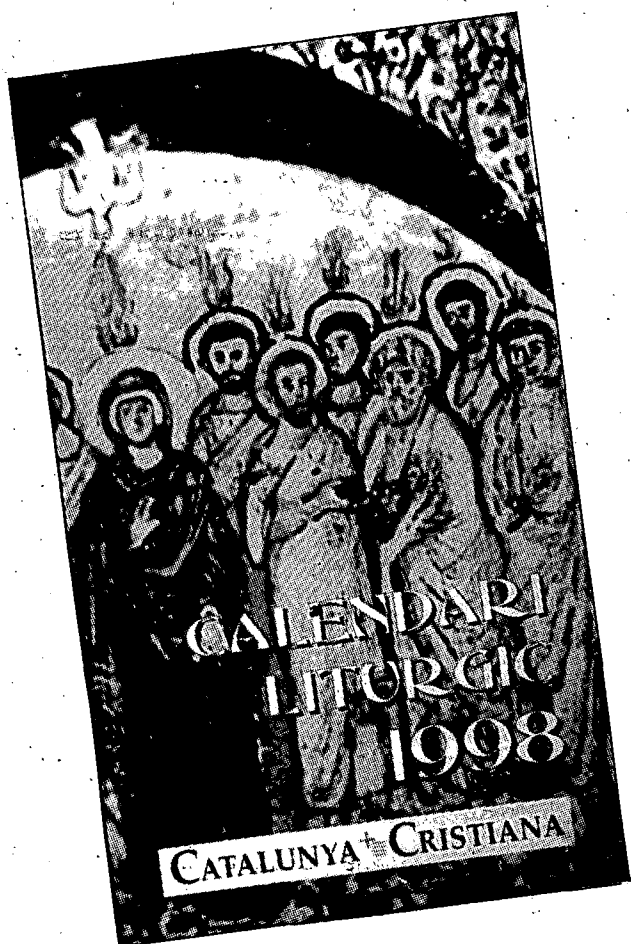
Els fragments més importants de l'homília de Mons. Salinas, bisbe de Tortosa els trobareu a la pàgina 14, a la secció de «Tribuna».

EL NOSTRE CALENDARI

Davant el 3r Mil·lenni

1998

Any dedicat a L'Esperit Sant

Preparat per Mn. Josep Urdeix, del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona

*Ara
ve
Nadal!*

Per això us convidem a ...
Visitar la nostra exposició i
adquirir-hi

Les figures de pessebre

i artesanía dels obradors monàstics
de les Germanetes de Betlem

Del 17 de novembre al 31 de desembre,
d'11 a 1 i de 5 a 7 de la tarda

En col·laboració amb la FORMIGA D'OR

AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA
Pl. Urquinaona, 11 3r 3a A-08010
BARCELONA

Pelegrinatges i viatges

L'ÍNDIA i el Nepal

**Del 29 de novembre
al 15 de desembre**

Un viatge inoblidable
per un país harmoniós
i amable, tant com
exòtic i variat

Visita de missions
i de la tomba de la
Mare Teresa de Calcuta

TERRA SANTA NADAL

Com a «pelegrins de la Paraula»

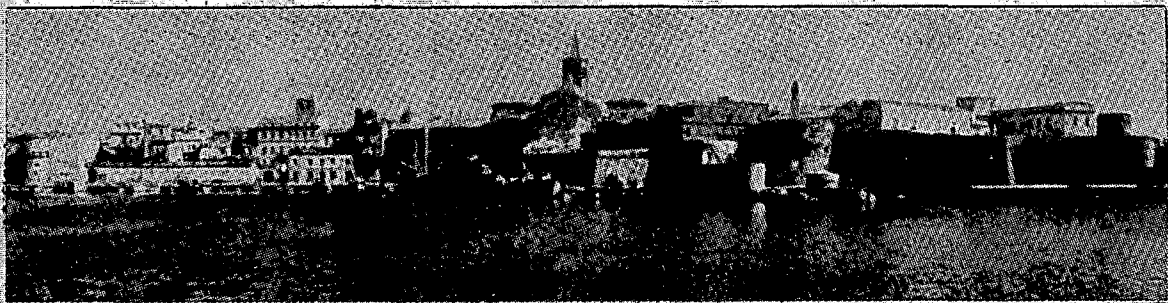
**Del 29 de desembre
al 5 de gener**

Una manera, la més excel·lent
de viure el Nadal:
anar a conèixer el país de Jesús

SARDENYA I L'ALGUER

Del 29 de desembre al 5 de gener

Una descoberta de l'illa i de la seva cultura especialment la implantació
secular catalana a la ciutat de l'Alguer

AMB L'ASSISTÈNCIA TÈCNICA DE

MERCATRAVEL S.A.

DEMANEU MÉS INFORMACIÓ DES D'ARA

Per telèfon, per correu o bé personalment a l'Associació
AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA

Plaça Urquinaona, 11, 3r 3a A - 08010 BARCELONA

Telèfon: 301 37 18 - Fax: 302 32 64

«Per a un cristià, Crist es fa present entre els més pobres»

■ Entrevista a Xavier Salinas, nou bisbe de Tortosa

El 26 d'octubre, Xavier Salinas va prendre possessió com a nou prelat de Tortosa, després d'haver estat bisbe de la seu d'Eivissa i Formentera durant 5 anys. En l'acte celebrat a la catedral de Tortosa, Xavier Salinas va estar acompanyat dels seus dos antecessors a Tortosa, el cardenal Ricard

Maria Carles, arquebisbe de Barcelona, i Mons. Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Tarragona. Sistach agrai a Déu i el Sant Pare la provisió episcopal de la diòcesi i afirmà que aquesta acull el nou bisbe «amb afecte i disponibilitat» i invocà també la protecció de la mare de Déu de la Cinta sobre el

bisbe Xavier. Mons. Salinas va centrar la seva primera homilia a la diòcesi reclamant una nova evangelització de la societat i va expressar la seva alegria per compartir amb tots els membres de la diòcesi de Tortosa «el camí de la vida cristiana que té les seves arrels en la fe dels apòstols».

—Quins projectes té com a nou bisbe de Tortosa?

—Quan arribem a un lloc nou el primer que fem és conèixer-lo per entendre'l. L'Església de Tortosa no ha nascut avui, té una història, que s'ha de conèixer en profunditat per tal de, amb temps, sentir-se identificat amb les seves necessitats i el camí recorregut fins ara.

Potser de la trajectòria de l'Església tortosina ens podem fixar, especialment, en dos grans moments: el que va suposar el Sínode Diocesà i, d'altra banda, el procés d'aplicació entre nosaltres del Concili Tarraconense, sobretot en les seves gran línies d'inspiració que es concreten en evangelitzar aquí i ara, en definitiva, en com mostrar la bona notícia de Crist que és capaç de donar sentit a la vida humana.

És clar que tampoc s'ha de perdre la referència que les coses les fan les persones i per tant aquest coneixement, aquest apropament ha d'anar acompanyat del contacte personal, de la capacitat d'escoltar dels capellans, de compartir inquietuts i objectius aconseguits.

—Quin és el balanç dels 5 anys que ha sigut bisbe d'Eivissa amb els religiosos laics de la diòcesi?

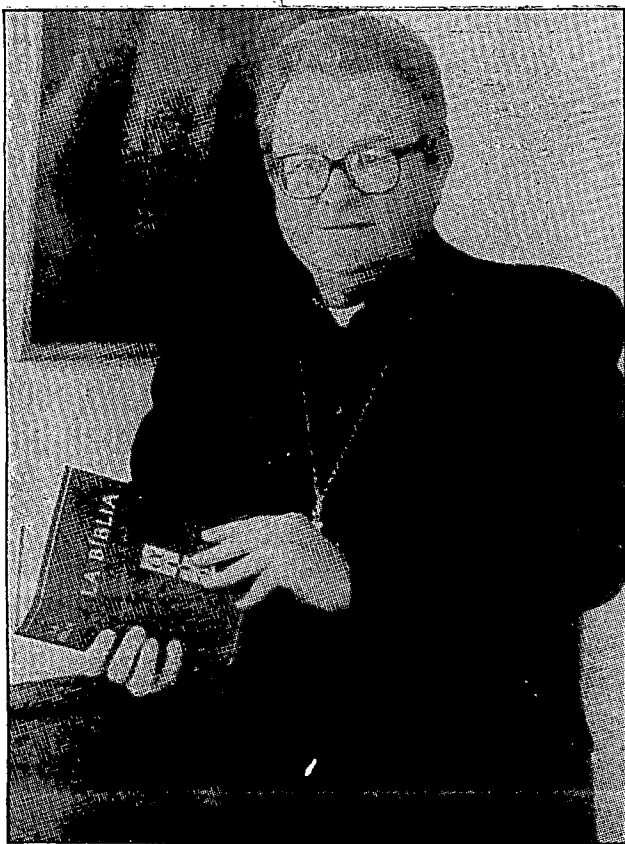
Potser el balanç es pot resumir amb la paraula *vertebració* que engloba el gran esforç portat a terme en els diferents sectors i camps de pastoral. D'aquesta manera, hem dedicat especial atenció a l'impuls de l'educació i la formació a través d'una fundació diocesana que promou l'educació dels joves a les nostres escoles i en altres àrees com la cultural i l'esportiva. Un altre punt important ha estat l'atenció a Càritas diocesana, amb la integració dels diferents programes en una plataforma comuna de coordinació i ajut mutu que agrupa la pastoral de salut, la presó, programes de promoció propis de Càritas i altres iniciatives en favor dels malalts mentals i alcohòlics.

També hem incidit en el desenvolupament dels òrgans de participació dels laics en les accions de pastoral de l'Església amb actuacions com la creació del Consell Diocesà de Pastoral i el Consell Diocesà de Pastoral Social i Caritativa. En darrer lloc, la creació d'un centre de formació teològica mitjançant la col·laboració de l'Institut de Teologia a distància de Madrid ha completat part del nostre projecte formatiu.

—Considera bàsic enfortir el diàleg del bisbe amb els religiosos i laics de la diòcesi?

—Naturalment, l'Església no la fa només el bisbe, ni els capellans, l'acció de l'Esperit es fa present per a tothom. El camí del diàleg intern és un instru-

pament dels òrgans de participació dels laics en les accions de pastoral de l'Església amb actuacions com la creació del Consell Diocesà de Pastoral i el Consell Diocesà de Pastoral Social i Caritativa. En darrer lloc, la creació d'un centre de formació teològica mitjançant la col·laboració de l'Institut de Teologia a distància de Madrid ha completat part del nostre projecte formatiu.

Xavier Salinas, nou bisbe de Tortosa.

ment fonamental per desenvolupar la unitat del poble de Déu i al mateix temps salvaguardar les diferents sensibilitats i experiències espirituals pastorals.

—Com valora la tasca d'evangelització en una societat on sembla que els valors estan en crisi?

—La missió de l'Església, la seva raó de ser, és evangelitzar. Una Església que no evangelitzés estaria morta. En aquesta línia, l'evangelització hauria

d'entendre's en el moment present com una aportació de l'Església a unes necessitats que també experimenta la societat civil. Quina resposta cal donar al sentit de la vida? Com desenvolupar una llibertat responsable? Com ser coherents amb la veritat?

—Com es poden pal·liar els greus problemes socials i la pobresa que augmenten de manera alarmant?

—Aquest és un problema complex que s'hauria de reesoldre amb una redistribució de l'economia. Però no aconseguirem res si no trenquem amb l'espiral d'individualisme que existeix a la nostra societat i a les dels països rics.

Cal un canvi de mentalitat s'ha de pensar la vida, no des del jo, sino des del tu que tinc davant, sobretot si és el més necessitat. Aquest és el camí més adequat per generar persones obertes a la solidaritat i disposades a compartir. Per a un cristià, Crist es fa present en els més pobres. Com podré dir que crec en ell sinó tracto d'acollir-lo o de servir-lo, en la persona del més necessitat?

—Quin missatge d'esperança donaria als més desvalguts i als malalts?

—Qualsevol paraula que diguis ha de ser una paraula acompanyada de la proximitat, de la presència a través del contacte personal, de l'interès que es té per l'altre. Només des d'aquí es pot donar una paraula que no és l'explicació de res, sinó alè, esperança en Aquell que és més fort que nosaltres, que viu per sempre, que ha compartit la nostra vida fins a la mort: Crist, que és la

força en el nostre sofriment i l'alegria d'un triomf més enllà de les nostres possibilitats.

—Creu que és important la presència de l'Església en els mitjans de comunicació?

—No es pot pensar en el món actual sense els mitjans de comunicació, que tenen un gran poder. L'Evangeli és comunicació, per tant l'Església no es pot negar a estar present en els mitjans.

Apunt biogràfic

Monsenyor Salinas, nascut fa 49 anys a València, va viure des de petit a Sagunt. Els estudis eclesiàstics els va fer al Seminari Metropolità de València i a la Universitat Pontifícia de Salamanca. Fou ordenat sacerdot l'any 1974 a la catedral de València. Dos anys més tard va ser nomenat superior del Seminari Menor a Xàtiva i col·laborà amb la Delegació Diocesana de Catequesi. Va ampliar estudis a Roma (1979-1982) i obtingué la llicenciatura en Ciències de l'Educació, especialitat catequètica, a la Universitat Pontifícia Salesiana de Roma i es doctorà en la mateixa especialitat. Un cop va retornar a València va ocupar diferents càrrecs com delegat diocesà de Catequesi i membre de la comissió executiva del Sínode Diocesà.

El 1992 va ser consagrat bisbe i nomenat titular de la diòcesi d'Eivissa i Formentera, càrrec que ha ocupat els darrers cinc anys. Actualment, Mons. Salinas, nou bisbe de Tortosa, és membre de les Comissions d'Ensenyament i Catequesi i també de la Comissió de Pastoral de la Conferència Episcopal espanyola.

D'altra banda, caldria incentivar la presència de professionals en el camp mediàtic que amb les seves paraules tractin de promoure la part més noble dels éssers humans. Els mitjans de comunicació són molt útils per transmetre testimonis i compartir experiències, en aquest camp, la ràdio té una llarga tradició. Abans les cartes ocupaven un lloc fonamental en la comunicació interpersonal. En elles s'abocaven sentiments, somnis i s'arribava fins i tot a expressar el que se sentia, ara això passa moltes vegades a través dels mitjans de comunicació.

Marta Puyol

l'entrevista

«Els cristians s'han de comprometre al servei de la societat»

■ Entrevista a Mn. Antoni Oriol Tataret, director del SEDASE

No hi ha dubte que és un home metòdic i que acostuma a expressar-se amb precisió sobre temes d'una innegable complexitat. Mn. Antoni Oriol Tataret, sacerdot de Vic, és un dels millors experts de casa nostra en doctrina social de l'Església. Professor a la Facultat de Teologia de Catalunya, també està al capda-

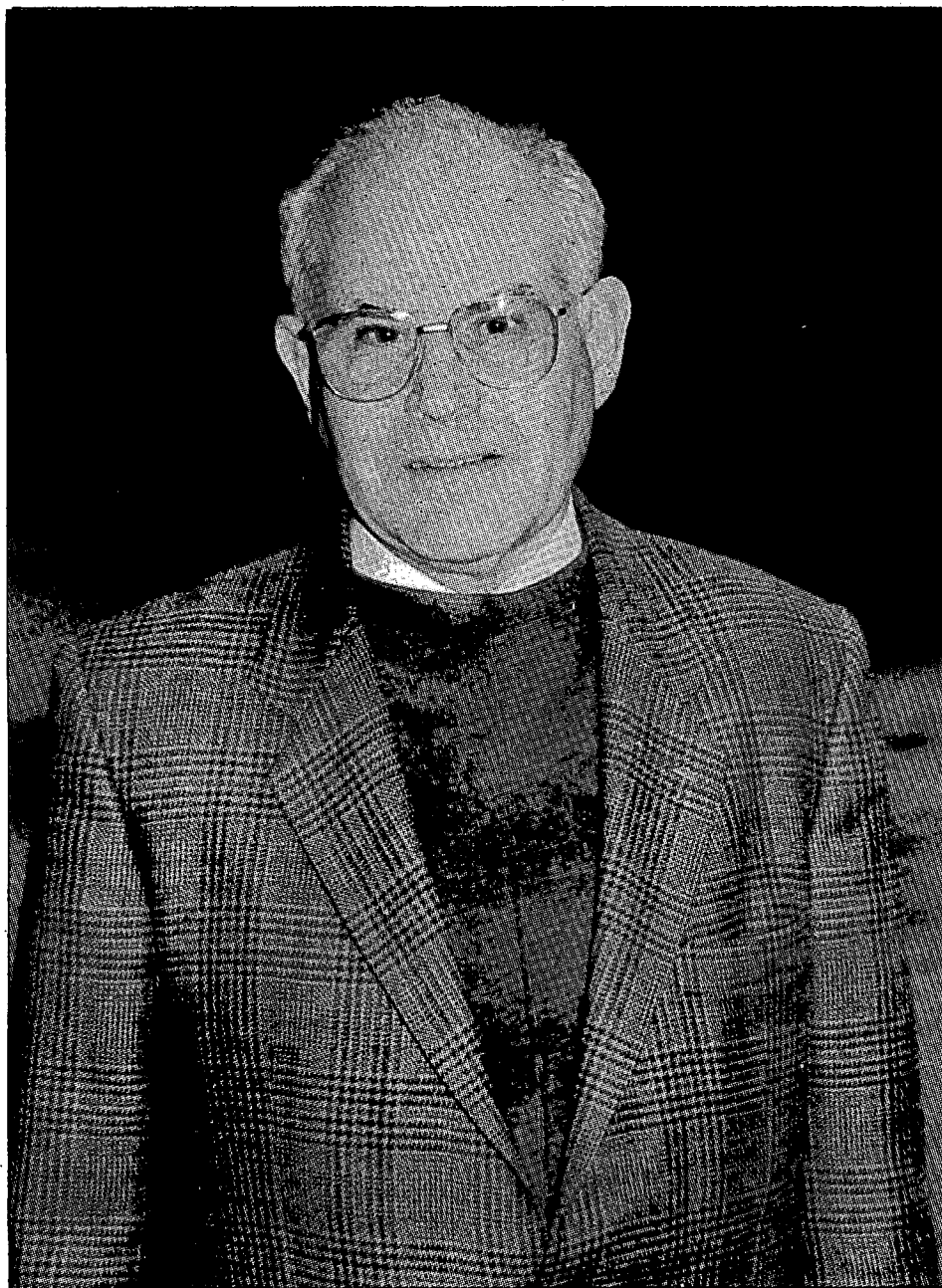
vant del SEDASE (Seminari de Doctrina i d'Acció Social de l'Església), que pertany al Departament de Teologia Moral. Amb altres sacerdots i laics ha propiciat la creació dels Equips de Pastoral Política i Comunicació, responnent a algunes de les resolucions conciliars interessades a suscitar el debat sobre

aquests temes entre els cristians de base. Precisament, la V Jornada de reflexió dels esmentats equips de Pastoral tindrà lloc el 8 de novembre al Seminari Martí Codolar de Barcelona. Serà una bona ocasió per plantejar-se de quina manera els cristians viuen la fe en el treball polític quotidià.

—Quins són els objectius que es proposen els Equips de Pastoral Política i Comunicació?

—La nostra finalitat —expressada en el nom— és de contribuir a una major presència pública de l'Església en els camps de la Política i de la Comunicació. Aquesta finalitat es concreta en quatre objectius. El primer és fer efectiva la resolució 31 del Concili Tarraconense, que afirma el deure dels cristians de comprometre's en el servei de la societat en els àmbits professional, cultural, sindical i polític; insta les comunitats cristianes a respectar el pluralisme polític i a acompanyar els seus membres compromesos en la vida política; i invita a crear en els diferents bisbats un petit grup plural d'aprofundiment, d'ajut i d'estímul en aquest tema. Òbviament, les resolucions 105-106-107 i 109 que expliciten, concreten i amplien l'anterior horitzó, esdevenen, així mateix, objecte concret de la nostra acció. Incrementar el testimoni cristià i evangelitzador en els mitjans mediàtics és el segon objectiu. També aquí la resolució 18 del Concili indica pistes que afecten la informació religiosa, la formació ètica i evangèlica de l'opinió pública, l'assessorament dels pastors i l'endegament d'un pla sobre l'ús adequat dels mitjans de comunicació social. Ens proposem de col·laborar amb els organismes eclesials que són responsables d'aquests plans a nivell diocesà i interdiocesà. El tercer és constituir equips de reflexió i acció que contribueixin a fermentar cristianament els dos àmbits anteriors. Finalment, el quart i últim vol instituir trobades dels membres i dels equips amb vista a dialogar, formar, conèixer-se i ampliar la participació.

—Quants equips funcionen i de quins estaments culturals i socials provenen els seus membres?

Mn. Antoni Oriol es prevere de Vic.

—Funcionen l'equip coordinador i quatre equips de base, que engloben una cinquantena de membres. Un dels equips és constituït per joves (25-35 anys). La resta, per persones de més edat. El més nombrós ha configurat quatre subgrups de treball en funció de temes d'interès comú, com són ara: la corrupció, la relació religió-política, l'atur juvenil, l'ètica i comptabilitat,

etc. Els membres pertanyen predominantment a la classe mitjana i la majoria tenen estudis superiors, amb professions força diversificades i, com és obvi, amb una varietat d'opcions polítiques que es reflecteix, al seu torn, en compromisos partidaris concrets.

—Heu fet alguna trobada amb polítics de diferents partits?

—Sí, ens reunim periòdicament en

trobades generals al Seminari Martí Codolar. Ja n'hem fet quatre. El dia 8 de novembre tindrà lloc la cinquena. Hi són convidades —com a cristians i membres d'Església, i no merament com a polítics o professionals de la comunicació— persones que tenen un viu interès en el doble àmbit esmentat, entre elles, les que pertanyen als equips.

En la segona Jornada, que se celebrà el dia 18 de maig de 1996, sis cristians que pertanyen al ventall dels partits més importants de Catalunya, més un que es manifestà independent, van respondre a la qüestió: «Com visc la meua fe cristiana en el treball polític quotidià?» A partir de llurs respostes i del diàleg posterior amb la resta d'assistents, es confeigí una síntesi que esdevingué la plataforma de redacció d'un text que, debatut i esmenat en el decurs de la tercera jornada (1 de febrer 1997), fou aprovat en la quarta (10 de maig de 1997). El text ha estat editat com a primer número d'una col·lecció que ja té en premsa el tercer exemplar.

En aquestes Jornades, militants de diversos partits han expressat la necessitat que tenien de suport cristià en la seva acció política quotidiana i l'agraïment de ser convocats a participar en aquest espai.

—Heu editat el primer fulletó, titulat *Per a la participació en la vida política de Catalunya i la seva renovació*. S'ha d'inscriure com un ideari, unes propostes, o és un cos teòrico-pràctic —política i nacionalisme— de la doctrina social de l'Església?

—Ja des del principi el text afirma: «Oferim aquest document com a primer tast d'una reflexió i d'un projecte d'acció que resten oberts a nous aprofundiments i a nous compromisos.» La reflexió se centra sobre la relació entre dues pertinences —fills de l'Església i ciutadans de Catalunya— i entre dos

Mons. Antoni Oriol Tataret

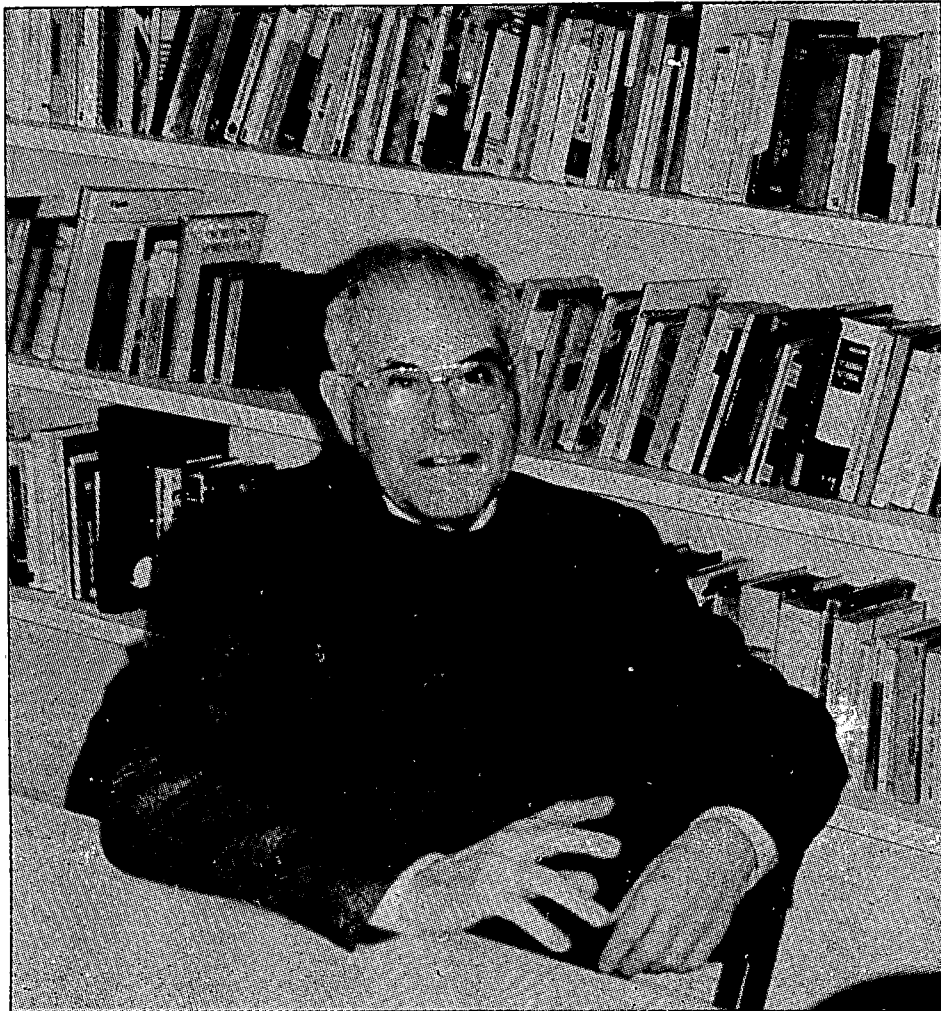
Director del SEDASE

tipus d'opció —la nostra fe cristiana i els nostres engatjaments polítics. I pretén d'explicitar allò comú que, com a cristians, aspirem a aportar a la societat en què vivim des de les nostres diverses opcions polítiques.

L'escrit té quelcom d'ideari, ja que conté alguns principis que ens defineixen, però no és una doctrina estructurada en forma de programa. Conté propostes operatives sota el signe d'unes prioritats que compartim i que esdevenen objecte de la nostra acció política. Es resumeixen en tres apartats que afecten la realització personal, la plenitud social i la base material i estructural de tots els ciutadans. No és cap cos teoricopràctic de doctrina social de l'Església i, menys encara, del binomi política-nacionalisme. Però sí que s'afegeix com una gota il·lusionada al riu de la esmentada doctrina i sí que tracta, com a punt important, del tema nacional, a partir, com és obvi en el nostre cas, del document dels nostres bisbes *Arrels cristianes de Catalunya*, que dona testimoni del nostre país com a pàtria, cultura i nació.

—Acaba de dir que el document resta obert a nous aprofundiments i a nous compromisos. Partint d'aquest enunciat, ¿pot un cristià comprometre's o militar en un partit polític, el programa de govern del qual vulnera greument un principi bàsic de la doctrina social de l'Església?

—En la mesura que aquest principi esdevingués decisiu en tot el programa (per exemple, l'afirmació d'un ateisme sistemàtic aplicat a les diverses dimensions de l'acció política o bé el d'un enfocament totalitari que trepitges els drets fonamentals de la persona humana), evidentment hauria de refusar-lo. Ara bé, si el programa en qüestió resta obert a la majoria dels drets fonamentals de la persona i encabeix, com una de les seves dades no decisives, un principi greument oposat a l'esmentada doctrina, el cristià pot optar pel programa i, fins i tot, militar dins el partit amb dues condicions com a mínim. Primer, que la seva opció global sigui feta havent valorat la resta dels programes i que, en negatiu, no sigui palesament pitjor i, en positiu, respecti i compleixi tant com sigui possible les exigències dels Drets Humans. En segon lloc, que estigui disposat —si és militant— a palesar les seves conviccions de fe des d'un tarannà dialogant i possibilista que permet sempre la millora ètica del partit i

Mn. Oriol treballa com a professor a la Facultat de Teologia de Catalunya.

l'eliminació de l'esmentat principi negatiu o, almenys, el minvament del seu influx.

—En l'apartat «Catalunya» (núm. 21) es refusa el nacionalisme exacerbant i coercitiu. Com s'ha de traduir això en el projecte de normalització lingüística del català?

—Penso que tot el que dugui a garantir i envigorir el principi bàsic que el català és la llengua pròpia i oficial de Catalunya i a portar-lo eficaçment a la pràctica, es troba dins la llera d'un nacionalisme recte i obert que, en afirmar-se, no exclou; en defensar-se, no ofèn; i, en obrir-se, enriqueix i alhora esdevé enriquint. Tot al contrari d'un nacionalisme exacerbant i coercitiu que, en la mesura que es dona, hipertrofia la seva llengua i que o bé la imposa com a única i exclouent o bé tendeix a reduir i marginar les altres llengües. Si el català fos normal, com li correspon, ja no caldria normalitzar-lo.

—En el número 33 es rebutja «tot tancament estèril», i es proposa en política el consens en acords programàtics i operatius, així com els «mètodes de la gradualitat amb vista a convèncer els interlocutors de la bonesa i eficàcia dels valors cristians». Ha estat possible això per part de la Conferència Episcopal espa-

nyola en l'anterior govern? Com es preveu en l'actual?

—D'entrada, el número 33 té com a subjectes el membres dels equips, els quals se saben units en la fe però diferents, i fins i tot contraposats, pel que fa a les concretes opcions partidàries. No constitueixen un partit, no són tampoc militants cristians d'un determinat partit, no són ni han d'esdevenir una específica alternativa política. Dins el plural context de les opcions partidàries coincideixen, com a cristians, en el deler d'un joc net, d'un fer i saber fer polític que, en i través de l'acció concreta, els du, en primer lloc, a dialogar (entre ells i dins i des dels respectius partits); en segon lloc, a cercar la mediació possible en cada cas (mediació que és diversa, en funció de les respectives opcions) i, en tercer lloc, a consensuar acords programàtics i ope-

ratius (a tenor de llocs, temps, persones, programes, etc.), sempre en coherència amb la seva fe cristiana. En el marc d'aquesta pluralitat, no s'imposen ideològicament als altres ni es limiten a protestar, sinó que practiquen el mètode de la gradualitat amb vista a convèncer els respectius interlocutors de la bonesa i eficàcia dels valors cristians i a traduir legislativament aquests valors a partir de llur riquesa humana i humanitzadora. Es tracta d'un creatiu possibilisme cristià que és afavorit per les estructures que són —i quan ho són— verament democràtiques.

El cas de la Conferència Episcopal espanyola és diferent. Constitueix un cos concret, oficialment representatiu de l'Església a Espanya. No es troba dispers en els partits. La Conferència tampoc no s'ha tancat estèrilment, també s'esforça a dialogar i intenta així mateix consensuar acords programàtics i operatius. A partir d'aquesta constatació, permeti'm de resumir la resposta en quatre afirmacions: 1. El pas a la democràcia ha estat globalment positiu per a l'exercici del dret humà i civil a la llibertat religiosa; això és vàlid per a les anteriors i l'actual legislatura; 2. La innegable interpretació laicista de les estructures democràtiques que, en major o menor grau, hem viscut i continuem vivint dificulta un diàleg objectiu amb vista a la fermentació cristiana de les esmentades estructures; 3. Les inflexions partidàries concretes (ucedista, socialista i popular) de l'actual etapa democràtica han participat i participen en diversos graus de l'esmentat tarannà; 4. Penso que la Conferència Episcopal espanyola, bo i vetllant contínuament per un testimoni creixentment evangèlic —i, doncs, conciliar—, ha de prosseguir en el seu intent d'il·luminació cristiana de la realitat i de recerca d'un ple exercici dels drets humans pels camins més exquisits de la vida democràtica.

F. G.

JAUME BOADA

Dos libros imprescindibles para los que quieren orar

Mi única nostalgia

2ª ed. 136 págs. 1.100 ptas.

Peregrino del silencio

"Ermita blanca"

240 págs. 1.500 ptas.

narcea, s. a. de ediciones

Dr. Federico Rubio y Galí, 9. 28039 Madrid

Tf. 554 61 02. Fax 554 64 87

E-mail: narcea@tsai.es Internet: <http://www.narceaediciones.es>

diòcesis

Lleida

Reflexió, diàleg i pregària en el II Congrés d'Espiritualitat

■ Teresa ens ensenya a confiar en l'aventura espiritual

LLEIDA.— El darrer cap de setmana d'octubre, Lleida va tenir un fort color teresià i carmelità amb la celebració del II Congrés d'Espiritualitat. Aquest congrés ha girat en

torn a la figura, la vida i la doctrina de Santa Teresa de l'Infant Jesús, en l'avinentsa de la commemoració del primer centenari (1897-1997) de la mort de la Santa de Lisieux. En

paraules del coordinador general del congrés, Agustí Borrell: «Hem sentit Déu més a prop i hem tornat a casa amb la convicció que és més present en cadascú de nosaltres.»

Ha estat un cap de setmana de reflexió, diàleg i pregària obert a joves, adults, laics, religiosos/es i preveres. Un total de 425 congressistes s'han aplegat a Lleida, sense cap més altre ànim que aprendre amb Teresa a confiar en el Déu «més tendre que una mare». Els més de dos-cents laics inscrits, dels quals més de seixanta eren joves, són una mostra de l'interès actual per l'espiritualitat i el desig de Déu, vertadera projecció i esperança de futur. La resta (religiosos, religioses i preveres) ha estat una clara resposta d'acceptació i proclamació de l'actualitat del missatge del camí espiritual d'aquesta Santa que deia: «T'asseguro que el bon Déu és molt millor que no creus. S'accontenta amb una mirada, un sospir d'amor... Pel que fa a mi, trobo la perfecció ben fàcil de practicar, perquè he comprès que només cal agafar Jesús pel cor...»

Doctrinalment, tres conferències han estat el plat fort. La dimensió més pastoral l'han donada els grups de treball, segons adscripció eclesial i edat (joves, adults, religiosos/es i preveres). Tot embolcallat amb l'esperit de pregària fruit d'unes acurades celebracions litúrgiques. Fotografies i cartells amb textos de la Santa completaven l'ambientació ja de per sí impregnada d'espiritualitat carmelitana, perquè el Congrés s'ha fet en el marc esplendorós del Santuari de Santa Teresa de l'Infant Jesús.

«El silenci de Déu en el món creient d'avui», amb un enfocament sociològic, va ser el tema de la conferència del sociòleg Joan Estruch el vespre del dia 24. Va ser la primera conferència després de les paraules de benvinguda de Mons. Ramon Malla i Call, bisbe de Lleida, i del P. Gabriel Beltran, provincial dels carmelites descalços de Catalunya i Balears.

Una santa actual

El matí de dissabte i de diumenge va estar dedicat al treball simultani dels grups. La temàtica proposada per al

dissabte parlava de «La relació amb Déu en la vida de cada dia», i la del diumenge, de «Teresa de Lisieux i la relació amb Déu en la vida de cada dia».

Cada grup tenia un ponent i una taula de ponència. Van ser ponents dels joves Llum Delàs, delegada de pastoral universitària de Barcelona, i Francesc Torralba, professor de la Universitat

tes descalços, va tractar el tema de «Teresa de Lisieux, una doctora per al tercer mil·lenni». Tots dos conferencians van presentar l'actualitat i la permanència del testimoni de vida de la Santa.

Un recital de poemes de Teresa de Lisieux, a càrrec de Sylvie Buiset, de la comunitat de Les Béatitudes, i la representació teatral sobre la vida de la Santa,

bisbe de Tarragona i Primat, amb Mons. Ramon Malla, el superior general, el provincial, religiosos i preveres.

A tall de valoració del Congrés, el P. Agustí Borrell coordinador general del congrés, diu: «El ressò de la convocatòria demostra la set d'una espiritualitat profunda i encarnada, el desig que senten molts cristians d'alimentar la

Missa de cloenda, presidida per Mons. Lluís Martínez Sistach.

Ramon Llull. Montserrat Coll, psicòloga, i Marià Rosanas, c.d., foren els ponents del grup d'adults. El grup de religiosos/es/preveres tingué com a ponents Andreu Trilla, president de la Unió de Religiosos de Catalunya, i Eulàlia Bofill, c.d. de Mataró.

El dissabte a la tarda el professor emèrit de la Facultat de Teologia de Catalunya Josep Maria Rovira Belloso va parlar sobre «El Déu de Teresa de Lisieux». Com a conferència de cloenda, el diumenge 26 a la tarda, el P. Camilo Maccise, superior general dels carmeli-

tes del grup de teatre del Col·legi de les Carmelites Tereses de Sant Josep de Lleida, foren el punt de referència de l'expressió cultural i lúdica del congrés.

L'eucaristia del dissabte a la tarda fou presidida per Mons. Ramon Malla i Call, bisbe de Lleida, amb el P. Camilo Maccise, P. Gabriel Beltran, i Mn. Ramon Vilardell, vicari general d'Urgell, entre altres, com a concelebrants.

El diumenge al migdia presidí la concelebració eucarística de cloenda Mons. Lluís Martínez Sistach, arque-

vida de l'esperit amb un contacte directe i personal amb aquest Déu «més tendre que una mare» que Teresa ha conegut de tan a prop i que no és altre que el Déu de Jesucrist.»

Amb gosadia i satisfacció podem dir que el Congrés ha estat un èxit, cal donar gràcies i felicitar els carmelites per haver-lo organitzat. Encara que potser és millor donar les gràcies a Teresa de Lisieux. O a Déu, que ens l'ha regalada.

Jaume Montaña

La LOGSE provoca una baixada del 80% d'alumnes de religió

■ Els professors reivindiquen els seus drets laborals

GIRONA.— L'assemblea de l'Associació de Professors de Religió a Catalunya (APRC) va aplegar el 25 d'octubre al Seminari de Girona un centenar de professionals de l'ensenyament públic que van reivindicar el dret a obtenir indemnitzacions i a cobrar triennis, a més de demanar la dignificació de l'assignatura de religió i moral catòlica. El 18 de novembre hi ha un judici a Barcelona sobre el recurs que l'Associació de Professors de Religió de Catalunya, encapçalada per Bernat Villaronga, ha presentat al jutjat social número 10 de la Ciutat Comtal.

El nombre d'alumnes de religió a Catalunya ha disminuït dràsticament: amb l'aplicació de la LOGSE el nombre d'alumnes ha baixat un 80%, xifra preocupant per al futur incert que planteja. Arran de la reforma educativa, Catalunya ha optat per situar l'assignatura de religió a la franja de crèdits variables, on es poden arribar a oferir fins i tot deu matèries alternatives. Bernat Villaronga, president de l'APRC, va alertar en el transcurs de l'assemblea de Professors de Religió a Centres Públics de Secundària que a Catalunya l'aparició dels crèdits variables és sinònim de «la mort de la religió». També va recordar que en els centres pilots on es va iniciar la Reforma i es va començar a aplicar els professors de religió han hagut de marxar per manca de feina. Villaronga es va mostrar preocupat però esperançat amb la situació actual de la religió als centres públics d'ensenyament secundari. Va advertir que a Catalunya «un nen pot estar dels dotze als divuit anys sense rebre cap tipus d'ensenyament relatiu a la cultura religiosa», formació que permet a l'alumne tenir una visió més globalitzadora del fet religiós universal i aproxima el cristianisme als alumnes, ja que és el configurador de les arrels de la nostra cultura. Villaronga va dir que «si

pensem que la dimensió religiosa és important, si neguem al nen l'oportunitat de treballar-la, mutilem l'ensenyament i seria greu que oblidéssim la nostra història».

Dins el territori MEC, en el qual les competències en matèria d'ensenyament corresponen al Ministeri d'Educació i Ciència, el nombre d'alumnes no ha baixat tan estrepitosament com a casa nostra, ja que l'única alternativa és societat, cultura i religió. Així ho va exposar el president de la Federació Estatal de Professors de Religió (FEPER), Luis Guridi, que va avançar que aquest mes de novembre sortirà un nou Reial Decret sobre la religió.

Nou Reial Decret sobre religió

En aquest sentit, Guridi es va mostrar il·lusionat, tot i que va reconèixer que el decret serà «descafeïnat, ja que no tocarà el tema dels horaris», però va dir que era positiu que es plantegés «l'existència d'un seminari de religió als centres, ja que això vol dir reconèixer que la religió té una personalitat». Guridi va dir que el Ministeri té bona disposició quant a la religió, però que a la pràctica no ha fet cap pas per tirar endavant el tema i que el nou decret servirà com a trampolí per a futures

Els professors de religió demanen estabilitat laboral.

reivindicacions. Luis Guridi va lamentar que en una de les orientacions pastorals de la Conferència Episcopal espanyola per al trienni 1997-2000 no es parli de l'ensenyament de la religió a secundària. Per a Guridi, aquest lapsus denota que hi ha un desconeixement de la problemàtica, fet que cal evitar informant contínuament de les activitats, problemes i qüestions que es plantegin, tant a primària com a secundària.

En relació a la situació laboral dels professors de religió, en l'assemblea celebrada a Girona es va reivindicar que «s'apliqui l'Estatut dels Treballadors» per millorar la seva precària situació laboral. Es demana una dignificació de l'assignatura de religió i una estabilitat laboral que garanteixi una certa tranquil·litat laboral al professor. Es sol·licita també el dret a promoció, el dret a adaptar la jornada, la representació social on calgui i també que a partir del tercer any hi hagi una estabilitat. El col·lectiu va deixar clar que no

està contra l'Administració ni contra l'Església, i va recordar que seguirà pressionant la Generalitat perquè quan aparegui el Reial Decret nou faci alguna actuació positiva envers aquest cos de professors que per impartir religió ha de tenir una o dues carreres civils, a més de la capacització pedagògica i didàctica.

A l'assemblea hi van assistir alguns dels delegats d'Ensenyament dels respectius bisbats catalans. Tot i que els bisbes estaven convidats, alguns es van excusar amb una carta que es va llegir públicament. Carmina Gómez, nova sotsdelegada de la Delegació d'Ensenyament de Barcelona, va animar els assistents a seguir amb la tasca de formar els joves adolescents que han triat religió a l'ensenyament secundari. I el bisbe de Girona, Jaume Camprodon, va cloure l'assemblea amb una xerrada informal amb els professors i amb una Eucaristia de comiat.

Miriam Díez i Bosch

Ajuda'ns a oferir **cada setmana**
el valor cristià de les notícies

Posa un anunci a *Catalunya Cristiana*

Informació i assessorament publicitari personalitzat. Truqueu al tel. (93) 490 59 88.

Barcelona

50è aniversari de la coronació de la Mare de Déu de la Salut

■ Actes culturals, socials i litúrgics van commemorar aquesta efemèride

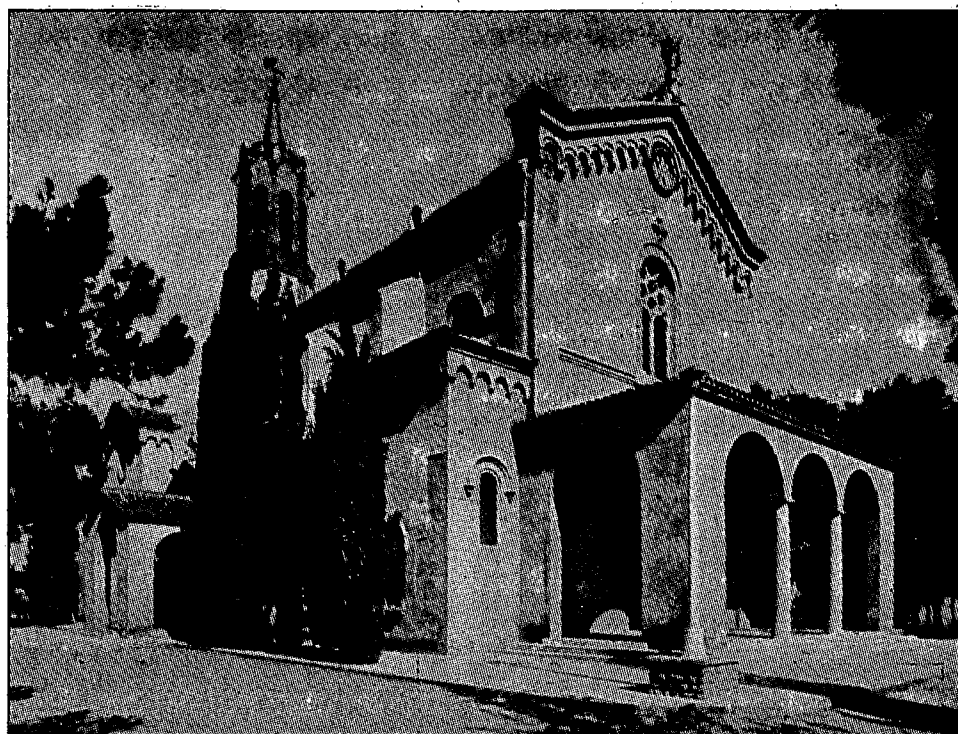
SABADELL.— El 26 d'octubre passat va tenir lloc la cloenda de les festes commemoratives del 50è aniversari de la coronació de la Mare de Déu de la Salut. Durant un mes i mig hi ha hagut diversos actes per celebrar aquesta efemèride. Entre d'altres, dues conferències, a càrrec de Mn. Josep M. Ballarín i el P. Evangelista Vilanova, i una eucaristia presidida per Mons. Ricard M. Carles.

Mn. Felip Casañas va llegir el 16 de setembre, a l'Auditori de la Caixa de Sabadell, una glossa poètica sobre la devoció dels sabadellencs a la seva patrona, la Mare de Déu de la Salut. Per la seva banda, Mons. Carles Soler Perdigó, bisbe encarregat de la Demarcació Episcopal del Vallès, va encoratjar els ciutadans a no tenir por de manifestar públicament la seva fe i a participar en actes de solidaritat a favor de les persones que pateixen més en la nostra societat.

Dos dies més tard, va tenir lloc una concentració de malalts a l'esplanada del santuari de la Mare de Déu de la

Salut. Uns seixanta malalts i discapacitats físics van participar en l'eucaristia que presidí Mn. Ramon Daumal, bisbe auxiliar emèrit de Barcelona. En l'homília, el prelat va exhortar tots els assistents a no deixar-se vèncer pel pessimisme i a tenir confiança en el Déu salvador.

Mn. Josep M. Ballarín va pronunciar, el 23 de setembre, una conferència titulada «La Mare de Déu vista en el temps». Va fer un repàs a través del temps de les imatges amb què s'ha representat la Mare de Déu, des de la primera pintura a les catacumbes ro-

Santuari de la Mare de Déu de la Salut.

manes fins a les Verges més actuals en què Maria té un rostre molt humà. Mn. Ballarín va recordar que hi ha imatges de la Mare de Déu que conviden a agenollar-se als seus peus, mentre que les pertanyents al Renaixement no inspiren devoció, perquè s'hi veu la figura d'una princesa del seu temps.

Maria en la teologia cristiana

L'esplanada del santuari va viure una altra jornada memorable: una trobada d'ancians. Mons. Soler Perdigó va dirigir una pregària a la Mare de Déu de la Salut i va exhortar els participants a portar alegria a tot arreu. El 30 de setembre el P. Evangelista Vilanova, monjo de Montserrat, va impartir la ponència «Devoció a la Mare de Déu». El conferenciant va explicar que la figura de Maria en la teologia cristiana hauria de tenir un caràcter més contem-

platiu que demostratiu. El 19 d'octubre el cardenal Ricard M. Carles va presidir una eucaristia, concelebrada amb Mons. Soler Perdigó, el P. abat de Montserrat Sebastià Bardalet i una trentena de sacerdots. Hi van assistir més d'un miler de fidels.

Entre d'altres actes culturals, cal assenyalar també un recital de poemes marians a càrrec de la rapsoda Núria Canela; la participació activa dels Equips de Matrimonis i de la Unió de Mares; una mostra de fotografies i làmines de les ermites dedicades a la Mare de Déu situades a la província de Barcelona i una exposició titulada «La Mare de Déu de la Salut a través dels goigs», i la presentació a càrrec de Mn. Joan Busquets de l'esborrany del llibre que la Comissió 50 anys editarà sobre el santuari.

C.C.

ACTES ORGANITZATS PEL TEMPLE DEL TIBIDABO

AMB MOTIU DE LA SOLEMNITAT DE CRIST REI

* Vigília extraordinària de Crist Rei

El dia 22 de novembre, a les 23.15 hores.

S'imposaran les insígnies als nous adoradors nocturns, i a les persones de l'Adoració Perpètua que assisteixen a les vigílies de l'ANE.

També s'imposarà el distintiu als adoradors veterans i als veterans constants.

Presidirà la celebració monsenyor Pere Tena Garriga, bisbe auxiliar de Barcelona.

A les 22.30 hores, sortirà un autocar de la plaça Lesseps, cantonada Pérez Galdós, amb destinació al Tibidabo. Tornarà al lloc d'origen cap a les dues de la matinada.

* Solemnitat de Crist Rei, dia 23 de novembre

Horari de misses: a les 8, 10, 11, 12, 13, 17 i 19 hores.

Rosari, vespres i benedicció eucarística, a les 18.00 hores.

A les misses de les 12 i de les 13 hores, s'imposarà el distintiu de l'Adoració Perpètua als adoradors diürns que ho sol·licitin. Els interessats poden deixar el seu nom a la sagristia del temple o al telèfon 417 56 86 i 417 49 04.

Per assegurar l'adoració perpètua del Tibidabo calen persones que participin, tant de dia com de nit, en l'adoració eucarística. Els interessats poden deixar el seu nom al telèfon 417 56,86.

Una imatge de sant Antoni M. Claret a la Sagrada Família

BARCELONA.— El diumenge 9 de novembre la Família Claretiana farà lliurament d'una imatge del seu fundador, sant Antoni Maria Claret, que s'emplaçarà des d'aleshores a la Sagrada Família, concretament al costat de la façana de la Passió. A la cripta del temple tindrà lloc una celebració eucarística i la benedicció de la imatge, obra de l'escultor gironí Domènec Fita. Cal recordar que el P. Claret, en temps ben difícils per a l'Església, va recórrer tot Catalunya per anunciar a tothom la Bona Notícia de l'Evangeli.

C.C.

Tarragona

L'Institut Superior Sant Fructuós lliura les diplomatures en ciències religioses

■ Armand Puig pronuncia la lliçó inaugural del curs 1997-98

TARRAGONA.— El divendres 17 d'octubre va tenir lloc l'acte inaugural del curs 1997-98 de l'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós, de l'Arquebisbat de Tarragona. Durant l'acte, que va ser presidit per l'arquebisbe de Tarragona, Lluís Martínez Sistach, acompanyat de l'arquebisbe emèrit, Ramon Torrella, es van lliurar 28 diplomatures en ciències religioses.

L'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós (INSF) ha començat un nou curs, el segon com a continuador de l'Institut de Teologia, fundat l'any 1977. En el primer curs hi va haver 83 alumnes, 28 dels quals van

recebre les diplomatures en ciències religioses, i 33 professors. L'arquebisbe, Martínez Sistach, que presidia l'acte d'inauguració, es va congratular de la promoció dels nous diplomats i va assenyalar «la importància dels laics ben

preparats al servei de l'Església, que cada cop són més necessaris». L'INSF està reconegut per atorgar llicenciatures i diplomatures sota l'empara de la Facultat de Teologia de Catalunya.

En la sessió d'obertura del curs 1997-98, el doctor Armand Puig, actual director de l'INSF, va pronunciar la lliçó magistral titulada «La Bíblia a Catalunya, València i les Illes fins al segle XV». L'obra es recull en un llibre de 106 pàgines, que es va distribuir entre els assistents, i inclou estudis sobre les bibles llatines, els inicis de la

Bíblia en català, les traduccions del Salter, les bibles manuscrites, la Bíblia de *stampa* i el Nou Testament. A l'epíleg, de mossèn Norbert Miracle, secretari de l'Institut, es va fer un repàs a la trajectòria històrica i a la situació actual de l'institució.

L'acte es va cloure amb un magnífic concert que va oferir el grup So Nat-Ministrers del Camp de Tarragona, amb peces del *Llibre Vermell de Montserrat*. Finalment va interpretar l'himne universitari.

Joan Boronat

Vic

Avança la construcció del nou temple

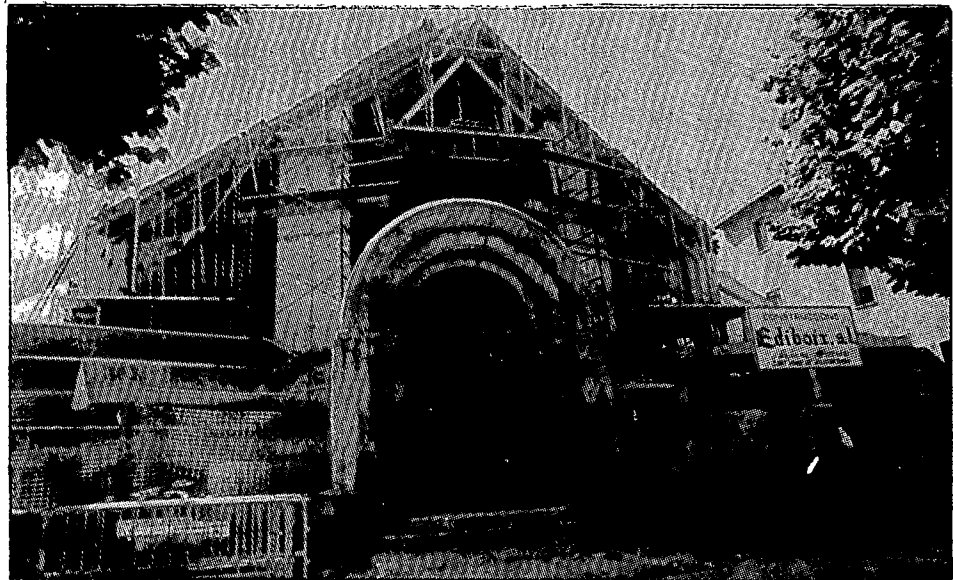
SANT JOAN DE VILATORRADA.— A Sant Joan de Vilatorrada (arxiprestat de Manresa), ja fa mesos que es treballa en la construcció del nou temple parroquial. La construcció del nou temple era de primera necessitat, ja que la parròquia, que té 8.000 habitants,

ficació de la nova església.

L'enderrocament de l'antic temple no va deixar indiferents els parroquians. La tristesa dels sanjoanencs fou justificada, ja que l'església guardava records personals i històrics inesborrables. El Dr. Josep Morgades en beneí la

jats.» El bisbe es va mostrar comprensiu amb els sanjoanencs, però els va advertir que les penúries que ara passaven per la manca de temple els ajudarien a gaudir amb més goig del nou: «Que aquesta abstinència, aquesta penitència que heu hagut de fer durant aquests anys, us animi i us empenyi a realitzar amb més plenitud l'autèntica Església de Crist.»

Jacint Capdevila

L'antiga porta es conservarà a prop del nou temple.

no té cap més església que la que es va enderrocar, a causa del seu estat d'avançat deteriorament, per celebrar-hi el culte diví i administrar els sagraments.

La construcció del nou temple suposa un gran esforç, de manera que la població ha decidit compartir-ne els costos. El pressupost contractat és de cent set milions de pessetes. La comissió d'economia del Bisbat de Vic ja n'ha aportat una bona part, a més de donar suport moral a la iniciativa. Els fidels que vulguin poden ajudar econòmicament a l'edi-

ficació de la nova església. La primera pedra l'any 1898 i el bisbe de Vic, el Dr. Josep Torras i Bages, la consagrà deu anys més tard. És per això que la parròquia ha tingut l'encert de conservar la portada de l'església enderrocada i ubicar-la en un lloc enjardinat ben a prop de la nova construcció.

El bisbe de Vic, Josep M. Guix, el dia de la benedicció de la primera pedra va fer referència a la importància de les persones per davant dels edificis: «Els temples són necessaris, però el més important és aquesta Església que formen els bate-

Dos seminaristes accedeixen als ministeris sagrats

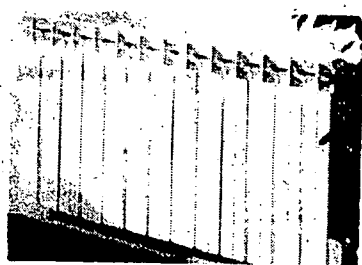
LA SEU D'URGELL.— El vint-i-set de setembre passat, el bisbe Joan concedí els Ministeris Sagrats de lector i acòlit a Jordi Enrique Vàsquez Avendanyo i admeté a l'estat clerical Henry Humberto López Cruz, seminaristes d'origen colombià que estudien tercer i quart curs, respectivament, al Seminari Diocesà de la Seu d'Urgell. Ambdós joves acaben de començar l'etapa d'iniciació pastoral, Henry a la parròquia de Ponts i Jordi a la de la Seu. (C.C.)

TECC té en compte la seva butxaca, li regalem dos anys de consum

**NOVETAT
LA CALEFACCIÓ CENTRAL
SENSE CALDERA**

TECC

LA PRIMERA CALEFACCIÓ CENTRAL
ELÈCTRICA DE BAIX CONSUM

CALOR CONFORTABLE

Silenciosa, no resseca l'aire, regula la temperatura amb termostats individuals.

CALOR ECONÒMICA

A més del seu consum reduït, la seva capacitat acumulativa manté durant molta estona la calor sense despeses d'electricitat.

CALOR FÀCIL

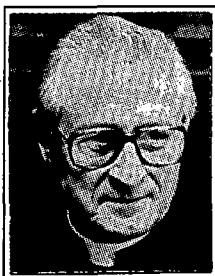
No cal instal·lació especial, sense obres, ni manteniment, només un endoll de 10A.

CALOR SEGURA

Controlada gràcies a un dispositiu electrònic, garantia durant 10 anys.
<http://www.virtual.es/tecc>

TELÉFON D'INFORMACIÓ: 902 10 37 88
TECC. Ap. de correus, 50 - 08812 Les Roquetes (Barcelona)

Magisteri

Carta Dominical

Ricard M. Carles
Cardenal, arquebisbe de Barcelona

L'Esperit Sant en el camí vers l'any 2000

Cada dia, des de primera hora, els ulls ens permeten veure allò que ens interessa: el santcris del capçal del llit, els éssers que estimem, els nostres mitjans de treball, el camí que hem de fer en qualsevol moment, les cares d'aquells amb qui ens trobem pel carrer, el cel blau, el somriure dels amics... Tot. Tot, menys els nostres propis ulls. Si no hi hagués miralls o superfícies polides, ens moriríem sense haver vist els ulls amb què ens ho mirem tot, tot al llarg de la vida.

L'Esperit Sant ve a ser aquest ull, si bé sóc conscient que, respecte de Déu, tota comparació és

arriscada. L'Esperit Sant és com l'ull penetrant de la gràcia, el qual, si no hi prestem cap atenció, podríem morir sense haver vist, ni valorat i agraït Aquell que està fent possible que tu i jo siguem fills de Déu, capaços de santificar-nos i de santificar els altres. Per això, parlant de l'Esperit Sant, es pot dir, amb tota justícia, que és el gran desconegut.

L'any que som a punt de començar serà dedicat a l'Esperit Sant, en el camí cap al Jubileu del Tercer Mil·lenni.

• Al Nou Testament es posa en relleu clarament que, l'accés a Déu, l'obre l'Esperit Sant. Així, per als apòstols, la situació nova que ordena el seu sentit de Déu es caracteritza per la presència activa de l'Esperit, que ens ajuda des de l'interior (i per això, en part, segons la mesura de l'atenció que hi posem). Des de l'Església primitiva, la vida cristiana és experiència, en l'Esperit, del misteri de Crist.

En relació amb el sentit de Déu Pare, tota la meditació en sant Pau sobre el disseny històric de la salvació s'origina, riu amunt, en la percepció en Déu d'una vida i un amor que, sense sortir d'ell, s'expressen en la generació del Fill. I dic «riu amunt», perquè em sembla bellíssima l'expressió del Concili Vaticà II, quan parla de l'«amor fontal» del Pare. Déu, com a font d'amor que engloba la generació del Fill i la processó de l'Esperit Sant.

Font d'amor que escull altres fills. És l'Esperit qui, en ser donat als creients, cridarà dins els seus cors: «Abbà! Pare» (Ga 4,6), que és justament el crit de Jesús a Getsemaní. Jesucrist és el camí, però la força per fer-lo és l'Esperit. «Perquè no visquéssim més per a nosaltres mateixos, sinó per a ell, que per nosaltres havia mort i ressuscitat, envià des de vós, Pare, als creients, com a primer do, l'Esperit Sant. I l'Esperit acaba l'obra de Crist en el món, duent a terme la santificació de totes les coses (de la pregària eucarística IV).

• Moltes vegades —i mai no serà prou des de l'amor i l'agraïment— parlem de l'«anorreament» de Jesús: el Verb etern de Déu, que es rebaixa la condició d'home, arriba a les situacions més extremes d'una vida humana, fins a ser portat a una mort en creu.

Però no tenim consciència tan sovint de l'anorreament de l'Esperit Sant. És clar que una gran diferència és que l'Esperit no s'encarna com el Verb. Però, en endinsar-se al més pregon de cada home per la gràcia —fent-lo temple de Déu i realitzant la unió dels diversos membres de l'Església en un sol Cos Místic—, a la vista dels homes, pot resultar tocat per l'ambigüitat dels membres d'una Església que, tot i ser santa, comprèn al seu si no tan sols la santedat, sinó també el pecat dels seus membres.

Lluís Martínez Sistach
Arquebisbe de Tarragona i Prímat

El silenci

S'ha escrit que «la capacitat de silenci en l'home és el termòmetre de la seva qualitat i noblesa». Dissortadament, avui va augmentant el soroll i va disminuint el silenci. I el silenci és el que necessitem més.

La societat actual està curulla de sorolls, de mil objectes que distreuen la nostra atenció en multitud de petits detalls intranscendents. Avui res no invita a la reflexió. Si volem reflexionar, que és una activitat molt important i molt necessària, ens

cal crear silenci en el nostre propi entorn i entrar-hi sense por. El silenci concentra la nostra vida i ens ajuda a aprofundir-la i a viure-la en plenitud.

El silenci és necessari per trobar-nos a nosaltres mateixos i per autodescobrir-nos autènticament; ens ajuda a mirar el passat amb equanimitat, el present amb realisme i el futur amb esperança. El silenci ens permet contemplar Déu, els germans i la natura amb ulls nous i ens ajuda a projectar-nos vers els altres amb més generositat.

El silenci parla. Sembla una contradicció, però no ho és pas. Tanmateix, cal saber escoltar el silenci, perquè ens ofereix sempre un missatge de saviesa. En el silenci ens autodescobrim, veiem amb major claredat la nostra pròpia vida, el que fem i el que deixem de fer, la qualitat de la nostra existència i allò que Déu i el proïsme esperen de nosaltres. En el silenci escoltem la nostra consciència.

Déu parla en el silenci. Déu, que ens ha creat i ens ha salvat per amor, vol mantenir un diàleg amb

tota persona humana. Sense fer silenci en la nostra vida és difícil escoltar la veu amorosa de Déu. I, davant la solitud que fomenta la nostra civilització, ens és molt necessari i molt profitós aquest diàleg interpersonal amb Déu. El silenci crea un clima propici per a la pregària.

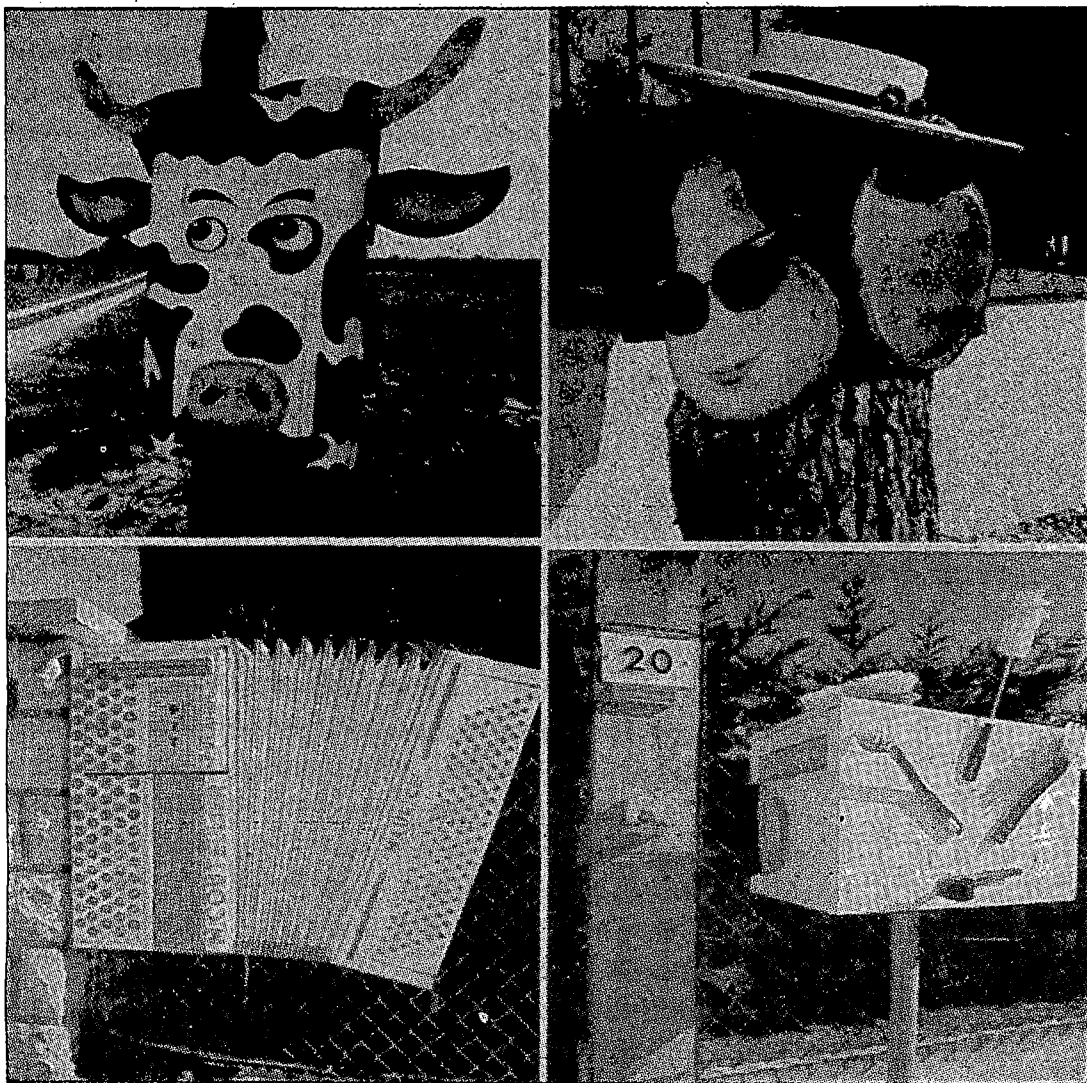
El silenci no és pas per suportar-lo sinó per a escoltar-lo. Quan sabem escoltar el silenci, aquest sempre és portador d'un anunci de pau interior i de creixement en la nostra vida. El silenci no és pas sinònim de buidor ni d'avorriment. Tot al contrari, a mesura que ens eduquem per copsar tots els seus missatges, ens omplim de riquesa interior i augmenta la creativitat que dona major sentit a la nostra vida.

Hartiff, escriptor anglès, ha dit que «el silenci és el gran art de la conversa». És ben veritat aquesta sentència, perquè en la conversa és molt important saber escoltar de veritat l'altre quan parla, i això demana una escolta silenciosa. Del silenci sorgiran les paraules precises que faran viable un diàleg fecund.

opinió

Zoom

La necessitat afua l'enginy: és un principi fonamental la validesa del qual es reflecteix sobretot en les necessitats elementals de l'existència, el menjar, l'habitatge, el vestir... El poble francès de Saint-Martin d'Abbat, era oblidat pel turisme, i el seu alcalde va tenir la idea que els veïns substituïssin les seves velles bústies per unes de noves que representessin les professions de cada casa. L'èxit ha estat rotund. Amb motiu de les originals bústies el poble ha cridat l'atenció dels automobilistes, que abans passaven rabents sense veure que al lí hi havia un poble, ara s'hi aturen per contemplar l'originalitat. Cal reconèixer que els alcaldes tenen, algunes vegades, idees que són profitoses per als seus administrats.

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

Ieltsin obre a Rússia les portes de l'Església

Un despatx de l'agència Zenit (6-IX-97) ha informat que el president de Rússia, Borís Ieltsin, el 4 d'octubre va enviar una missiva personal als diputats del Parlament rus —la Duma— en la qual els convida a considerar els canvis o esmenes que proposa una comissió del govern sobre la llibertat religiosa.

En la seva missiva, Ieltsin reconeix la necessitat de promulgar una llei que controli les activitats de les sectes, però, al mateix temps, recorda que la proposta de llei sobre llibertat religiosa, aprovada el mes de juliol passat pel Parlament, és massa restrictiva: «Atempta contra la Constitució russa i no està d'acord amb els compromisos internacionals assumits a Moscou.» Entre els compromisos d'una democratització política i social del país, es feia referència a la llibertat religiosa.

Les esmenes que la comissió governamental proposa ara al Parlament —aprovades pel president Ieltsin— han estat acollides amb gran satisfacció pels representants d'onze confessions religioses, entre elles l'Església catòlica. Les 37 esmenes han estat fruit d'un seriós treball de l'executiu i s'han redactat després d'haver-se reunit amb els caps de les diverses confessions. El text accepta l'exercici públic del culte del budisme, judaisme, islamisme i cristianisme.

És obvi que el fet d'introduir en el document el mot «cristianisme» (abans hi deia ortodòxia) obre les portes de la legalitat a l'Església catòlica i a les altres Esglésies tradicionals protestants, discriminades en l'anterior projecte de llei del juliol passat.

Ara la cambra legislativa té l'última paraula. Justament per moure l'ànim dels diputats, els primers responsables de les Esglésies ortodoxa, catòlica i protestant —així com del budisme, islamisme i judaisme— han signat conjuntament un document que han fet arribar a la cambra perquè accepti i aprovi les esmenes presentades pel govern de Borís Ieltsin.

La voluntat d'aquest canvi legislatiu en el govern ha anat acompanyat en els darrers anys amb actituds personals del president, ja que Borís Ieltsin ha vist amb bons ulls la restauració de l'antiga catedral de Moscou duta a terme pel batlle de la ciutat, i ha assistit a més d'un acte litúrgic de l'Església ortodoxa.

Trenta anys enrere no hauríem pogut imaginar a l'URSS un tomb tan transcendental sobre tolerància religiosa. Per al Papa i el Vaticà, com per a tota la comunitat cristiana internacional, un capgirell tan significatiu ha estat una bona notícia.

Notes insignificants

Germà Adrià

Estimar i compartir

Agafa el tren a l'estació de Sants. Davant meu hi ha un matrimoni jove agafats de la mà. Ell porta una maleta; ella, una bossa. Ens asseiem al mateix compartiment. Anem a Tarragona, un viatge, si fa no fa, d'una hora. Una hora deliciosa per a mi, que els miro de reüll i els escolto gairebé sense sentir-los.

Primer es miren junts una revista, i riuen i s'entretenen comentant els vestits i els pentinats. Després, passen comptes. No els surten gaire, perquè els vestits que han comprat per a la seva filla són molt cars. Es miren la roba. Ella somriu il·lusionada. Ell contempla el somriure de la mare. Es fan un petó molt suau, amb tendresa, sense focs d'artifici.

Després, comenten coses del paisatge. Han estat en algunes de les platges que es veuen. I mentre miren el paisatge, passen moltes estones sense parlar, però continuen agafats de la mà.

I tornen a riure. Comparteixen. Semblen dues ànimes en una. Se'ls veu feliços, tot i que, segons s'endevina, no neden en l'abundància. Estan ansiosos per arribar i veure la seva filla, que està amb l'àvia.

A prop, hi ha un altre matrimoni. També els miro de cua d'ull. I durant tot el viatge no s'han dit ni una paraula. Són una mica grans. ¿Potser ja estan desencisats del matrimoni i de l'amor de joventut que desprenen els dos joves?

Hom endevina que estimar-se és meravellós. Tots voldríem que l'amor estigués sempre present en nosaltres; tota la vida, fins i tot en les batzegades i els desenganys. Un amor senzill, no violent, com es veu a vegades en alguns petons desenfrenats.

Estimar és compartir, tot el de fora i tot el de dins. Les alegries i les tristeses. Les esperances i els desenganys. Qui estima i no comparteix només s'estima a si mateix.

Tribuna

Mons. Xavier Salinas

Bisbe de Tortosa

«L'Església no és obra nostra, és l'Esperit del Senyor qui la condueix i la guia» (*)

(...) El Senyor us ha reunit com a poble sota la guia d'un nou pastor, un successor dels apòstols que continua la seua missió: fer present Crist entre vosaltres. S'acompleixen així les paraules del salm que hem proclamat avui: «És magnífic el que el Senyor fa a favor nostre.» Des del dia que vaig acceptar el nomenament del Sant Pare, fins al dia d'avui, en què he pres possessió canònica de la seu tortosina, no he deixat d'experimentar la vostra proximitat, els vostres gestos d'acollida, teixit tot açò de pregàries i bons desitjos cap a la meua persona; per tot això done gràcies a Déu. Una acollida que s'ha fet consell i dedicació personal, per part de qui ha complert, en el temps de l'espera, la delicada però necessària missió de guiar-vos. Em referesc a l'Ilm. Sr. Josep Maria Tomás i Prats, fins avui administrador diocesà de Tortosa. Gràcies per tot. Gràcies també al col·legi de consultors i als col·laboradors de la Cúria diocesana pel seu treball ben fet i generós.

Estic entre vosaltres com un membre més d'aquesta diòcesi que intenta cada dia ser més corresponsable en el desenvolupament de la seua missió en el món. Desitge compartir el vostre camí eclesial, aquest és el punt principal del meu programa pastoral en aquesta hora. ¿Com ajudar-vos a ser més fidels a Jesucrist si al mateix temps no conec la vostra tradició espiritual, els vostres esforços pastorals, els vostres assoliments i dificultats? Sé quant estimeu la vostra manera de ser, la vostra cultura, desitge conèixer-la més i estimar-la, vull ser un de vosaltres.

SER SIGNE I GUIA DE LA UNITAT

Tot açò no em fa oblidar que estic entre vosaltres per ser el vostre pastor i servir a imatge de Jesucrist, per ser signe i guia de la unitat de tots, per alentar els distints carismes que l'Esperit suscita entre nosaltres per al bé de tothom, per administrar la Gràcia dels sagraments, per predicar l'Evangeli, i per dur-vos amb autoritat a la santedat i veritat (LG, 21). En aquesta hora i conscient de la gran responsabilitat a la qual el Senyor em crida, us demane la vostra pregària. Pregeu el Senyor perquè tinga entranyes de misericòrdia davant de tota situació humana, que no em manque la llibertat per anunciar l'Evangeli, que siga pacient i savi per descobrir allò que és agradable als ulls de Déu i afavoreix el seu poble. Tots sabeu que a les portes d'un nou mil·lenni, estem compromesos amb tota l'Església en un mateix impuls evangelitzador: enfortir la fe en el Déu vivent i vertader i fer créixer l'audàcia del nostre testimoni.

En aquesta hora tan significativa vull recordar-vos que l'Església no és obra nostra, és l'Esperit del Senyor qui la condueix i la guia. L'Església és el lloc on floreix l'Esperit. Per açò, a l'inici del meu ministeri pastoral us

convide a obrir-vos a la seua acció vivificadora, a la fi de descobrir les petjades de la seua acció entre nosaltres i les noves realitats en les que es fa present i reclama la

nostra resposta. Petjades de l'Esperit entre nosaltres les trobem en la nostra pròpia història eclesial, marcada per sants tan coneguts i estimats com Enric d'Ossó i Cervelló, el lema del qual, «Tot per Jesús», ens recorda que el que és primordial en una Església evangelitzadora és cercar els interessos de Crist mitjançant una educació integral de la persona. També santa Maria Rosa Molas i Vallvé, amb el seu testimoni de pregària eucarística i entrega als més necessitats, unit a un fort sentit de vinculació a l'Església diocesana, ens recorda que no serà possible l'evangelització sense testimonis que sàpiguen

unir la fe i la vida, la pregària i l'esforç per transformar aquest món. Finalment, com no recordar el beat Manuel Domingo i Sol, «mossèn Sol»! La seua obra a favor de les vocacions, ens impulsa a desenvolupar una àmplia pastoral vocacional que duga cada jove a contestar de forma personal a la crida de Jesús i a tenir en el centre de la nostra estima i dedicació pastoral el nostre Seminari i els seminaristes.

És molt necessari fer memòria de la nostra història eclesial, dels nostres sants, ells són un comentari viu i actual de l'Evangeli. Com no recordar la gran obra del Sinode Diocesà i de les diverses iniciatives pastorals que l'han desenvolupat! Les constitucions sinodals apareixen davant la nostra mirada com un conjunt de possibilitats que poden orientar la nostra actuació pastoral.

Però l'Església de Tortosa està oberta al futur, avui més que mai caldrà fer pròpia aquella invocació que ha guiat els treballs de l'últim Concili Tarraconense: «Esperit, ¿què demaneu a l'Església?» El conjunt de documents d'aquest concili ens ofereix una resposta a aquesta invocació que no podem desatendre. (...)

Estimats tots: l'Esperit guia l'Església, Ell és la verdadera memòria de Jesucrist en nosaltres. L'Esperit ens parla avui en les lectures que hem proclamat i que il·luminen aquest moment tan important de la nostra vida. Doncs, ¿com poder respondre a l'actual tarannà d'indiferència religiosa present entre nosaltres? Necessitem una nova mirada, que ens porte a descobrir la presència de Crist en l'Església, i en l'existència concreta de cada ser humà, especialment si s'ha fet transparent per les llàgrimes i el sofriment. Necessitem uns ulls nous per descobrir que Déu està preparant una nova primavera de vida cristiana. (...)

JESÚS PASSA PEL CAMÍ DE LA NOSTRA VIDA

Jesús passava per la porta de Jericó, passava per aquell camí en l'última esperança de Bartimeu. La gent es mostrà indiferent als sofriments del cec i s'empenyà a fer-lo callar. Però Jesús, s'aturà i li digué: «Crideu-lo.» Ells criden el cec i li diuen: «Anima't i vine, que et crida.» És Jesús mateix qui s'atura i crida, són els deixebles que segueixen la seua paraula els qui conviden ara Bartimeu; aquesta és la missió de l'Església: dur els homes a Crist.

¿Ens deixarem il·luminar per

aquest testimoni? Jesús passa a la vora del camí de la nostra vida i pot passar de llarg sense ser percebut. Demanem-li de no romandre sentats, sinó que aixecant-nos tinguem l'audàcia de dir-li: «Jesús, Fill de David, compadiu-vos de mi.» Obreu en nosaltres el miracle d'una nova mirada, i així comprendrem que la ceguera no té l'última paraula, que la creu ens duu a la glòria. Mentre Jesús camina cap a Jerusalem no podem romandre asseguts, conformatos amb la pròpia ceguera, sinó que hem de cridar i pregar-li que ens cure de la nostra ceguera, que ens done una nova mirada.

UN LLOC D'ENCONTRE, COMUNICACIÓ I FRATERNITAT

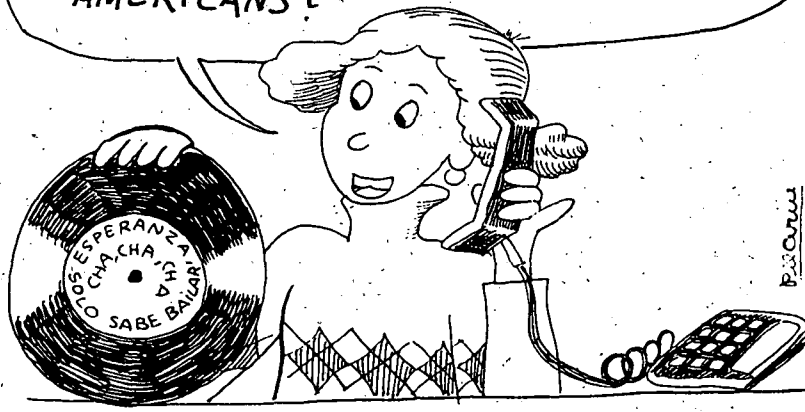
(...) Tots els cristians formem la gran família dels fills de Déu, els nostres vincles tenen el seu origen en Déu Pare que pel seu Fill Jesucrist ha vessat als nostres cors l'Esperit Sant, Senyor i donador de Vida. Per això, la nostra Església particular de Tortosa està cridada a ser un lloc d'encontre, comunicació i fraternitat entre els cristians de distintes tendències, orígens i grups socials. Des de Flix a Peníscola, des de Morella a Tortosa, des de Sant Mateu a Móra d'Ebre, des de Benicarló a Gandesa, d'Alcalá de Xivert a Amposta, de Vinarós a la Palma d'Ebre, tots són part d'un gran mosaic que és l'Església diocesana. Els qui viuen una fe serena o els qui dubten en ella, els qui experimenten l'alegria de la unitat familiar o els qui sofreixen la ruptura, els nens, els joves i els ancians, els malalts, el que no treballa o experimenten la pobresa de la marginació, de la drogodependència, tots són part del nostre camí d'Església.

(...) No puc acabar les meues paraules sense convidar-vos a fixar la vostra mirada en Maria. És la imatge real del que significa l'Església com a obra mestra de l'Esperit, com aliança en el temps entre Déu i els homes; us convida a tots a mirar Maria. Amb el seu sí, amb la seua lloança a Déu, el seu servei als altres, amb la seua fidelitat al peu de la creu i la seua pregària perseverant, ens revela allò que és més radical del nostre ésser, cridats a la santedat, a fer de la nostra vida una ofrena a Déu en favor dels homes. Que la Mare de Déu i mare nostra, venerada amb tantes advocacions, en particular la de la nostra patrona, la Mare de Déu de la Cinta, amb la seua intercessió pose als nostres llavis aquella pregària que avui hem escoltat a l'Evangeli: «Jesús, Fill de David, compadiu-vos de mi.» I així, ens disposem a deixar-nos il·luminar per Crist present en la celebració eucarística que ara continuarem. Amén.

(*) Fragments més importants de l'homilia en la presa de possessió de la diòcesi de Tortosa.

Humor

PERDONI, SAP SI EN ELS PLANS DEL MINISTERI DE CULTURA ES PENSEN INCLOURE BALLS IBERO-AMERICANS?

Cartes del lector

Carta oberta a Teresa de Calcuta

Estimada mare Teresa,

Quan llegeixis aquesta carta, segurament ja seràs ciutadana de la nova Jerusalem, la Jerusalem celestial, on per voluntat divina, estem tots convidats, només cal dir que sí a Jesús per tenir dret a entrar-hi.

Volem donar-te les gràcies pel teu sí a Jesús, i el constant exemple que has demostrat al llarg de tota la teva vida, una vida d'amor i entrega vers els més necessitats.

Recordo que una vegada un periodista et va dir: «Mare, diuen que vostè és una santa, és cert?» I tu vas respondre: «És la meua obligació com també ho és la seva.»

Crec certament que vas donar una resposta encertada, amb una gran profunditat i extremadament senzilla. Propi de persones amb gran vivència espiritual. Tu, estimada mare Teresa, has comptat sempre amb la força de Crist, a Ell t'has encomanat sempre i ens has donat un testimoni de vida constant, t'has oblidat de tu mateixa per no oblidar els altres. Amb la teva vida d'amor i entrega, de respecte i coherència, ens has donat una veritable lliçó d'ecumenisme. Prova d'això són els representants de moltes altres confessions que van voler donar-te el seu últim adéu a la Terra.

En aquests moments de la història, quan ens enca-minem cap a la unitat i que encara no acabem d'entendre com es pot concretar aquesta tan desitjada unitat, ens ha mostrat com la senzillesa, l'entrega, l'amor i la pregària confiada, són les vies per les quals les nostres rodes han de passar si volem arribar a la tan desitjada estació de la unitat, i marxar junts vers els

nous horitzons.

Mare Teresa, a tu ens encomanem, no ens oblidis mai, intercedeix sempre per tots els que encara estem en aquest món esperant la crida del Pare celestial.

ALFONS MIRALLES i BELLERA
Barcelona

Preguntes a Justícia i Pau de Barcelona

Sr. Director,

A propòsit de la pàgina *Contra la pena de mort*, publicada el 16 d'octubre, desitjo preguntar a els senyors de Justícia i Pau de Barcelona: La legalització del crim més abominable, el de l'avortament, ¿va ser una obra franquista? Quin dret pot tenir sobre la vida, qui voluntàriament es desposseeix del dret a viure entre els seus iguals?

Si en cap cas pot la legítima autoritat del país, suprimir una vida—com diuen vostès. Com és que ni existeix ni ha pogut existir cap país sense la seva corresponent força armada?

No és legítim, segons vostès, el dret dels Estats a mantenir i posar al dia l'eficàcia de les seves forces armades? Guerra sí, pena de mort no?

No hi ha més crims a la nostra societat, a part dels avortius, des que es va suprimir la funció intimidatòria de la pena màxima?

S'ha comprovat que les penes substitutòries són més intimidatòries? Sobre el disbarat que el dret a la vida és absolut, ¿podrien considerar atentament, per exemple, el que diu l'Espasa, en el volum 68, pàgina 648, segona columna, en la seva entrada Vida?

VICENTE PALACIOS GARRIDO
Barcelona

Molt bé, germà Adrià!

Sr. Director,

Certament esperançats, estem feliços i contents de no ser la «Flor i Nata» dels «grans personatges» (Mc. 10,42) del Teatre Nacional de Catalunya, ni del Teatro Real de Madrid, ni del Museo Guggenheim, ni de etc. Tanmateix, crec que ja duren massa aquestes «flors» i aquesta «nata»... Mentrestant, amb bon humor, els dedico una expressió que sovint utilitzava el meu pare (que era mig murcià): *Que les den morcillà*.

FRANCESC GAMBÍN i COROMINAS, sacerdot
Barcelona

Catalunya Cristiana agraeix les cartes dels seus lectors i demana que no superin les vint línies mecanografiades. Les cartes han d'anar firmades amb nom i cognoms i ha de constar l'adreça i el telèfon. Catalunya Cristiana es reserva el dret de publicar les que consideri oportú i no s'identifica amb l'opinió dels lectors. No es mantindrà correspondència ni s'atendran visites o trucades respecte dels originals no publicats.

La Vanguardia (21-X-97)

Tots hem de demanar perdó

El dirigent socialista Luis Yáñez i alguns mitjans de comunicació han insistit en la urgent necessitat que l'Església i l'Exèrcit demanin perdó per la seva complicitat amb el règim de Franco. Aquest esperit justicier té pinzellades de maniqueisme perquè el franquisme no hauria existit sense la Guerra Civil. I, ¿qui la va preparar i ens va portar a tots a un drama sense precedents i que no va servir de res? Tant les esquerres com les dretes van fer el possible per tal que la Guerra Civil fos inevitable. El clima de la república es va anar fent irrespirable. Ja el maig del 1931 es van cremar esglésies a Madrid, però no a Barcelona. El cardenal Segura conspirava contra el nou règim i va ser expulsat d'Espanya. A ambdós bàndols hi havia milícies violentes que van arribar a aplicar la llei del Talió: uns van matar els oficials Castillo i Faraudo, prosocialistes, i d'altres van assassinar Calvo Sotelo, cap de l'extrema dreta. L'odi anticlerical va arribar fins al sectarisme, però l'integrisme de grups catòlics i d'alguns bisbes no predicava precisament la mansuetud evangèlica. (...)

I va arribar la Guerra Civil amb l'alçament militar i la contrarevolució. A cada bàndol hi va haver crims semblants, però de signe ideològic diferent. I la lluita es va convertir en una bogeria col·lectiva. L'Església, en general, excepte a Navarra, no figurava en la conspiració. Però el tir al clatell es va posar de moda als dos bàndols. Uns van matar García Lorca i d'altres Muñoz Seca. Uns José Antonio Primo de Rivera i d'altres Carrasco y Formiguera. I a la postguerra el president Companys. A la zona republicana, excepte a Euskadi, va quedar clar el propòsit d'aniquilar l'Església i així varen ser assassinats dotze bisbes i gairebé set mil capellans, religiosos i religioses. Matar-los per *odium fidei* o per considerar-los de dretes no canvia el sentit del crim. Mentre a Euskadi els «nacionals» van afusellar catorze sacerdots bascos, per ser nacionalistes. I a Navarra els crims franquistes van arribar fins i tot a provocar una pastoral del bisbe Marcelino Olaechea: *No más sangre*. L'Església, tan malmesa, va trigar un any a prendre postura corporativament: va ser la carta col·lectiva de l'Episcopat, el 1937, que va preparar l'integrista cardenal Gomà i que va significar entregar-se a Franco amb armes i bagatges i batejar de «croada» la Guerra Civil. I va començar l'anomenat «nacionalcatolicisme» amb

bisbes fent la salutació feixista. Però part del clergat d'algunes zones de l'Estat no va combregar amb la nova teocràcia, d'altres van emmudir o van morir a l'exili, com el cardenal Vidal i Barraquer, perseguit pels dos bàndols en conflicte. Al llarg dels anys pocs van ser els bisbes i abats que van criticar durament el règim: Fidel García, Pildain, Escarré, Pla i Deniel, Añoberos... La repressió franquista va ser terrible durant uns anys. I el baix clergat va ser el suport de bona part de l'oposició. (...)

Tots, doncs, han de demanar perdó. Els partits, que són hereus d'aquells que van atiar la Guerra Civil; l'Exèrcit; l'Estat espanyol, per l'intent genocida contra les nacionalitats històriques; l'Església jeràrquica, per la seva aliança amb una dictadura que no va aplicar aquelles paraules del president Azaña al final de la guerra: «Pau, pietat, perdó», i que, en canvi, condemnava com «auxili a la rebel·lió» a aquells que no s'havien sublevat a favor de Franco. Ja n'hi ha prou d'hipocresia i de maniqueisme. Reconeguem que a ambdós bàndols hi havia gent que va lluitar per un ideal i que va procurar salvar vides. L'estudi de la història ens certifica que tots hem d'avergonyir-nos d'aquella Guerra Civil que va ser la més gran tragèdia del país d'aquests últims segles. Per això durant la transició es va demanar l'amnistia pels dos bàndols.

■ Albert Manent

Retalls

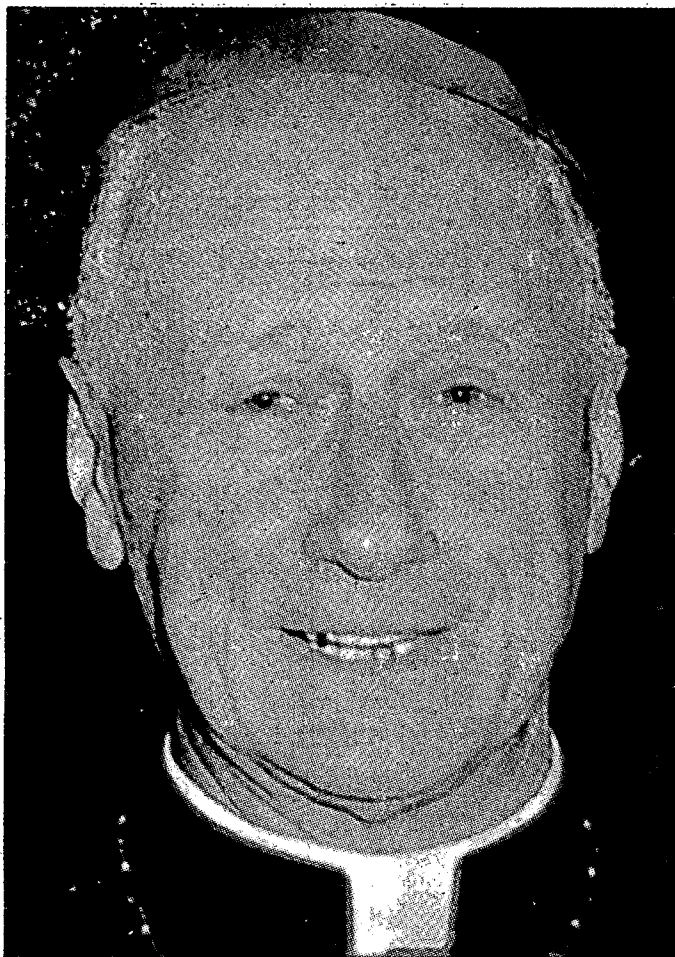
església en el món

Vaticà

Temps de renovació al Vaticà

■ Molts bisbes s'acosten a la barrera dels 75 anys

ROMA.— Segons el Codi de Dret Canònic, els bisbes de tot el món han de presentar les seves dimissions al Papa, en complir els 75 anys. El Pontífex és lliure d'acceptar aquestes renúncies o d'esperar un període de temps, que no acostuma a ser gaire llarg. En aquesta situació es troben nombrosos i importants càrrecs de responsables de dicasteris vaticans, que ja han arribat als 75 anys.

El cardenal bascofrancès Roger Etchegaray.

La Cúria romana ha començat a renovar els seus membres, ja que molts d'ells han complert els 75 anys o estan a punt de fer-los. El primer canvi l'ha protagonitzat el cardenal Edmund Szoka, arquebisbe nord-americà d'origen polonès, com a president de la comissió per a l'Estat de Ciutat del Vaticà, que substituirà el cardenal veneçolà Rosalio Castillo Lara.

Entre els homes de la Cúria que deixaran el seu lloc es troba el prefecte de la Congregació per als Bisbes, el cardenal beninès Barnardin Gantin, el càrrec del qual implica la responsabilitat del nomenament dels bisbes de tot el món. També ha complert 75 anys el cardenal italià Pio Laghi, prefecte de la Congregació per a l'Educació Catòlica. En la mateixa situació es troba el prefecte del Suprem Tribunal de la Signatura Apostòlica, el cardenal suís Gilberto Agustoni, i també el cardenal bascofrancès Roger Etchegaray, que presideix el Consell Pontifici Justícia i Pau i també la Comissió per a la preparació del Jubileu del 2000.

El prefecte de la Casa Pontificia, Mons. Dino Monduzzi, que s'encarrega d'establir l'agenda de les audiències papals també ha arribat als 75. El cardenal Ratzinger encara no ha complert aquesta edat, per bé que ha demanat la seva substitució al Papa en diverses ocasions.

(Zenit)

El Papa celebra missa en un garatge

ROMA.— Joan Pau II va visitar la parròquia dels sants Isabel i Zacaries als afores de la Ciutat, com a bisbe de Roma. Aquesta parròquia, de 9.000 fidels, encara no disposa d'una església, i per aquest motiu el Papa va haver de celebrar la missa al pati d'un edifici, en un garatge. Abans de la celebració de l'Eucaristia Joan Pau II va mantenir una trobada amb els infants.

El Papa va compartir la precarietat i la manca de gairebé tots els serveis comunitaris que pateix la zona des de fa dotze anys, entre ells un lloc de culte. Durant la visita, els feligresos van demanar que es fes el possible perquè el barri tingui una autèntica parròquia. Actualment a Roma s'estan construint 50 noves esglésies per respondre al creixement de la ciutat.

(Zenit)

La Santa Seu exigeix igualtat de sou per a la dona

VARSÒVIA.— Del 14 al 17 d'octubre es va celebrar una trobada organitzada per l'Oficina per a les Institucions democràtiques i per als drets humans de l'Organització per a la Seguretat i Cooperació a Europa (OSCE). La Santa Seu va participar en aquestes jornades per mitjà d'Huberte Hanquet, que va parlar del «paper social secundari» de la dona a la societat actual. En relació al treball, Hanquet va demanar la igualtat de sou per a la dona i va fer una crida per «prendre mesures jurídiques i institucionals» per solucionar els obstacles amb què es troba la dona per combinar llar i feina.

(Zenit)

Els bisbes nord-americans diuen «no» a la pena de mort

HOUSTON.— Els bisbes nord-americans han demanat a Texas que se suspengui l'aplicació de la pena de mort «perquè usurpa el domini de Déu sobre la vida humana». Els bisbes afirmen que la pena màxima hauria de ser la reclusió perpètua sense possibilitat de revisió de condemna. Segons els prelatos, aquest ritme d'execucions «manté el clima de violència a la societat» i a més, «la mort dels assassins no és la solució ni frena els índexs de criminalitat».

(Zenit)

Jornades de reflexió i pregària per a joves sobre el tema de la vocació

LAIC MISSIONER: PER QUÈ NO?

Lloc: Monestir de Sant Daniel (Girona)

Dies: 6-8 de desembre de 1997

Objectius: uns dies de trobada amb un mateix i amb d'altres cristians en un ambient de reflexió, pregària i silenci, per tal de reflexionar sobre el tema de la vocació cristiana i el compromís missioner.

A qui va destinat: cristians d'entre 20 i 30 anys.

Informació: a les delegacions diocesanes de Missions de Catalunya i Balears.

No hi ha llum verda per a la remodelació de les diòcesis basconavarres

PAMPLONA.— L'arquebisbe de Pamplona i Tudela i els bisbes de Bilbao, San Sebastià i Vitòria han fet pública, recentment, una nota sobre la remodelació de la Província Eclesiàstica de Pamplona. En aquest comunicat els bisbes informen els diocesans de la decisió presa per la Congregació dels Bisbes, en la qual s'anima les diòcesis a continuar la col·laboració pastoral.

Des del 1978 els bisbes del País Basc i Navarra (l'arquebisbe de Tudela i Pamplona i els bisbes de Bilbao, San Sebastià i Vitòria) han sol·licitat en diverses ocasions la remodelació de la Província Eclesiàstica. Fa poc, els bisbes han pogut interessar, en sentit favorable, a la Santa Seu amb aquesta proposta.

Després d'un minuciós estudi, fet principalment per la Congregació dels Bisbes, s'ha arribat a la conclusió que, l'actual configuració de les províncies eclesiàstiques espanyoles, una coordinació de la pastoral de les diòcesis de Pamplona i Tudela, Bilbao, San Sebas-

tià i Vitòria pot ser útil. Per aquest motiu, els pastors d'aquestes diòcesis continuaran reunint-se periòdicament per coordinar les línies de la seva acció pastoral.

La Congregació dels Bisbes assenyala també que, tenint en compte les circumstàncies actuals, és preferible adoptar una actitud d'espera que pugui contribuir al fet que els laics, els religiosos i els capellans tinguin molt clar que els motius que han de portar a prendre una decisió són de caràcter estrictament pastoral.

C.C.

Els bisbes del País Basc i Navarra en una reunió conjunta.

Catequesi sobre l'Esperit Sant per al Jubileu de l'any 2000

VALÈNCIA.— La Vicaria de Pastoral de l'Arquebisbat de València acaba d'editar, per tercer any, una carpeta de material catequètic per preparar el Gran Jubileu de l'Any 2000. Sota el lema «L'Esperit Sant, presència santificadora en la comunitat dels deixebles de Crist» es presenten nou catequesis agrupades en tres grans grups: en el primer es relaciona l'obra de l'Esperit Sant amb Jesucrist i amb l'Església; en el segon tracta la missió i la funció de l'Esperit Sant a l'Església; i el tercer particularitza l'acció de l'Esperit al sagrament de la confirmació i a la Verge Maria.

C.C.

Vols viatjar
DE FRANC
a **TERRA**
SANTA?

Amb «CATALUNYA CRISTIANA» ÉS MOLT FÀCIL GUANYAR

SUBSCRIU-TE a
«CATALUNYA
CRISTIANA»
i podràs guanyar
un dels
DOS VIATGES
a TERRA SANTA
per a dues persones

SORTEIG VÀLID NOMÉS PER A NOVES SUBSCRIPCIONS

- 1 Emplena la butlleta de subscripció amb totes les teves dades.
- 2 Tria la forma de pagament que et vagi més bé.
- 3 Retalla la butlleta per la línia de punts i envia-la per correu al més aviat possible.
- 4 De seguida que rebem la teva butlleta, et lliurarem per correu el teu primer exemplar de *Catalunya Cristiana* i el **certificat de participació** per al sorteig de **dos viatges a Terra Santa** per a dues persones.

Aquesta CAMPANYA va començar l'1 d'abril i s'acabarà el 31 de març de 1998. El sorteig dels viatges es farà davant de notari abans del 15 de maig de 1998.

Nom
Adreça.....
Població..... D.P.....
Província..... Tel

☐ Se subscriu a "CATALUNYA CRISTIANA" català/castellà per l'import anual (52 números) de 9.880 ptes.

El pagament de l'esmentada subscripció el faré mitjançant:

☐ domiciliació bancària (en aquest cas emplenau l'ordre de domiciliació) ☐ xec nominatiu que adjunto per valor de 9.880 ptes.

Sol·licito fer el pagament a través de:

- ☐ 1 sol rebut de 9.880 ptes.
☐ 2 rebuts mensuals consecutius de 4.940 ptes.
☐ 4 rebuts mensuals consecutius de 2.470 ptes.

ORDRE DE DOMICILIACIÓ

Banc / Caixa..... Agència.....
Adreça.....

Senyors.
Els prego que, a partir d'ara i fins a nou avis, paguin els rebuts que els presentarà **FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA** per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA" amb càrrec al meu compte corrent/lílibreta

Entitat Oficina DC Compte

Data.....

Signatura del titular del compte/lílibreta:

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa, santoral
i altres celebracions

(Cicle litúrgic B; ferial II)

Temps de durant l'any (Salteri: setmana 4)

NOVEMBRE

9. Diumenge

Dedicació de la Basílica del Laterà, a Roma (F) Blanc. Lectures: Ezequiel 47:1-2.8-9.12 / Salm 45 / 1 Corintis 3:9c-11.16-17 / Joan 2:13-22ALTRES CELEBRACIONS: *Festa del Sant Crist de Balaguer.* Sants, Teodor, sold. mr.; Orestes, mr.; Ursí i Agripí, bs.; Santa Eustòlia, vg.

Festa Major: a Balaguer, Beget i Porrera.

10. Dilluns

Sant Lleó el Gran, p. dr. (MO) Blanc. Lectures: Saviesa 1:1-7 / Salm 138 / Lluç 17:1-6. SOLSONA: *Dedicació de la Catedral (catedral, S / diòcesi, F) Blanc.*

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Andreu Avelí, teatí; Trifó, Respici i Tiberi, mrs.; Demetri, b.; Santes, Nimfa, vg. mr.; Florència, mr.; Trifena i Trifosa, vgs.

11. Dimarts

Sant Martí, bisbe de Tours (MO) Blanc. Lectures: Saviesa 2:23-3:9 / Salm 33 / Lluç 17:7-10

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Menna, sold. mr.; Valentí, Felicià i Atenodor, mrs.; Verà, b.

Festa Major: a Adraén, els Alamús, l'Aleixar, Altafulla, Arenys de Munt, l'Armentera, Ars, Bescarà, el Brull, Calonge de Mar, Campelles, Carme, Cerdanyola del Vallès, el Clot (Barcelona), el Far d'Empordà, la Figuera, Lladorre, Maçanet de Cabrenys, Masarac, el Morell, Mura, la Nou de Berguedà, Pau, Peralada, Pontós, Puig-reig, Riells del Montseny, Sant Celoni, Sant Martí d'Albars, Sant Martí de Centelles, Sant Martí de Maldà, Sant Martí de Provençals (Barcelona), Sant Martí Sarroca, Sant Martí Sescorts, Sant Martí Sesgueioles, Sant Martí de Tous, Sentfores, Sentmenat, Sobremunt, Teià, Torrelles de Llobregat, Urtx, Viladrau, Vilallonga del Camp, Vilallonga de Ter, Vilaverd i Xerta.

12. Dimecres

Sant Josafat, bisbe, mr. (MO) Vermell. Lectures: Saviesa 6:1-11 / Salm 81 / Lluç 17:11-19

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Emilià (Millán de la Cogolla), prev.; Nil, ab.; Ruf, b.

13. Dijous

Fèria. Verd. Lectures: Saviesa 7:22-8:1 / Salm 118 / Lluç 17:20-25. Si es vol: *Sant Leandre (MLI) Blanc.* SOLSONA: *Sant Lleó el Gran (MO) Blanc.*

ALTRES CELEBRACIONS: Sants Estanislau de Kostka, S.J.; Dídac d'Alcalà, franc.; Eugeni, b.; Nicolau I, p.; Homobó, cfr.; Santa Enata, vg.

14. Divendres

Fèria. Verd. Lectures: Saviesa 13:1-9 / Salm 18 / Lluç 17:26-37

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Josep Pignatelli, S.J.; Serapió, mr.; Hipaci, b. mr.; Jocund, b.; Santa Veneranda, vg. mr.

15. Dissabte

Fèria. Verd. Lectures: Saviesa 18:14-16; 19:6-9 / Salm 104 / Lluç 18:1-8. Si es vol: *Sant Albert el Gran, bisbe, dr. (MLI) Blanc.*

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Eugeni, b. mr.; Leopold, noble; Abib, diaca, mr.; Luperi i Didier, bs.

Festa Major: a Sedó.

Lectures bíbliques

9 de novembre

Dedicació de la Basílica
del Laterà

Festa

Lectures bíbliques

Lectura primera 47:1-2, 8-9, 12

Lectura segona 1C 3:9b-11.16-17

*Vaig veure que naixia aigua del lloc
sant. Tothom a qui arriba aquesta
aigua se salva**Sou temple de Déu*

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint

Germans, vosaltres sou un edifici construït per Déu. Jo, com a bon arquitecte, amb la gràcia que Déu m'ha donat, he posat el fonament, i d'altres continuen construint. Que cadascú miri bé com construeix. De fonament, ningú no en pot posar cap altre que el que està posat: Jesucrist.

No sabeu que sou un temple de Déu i que l'Esperit de Déu habita en vosaltres? Si algú profana el temple de Déu, Déu li'n demanarà compte, perquè el temple de Déu és sagrat, i aquest temple sou vosaltres.

Al·leluia 2Cr 7:16

Diu el Senyor: He escollit aquest temple i l'he consagrat perquè porti per sempre el meu nom.

Evangeli Jo 2:13-22

Ell es referia al santuari del seu cos

Lectura de l'evangeli segons sant Joan

Quan s'acostava la pasqua dels jueus, Jesús pujà a Jerusalem, i trobà al temple els venedors de vedells, moltons i coloms i els canvistes asseguts. Llavors es va fer un fuet de cordes, i els tragué tots, moltons i vedells, fora del temple, escampà la moneda dels canvistes i els bolcà les taules, i digué als venedors de coloms: «Traieu això d'aquí; no convertiu en mercat la casa del meu Pare.» Els deixebles recordaren allò que diu l'Escriptura: «El zel del vostre temple em consumia.»

Llavors els jueus el van interrogar: «Quina senyal ens dones que t'autoritzi a fer això?» Jesús els contestà: «Destruïu aquest santuari i jo el reconstruiré en tres dies.» Els jueus respongueren: «Fa quaranta-sis anys que treballen en la seva construcció i tu el vols reconstruir en tres dies?» Però ell es referia al santuari del seu cos.

Quan Jesús ressuscità d'entre els morts, els deixebles recordaren que ell deia això, i cregueren en l'Escriptura i en aquesta paraula de Jesús.

Lectura del llibre del profeta Ezequiel

En aquells dies l'àngel em va fer tornar a l'entrada del santuari i vaig veure que sota el llindar del santuari que mira a l'orient, naixia, al costat dret, una font d'aigua, i s'escolava cap a l'orient, passant a l'esquerra de l'altar. Em va fer sortir per la porta del nord, em va conduir per fora fins a l'exterior de la porta que mira a l'orient, i vaig veure que l'aigua rajava del costat dret.

Llavors em digué: «Aquesta aigua corre per les valls orientals, baixa a l'Arabà i desemboca a la Mar Morta. Entrà dins les aigües salades i les saneja. A tot arreu on penetrarà l'aigua d'aquest riu, hi viurà tota mena d'animals que viuen dintre l'aigua, i el peix serà molt abundant, perquè on arriba aquesta aigua, la mar serà sanejada. Allà on arribi l'aigua del riu tot viurà. A banda i banda del riu creixerà tota mena d'arbres fruiters. No perdran mai la fulla i sempre tindran fruit. Cada mes donaran fruits primerencs, perquè l'aigua que els rega neix del lloc sant. Els seus fruits donaran aliment, i les seves fulles seran un remei.»

Salm responsorial

45:2-3, 5-6, 8-9 (R.: 5)

Déu ens és un castell de refugi,
una defensa ferma en hores de perill.
No temem res, quan se somou la terra,
quan les muntanyes s'enfonsen dins el [mar.R. Els braços d'un riu alegren la ciutat
de Déu,
la mansió més sagrada de l'Altíssim.Els braços d'un riu alegren la ciutat de [Déu,
la mansió més sagrada de l'Altíssim.
Déu hi és al mig, es manté ferma,
Déu la defensa abans que apunti el [dia. R.El Senyor de l'univers és amb nosaltres,
la nostra muralla és el Déu de Jacob.
Veni, mireu les gestes del Senyor,
les meravelles que fa sobre la terra. R.

«Adorem Crist, l'espòs de l'Església»

Pere Tena, bisbe auxiliar de Barcelona

Amb el mes de novembre arribem, com cada any, al terme del cicle litúrgic. De fet, l'últim diumenge de novembre d'enguany serà el primer diumenge d'Advent. Els anys litúrgics estan marcats, en aquests darrers anys del segle, per la preparació del Jubileu de l'any 2000. El que acabem ara, ha estat tot ell una insistent fixació de la nostra mirada de fe en Jesucrist, el redemptor de l'home, el mateix ahir, avui i per tots els segles.

Aquesta orientació ha marcat d'una manera particular totes les festes de l'any. Tot just en començar aquest mes, el dia 1, la festa de Tots Sants ha estat més encara que mai la glòria de Crist en els seus fruits, el primer d'ells la seva Mare santíssima. El mateix dia dels Difunts, accentuant l'intima connexió entre la mort del cristià i la participació en el misteri pasqual de Crist.

La dedicació de la basílica del Laterà

El proper diumenge, com diumenge passat succeïa, el formulari de la missa no serà el del diumenge corespontent del

temps de durant l'any, sinó el de la Dedicació d'una església. Coincideix, en efecte, amb el dia 9, aniversari tradicional de la Dedicació de la primera església de l'església de Roma, Sant Joan del Laterà. La seva condició de «catedral» del Papa, centre de la comunió de les Esglésies, fa que aquesta celebració tingui per al Calendari Romà una importància simbòlica notable. D'altra banda, la dedicació de l'església és una celebració del Senyor, ja qui, i per a qui es dedica una església, si no al Senyor, perquè la seva Església tingui un lloc reservat als trobaments amb Ell?

En la litúrgia de la dedicació hi ha un simbolisme de fons que sosté tot el conjunt. L'Església ofereix al Senyor una casa perquè sigui l'àmbit de trobada habitual amb Ell, allà on Ell vulgui «habitar entre els homes», «fer-ne el seu tabernacle», el seu «tàlam nupcial» amb l'Esposa Església. En aquesta casa, l'esposa escolta el seu espòs quan aquest li parla; en aquesta casa, per la seva banda, l'esposa parla al seu espòs, inspirada per l'Esperit. En aquesta casa, sobretot, se celebra l'aliança nupcial entre Crist i l'Església, realitzada en el misteri de

Pasqua i segellada a Pentecostès: l'Eucaristia. L'invitori de l'ofici de la dedicació d'una església és significatiu: «Adorem Crist, Espòs de l'Església, en aquesta església», o bé: «Veni, adorem Crist, que ha estimat l'Església.»

Esposa i mare

El simbolisme de l'Església Esposa no es refereix pas a les pedres i les parets de l'edifici, sinó a l'assemblea dels fidels que s'hi reuneixen. Aquest simbolisme porta unes conseqüències intenses per a la fe i l'espiritualitat cristianes.

En primer lloc, porta al reconeixement de la realitat humana i divina alhora de l'Església. Els homes que formem l'assemblea som una realitat humana, però ser Església és per a nosaltres un do celestial. No l'hem autogestionada aquesta condició d'Església que, per la gràcia de Déu, ens és concedida. L'Església «baixa del cel» en tant que Esposa de Crist: són les impressionants imatges de l'Apocalipsi. La realitat sponsal pròpia de l'Església no li ve d'ella mateixa, sinó del Crist, que l'ha estimat i li ha donat el seu Esperit Sant. Per això el ser

d'Església és abans que cada un dels membres d'Església en concret. La formació simbòlica de l'Església a la creu, amb el do de l'Esperit des del costat obert de Crist, es fa més palesa quan sobre el grup dels deixebles davalla l'Esperit. Els qui el reberen eren uns galileus, però l'Esperit els converteix en realitat profètica de l'Església que parla totes les llengües proclamant la glòria del Crist.

En segon lloc, aquesta Esposa és també, per tant, la nostra Mare. L'expressió «santa Mare Església» caldria mantenir-la viva en el nostre llenguatge, no pas referida a uns membres de l'Església en relació amb els altres, sinó referida a aquesta dimensió divina que ha estat donada a l'Església. Tota l'Església és Mare en tant que actua per la força de l'Esperit que la fecunda —com va fecundar el si virginal de Maria— i fa que neixin constantment homes nous per la fe i pels sacraments de la fe.

La Dedicació de la basílica constantiniana del Laterà ens porta a recordar i a celebrar el misteri d'amor amb que Crist ha estimat la seva Església, la seva Esposa, i n'ha fet alhora la nostra Mare. Aquest misteri el celebrem a l'altar de l'Església.

La Bíblia a l'abast

El temple viu del Déu vivent

(1Co 3:9b-11.16-17)

Josep M. Aragonès, rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

La gran novetat cristiana

Totes les religions s'han afanyat a alçar temples. És alhora un esforç per acontentar Déu —li farem un palau digne d'ell, on hi estigui bé— i, al mateix temps, un medi segur de facilitar la trobada dels homes amb la divinitat —ja sabem on podem anar a trobar-lo. Era també un intent de *recloure* Déu, d'amagar-lo del tripijoc quotidià del món dels homes? Hauria estat una manera com una altra de manipular-lo. De fet, la vida humana s'organitza en una mena de dialèctica entre el *sagrat* —el lloc, el temps, el personatge, etc., de Déu— i el *profà*, el que està fora o enfront del sagrat. Aquí, en el profà hi viuen i hi lluiten normalment els homes. Israel va descobrir el Déu de l'Univers —el Déu còsmic— i, superant el concepte de la divinitat territorial, va arribar al coneixement del Déu dels Pares, el Déu de la comunitat, del poble. Tenia únicament un temple, més exactament un santuari, que tot i ser la casa de Déu, era la tenda de la reunió o la casa de

l'aplec de tot el poble amb Jahvèh. Fou un progrés, però malgrat això, se sentia lligat encara a un *lloc sagrat* on calia anar a adorar Déu. Jesús trenca definitivament aquesta dependència estreta dels homes a un lloc determinat, un lloc sagrat, i ens fa descobrir com Déu-esperit és present arreu on mora la humanitat (Cf. Jo 4:21ss). Per això els cristians, estrictament parlant, no tenen una geografia sagrada, ni, en aquest sentit de temple —casa exclusiva de Déu— la necessitem. Sabem que Déu és a tot arreu i que a tot arreu podem trobar-lo.

Quan Jesús expulsa els mercaders del temple, els jueus li demanen un senyal de la seva pretesa autoritat per intervenir de manera tan atrevida en els afers del temple de Déu. I Jesús els complau: «Destruïu aquest santuari i jo el reconstruiré en tres dies.» Els jueus i Jesús parlen des de perspectives diferents. Per això sorgeix la dialèctica equivocada. L'evangelista, però, ens situa en la perspectiva de Jesús: «Es referia al santuari del seu cos» (Cf. Jo 2:18ss). El cos de Crist —la seva humanitat— és el

nou i definitiu lloc de trobada de Déu amb els homes. En ell, Déu se'n manifesta i ens acull com a fills incorporats a la persona del Fill i configurats amb ell. El cos de Crist històric, doncs, i del Crist místic, que és l'Església, és el vertader temple dels cristians. «No sabeu que sou temple de Déu i que l'Esperit de Déu habita en vosaltres?» (v. 16). Sant Pau es dirigeix a la comunitat dels corintis, a l'Església que és a Corint. I diu clarament que és l'Església el nou temple de Déu. Per això cal que la comunitat —la comunió dels seus membres— sigui tractada amb respecte tal com correspon a un *lloc sagrat*. «Si algú profana el temple de Déu, Déu li'n demanarà compte, perquè el temple de Déu és sagrat» (v. 17a). No pertany a la vida *profana*. Dedicat a Déu, és cosa seva, li pertany. I això és precisament el que passa en la comunitat cristiana, l'Església. «Aquest temple sou vosaltres» (v. 17b) formant comunió, Església.

Solemnitat de la dedicació de la basílica del Laterà. Contemplant aquest edifici venerable —la marè de totes les

esglésies de l'Urbs i de l'Orbe, dedicada a Jesucrist, el Salvador— i contemplant aquests altres edificis més propers a nosaltres, de les nostres esglésies més o menys sumptuoses o humils, som convidats a descobrir l'autèntic temple de Déu, que som nosaltres, units pel baptisme al Crist Salvador. És un edifici vivent, fet amb els carreus de la vida dels fidels empeltats a Jesucrist i lligats i travats amb el ciment de la comunió. Obra de Déu, no dels homes: «Vosaltres sou un edifici construït per Déu» (v. 9b). Déu, però, ens ha cridat a col·laborar en aquesta construcció. En primer lloc, els Apòstols, que han posat els fonaments, tal com sant Pau recorda als corintis, ell que hi ha obert el solc i ha posat el fonament: «Jo, com a bon arquitecte, amb la gràcia que Déu m'ha donat —ell és l'autor del projecte i el supervisor de l'obra— he posat el fonament» (v. 10a), l'únic fonament vàlid, que garanteix la línia i la solidesa de la construcció. «De fonament, ningú no en pot posar cap altre que el que ha estat posat: Jesucrist», la seva vida, la seva paraula i acció (v. 11).

Amics de Déu

Sant Carles Borromeu, bisbe, 4 de novembre

Calia cobrir una plaça vacant al col·legi cardenalici i el papa Pius IV va pensar que no hi hi havia ningú més apte que el seu mateix nebot Carles, un jove de vint-i-dos anys amb una prometedora carrera.

En aquell temps era molt freqüent afavorir els mateixos familiars en càrrecs d'importància, aquesta pràctica s'anomena «nepotisme»; en moltes ocasions les persones beneficiades no estaven a l'alçada de la responsabilitat que se'ls confiava i l'Església va haver de patir molt per aquesta qüestió.

Tanmateix, en aquest cas, el temps va demostrar que el Papa no es va equivocar pas amb l'elecció del seu nebot. Treballador infatigable, Carles va saber desenvolupar molt bé la seva tasca. A començaments de 1563 fou ordenat sacerdot i el desembre del mateix any rebia l'ordenació episcopal i se li va confiar la diòcesi de Milà.

Com a bisbe, va introduir millores im-

portants a la seva diòcesi. Va reformar nombrosos aspectes de l'estructura eclesiàstica; es va preocupar molt per la formació i la vida del clergat, puix era conscient que l'alta qualitat dels pastors afavoriria el fervor de la vida cristiana dels fidels. Es va preocupar

molt pel desenvolupament de l'apostolat seglar, per la predicació evangèlica, pel foment de la instrucció religiosa als col·legis i de la catequesi parroquial. L'interès per l'ajuda als pobres i necessitats també va marcar el ritme del seu pontificat.

A les seves dots de reformador i de pastor, el bisbe Borromeu va unir un sentit evangèlic de l'existència que li va fer merèixer l'amor dels seus feligresos. Va morir

l'any 1584 als 46 anys, afectat per la pesta que assolava un cantó suís mentre atenia espiritualment els nombrosos malalts. El resum de la seva vida pot ser aquesta frase de Nostre Senyor: «El bon pastor dona la vida per les ovelles.»

Pels camins de la Bíblia

Palestina dominada per Grècia

Els perses van servir pels grecs. D'aquesta manera, cap a l'any 332 abans de Jesucrist, Alexandre Magne va dominar Palestina.

Un successor seu, Antíoc IV, va prohibir als israelites que practiquessin la seva religió. Va fer tot el que va poder per humiliar i perjudicar els jueus.

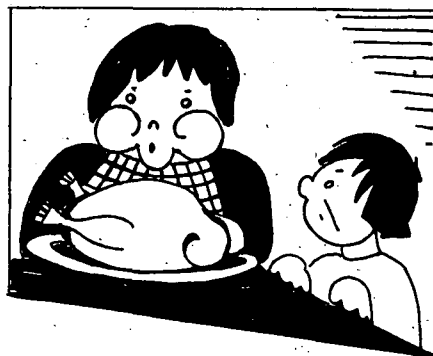
Va saquejar el temple de Jerusalem i es va emportar els tresors que li van servir per pagar les despeses que li produïren les guerres.

Va obligar que posessin al

temple l'estàtua de Zeus, un déu grec. Prohibí que es fessin sacrificis a Déu i va obligar a fer-los als ídols dels déus falsos.

En les monedes que va fer encunyar posava que ell, Antíoc, era un déu en persona.

Ordenava matar el qui complís la Llei de Moisés. El poble jueu va sofrir molt. I com passa sempre, va haver-hi covards que van obeir, però també hi hagué molts casos en què els jueus van preferir la mort abans que renegar de Déu.

La luxúria, la ira i la gola

La luxúria és el desig sexual immoderat i pecaminós. El cos humà és temple de l'Esperit Sant, tal com ens ensenya sant Pau (1 Corintis 6, 12-20) i l'hem de tractar amb el respecte que es mereix. La luxúria està a la base de tots els

pecats contra la puresa; però també en produeix d'altres: actes deshonestos, enganys i injustícies, tedi vers la religió, pèrdua de la fe i desesperació de la misericòrdia de Déu. Evitem la luxúria amb la virtut de la castedat.

La ira és l'estat emocional desordenat que ens impulsa a rescabalar-nos o a venjar-nos dels altres, a oposar-nos insensatament a persones o coses. Els homicidis, baralles i injúries són conseqüències evidents de la ira. L'odi, la murmuració i el dany a la propietat aliena en són unes altres. Podrem lluitar contra la ira si practiquem la virtut de la paciència.

La gola és l'atracció desordenada cap al menjar i la beguda. És un vici molt innoble, puix en el golut hi ha quelcom d'animal. La gola fa mal a la pròpia salut, produeix el llenguatge barroer i blasfem, injustícies a la pròpia família i a d'altres persones, insolidaritat amb els que passen gana o necessitat. Podrem eliminar la gola amb la virtut de la temperància.

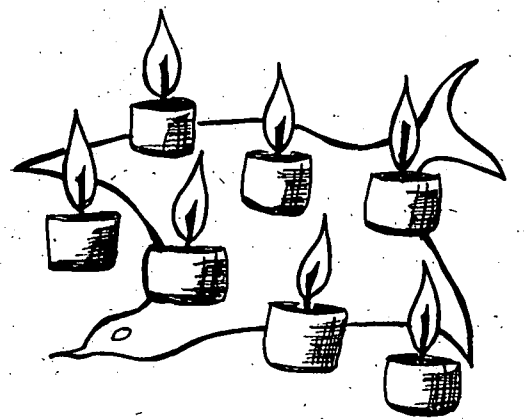
Litúrgia

Quants sacraments hi ha?

Jesús havia dit als seus deixebles, quan s'acomiadava d'ells abans d'emprendre el seu camí cap a la creu, que l'Esperit Sant

els portaria a la veritat completa, i que seria el mateix Esperit qui els faria entendre tot el que Ell els havia ensenyat. I és així mateix. L'Església ha anat reconeixent, a poc a poc, aquest tresor dels sacraments rebut del Crist i l'ha anat precisant, tal com ha fet amb les Sagrades Escriures i la doctrina de la fe, ja que l'Església és una fidel administradora dels misteris de Déu.

Així, l'Església —veritable mestra de la fe— ha comprès, al llarg dels segles, que, entre les seves celebracions litúrgiques n'hi ha set que són, en el sentit propi del mot, sacraments instituïts pel Senyor.

L'Oriol i la Laia
per Xesc

Santa Maria, la que desfeu nusos: pregueu per nosaltres

Joan Guiteras i Vilanova

Els qui escrivim solem tenir un calaix de sastre o, millor dit, d'escriptor, on hi ha paraules i idees que hi dormen. De tant en tant, hem d'obrir aquest calaix. De vegades per posar-hi nous conceptes i d'altres per extreure'n algun fins a donar-li forma comunicadora.

Dites les coses així, algú podria pensar que escriure és bufar i fer ampolles. No us ho cregueu pas. Sovint hi ha mots i pensaments que es resisteixen a ser plasmats. Com si es neguessin a sortir a la llum. Llavors cal deixar-los reposar fins a una nova ocasió.

Per què erro per aquestes disquisicions? Perquè és el que m'ha passat amb aquest article. Fa més d'un any —cert— que volia glossar el títol, però quan em posava a escriure em feia enrere i el deixava per a una altra ocasió. No és que la vida m'hagi barrat d'esplaiar-me sobre els nusos que s'hi teixeixen. Això no obstant, em sentia incapaç d'escriure algunes ratlles que tinguessin sentit.

Un dia trucà a la porta del meu despatx una persona amb un problema notable que no se li resolía. Vam tenir una llarga conversa i a mi mateix

em semblava il·lògic que no arribés a una solució. Tanmateix els humans tergiversem la lògica. I fem il·lògica la realitat. Què hi farem! Aquesta persona, abans d'acomiar-se, em posà a les mans un fulletó la coberta del qual era una preciosa imatge de la Mare de Déu amb el Nen Jesús i amb aquesta llegenda: «Santa Maria, la que desfeu nusos: pregueu per nosaltres.»

L'escrit, redactat en forma de pregària, començava exposant que el Senyor conferí a l'Església el poder de perdonar els pecats amb les paraules «lligar i deslligar». L'autor remarcava, des de l'inici, com el pecat lliga i és un nus que només pot desfer Déu. I recorria els embolics que cadascú es fa i els que ens fem els uns als altres. Es preguntava com podríem sortir de tants embolics i qui ens podria deslligar tants nusos. No deixava de recórrer a la ironia recordant com Jesús, abans de celebrar la darrera Pasqua, envià uns deixebles a deslligar un pollí lligat. Escrivia: «Un ase lligat, Senyor, és el que som moltes vegades; un ase lligat; uns necis que ens deixem lligar amb cordes fortes i nusos apretats: ideologies, sentiments, afectes, costums, rutines,

vicis, dels quals no sabem deslligar-nos.»

L'autor demana a Crist que envii algú que ens deslligui per poder avançar cap a Ell. Recorda l'expressió d'un escriptor eclesiàstic antic: que el nus que ens féu Eva el va desfer la Verge Maria. Escriu: «Gràcies, Senyor. En donar-nos per Mare la vostra mateixa Mare, ens has donat la solució. En Santa Maria Verge hi tenim l'experta a deslligar nusos difícils, a desfer-nos de traves i a desfer els lligams que ens semblen impossibles.»

Encara es llegeix a l'esmentat fulletó: «Quantes vegades tenim la sensació de voler i no poder; estem com travats. I no és bo que caminem nuats i travats aquells que hem estat creats lliures. Mireu, Mare, la fraternitat se'ns fa un nus difícil. I també la vida de fe, la convivència social, la vida familiar i la comunió eclesial. Frequentment els lligams se'ns tornen nusos... Actueu a fons, oh Verge, la que desfeu nusos.»

Aquestes ratlles són les que fa temps volia escriure. Avui la frase que romanía en el calaix de l'escriptor s'ha desvetllat. Encara em plauria, però, parlar de nusos un altre dia.

La mostassa

P-J Ynaraja, capellà del Montanyà

Quan he comprovat quantes vegades es parla d'aquesta planta a la Bíblia m'he adonat que només sortia als evangèlics sinòptics. Això pot semblar una anècdota si no fos perquè fins ara sempre he parlat de l'Antic Testament, no sé si el lector se n'haurà adonat. Un dia o altre havia de parlar de la part que, per a nosaltres els cristians, és la més important del Llibre Sagrat, i és bo que ho faci mitjançant una cosa petita.

La primera vegada que vaig sentir a parlar d'aquesta planta va ser l'any 1974, als jardins que hi ha al costat de l'església del Dominus flevit. Un franciscà l'ensenyava a uns pelegrins italians. Quan em vaig quedar sol, en vaig agafar unes branquetes i les vaig guardar en una bossa de plàstic. A causa de la calor i que la bossa era molt hermètica, es va descomposar tot. Feia molt mala olor. Ho vaig llençar, però, des d'aleshores, vaig fotografiar la planta a diversos llocs. Vaig arreplegar bastants càpsules amb les seves llavors i quan vaig tornar les vaig plantar. A

casa, en tinc moltes plantades en torretes que regalo als meus amics o als amants de les coses bíbliques. Conservo llavors de diferents llocs, des del camí de Jericó, fins a Natzaret o Cesària Marítima. La planta és abundant i està ben aclimatada. No obstant això, no resisteix les temperatures baixes i tant aquí com a Terra Santa, al hivern, s'han de cobrir. Fa pocs anys van desaparèixer totes les que hi havia a la vall del Cedron, a causa d'un mes de gener molt cru.

La planta i la seva flor no tenen cap atractiu especial. A vegades, quan algú em veu collir les petites càpsules, em pregunten perquè ho faig. Si l'interlocutor és cristià les meves explicacions li fan gràcia i també en recull algunes. Recordo un bisbe argentí que es va aturar al nostre costat, al peu del brollador del Guijon, i també en va collir. Aquell bisbe va afegir meditatiu: és clar, tot això és el que Déu també va veure. I la seva visió del paisatge era contemplativa. Si l'interlocutor és un simple viatger turista i no cristià i em pregunta perquè serveix el vegetal, m'escapoleixo com puc.

Biològicament parlant no és la llavor més petita que hi ha, em diu el Dr. Margalef, la de les orquídiades, per exemple, encara ho és més. Jesús, però, parlava a la gent senzilla del seu temps. Escampada pel palmell de la mà, és molt suggestiva. És més eloqüent que el sermó del millor orador sacre. El granet és petit, jo també ho sóc, però, què en sortirà de la llavor? Què passarà amb això que faig? On aniran a parar els meus ensenyaments? Els dies que estic trist perquè la meva tasca apostòlica no ha tingut èxit, la mirada a un granet de mostassa m'encoratja i, després de la reflexió, que volia ser esperançadora, ve l'experiència d'una trobada inesperada o alguna cosa que no preveia. Havia estat sotmès a una prova, ha calgut esperar, però, així com la llavor germina silenciosament amb el temps, la meua vida també floreix d'alguna manera. I he canviat d'estat d'ànim. I escolto dins meu el Mestre que em diu: ets petit com aquesta llavor, però espero que donis fruit. No cal que sigui important, n'hi ha prou amb què estigui viu. D'altres vegades, da-

vant la constatació de la meua ignorància pel que fa a les coses sagrades, el granet em proclama: malgrat que la teva fe sigui molt petita, si és autèntica és capaç de fer grans coses per al meu Regne. (No elucubro, fa molt poc que he viscut aquesta experiència.)

(No busqueu la descripció d'aquest vegetal als llibres de botànica; ni tan sols als que es titulen *Plantes de la Bíblia*. Aquests es limiten a copiar del diccionari, només expliquen que serveix per preparar la salsa culinària, però és una planta diferent de la que us he parlat fins ara.)

La mostassa apareix en cinc cites evangèliques: Mt. 13,31 i 17,20 / Mc 4,31 / Lc 13,19 i 17,6.

RESIDÈNCIA GERIÀTRICA BON VIURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, servei mèdic, sanitari i humà. Estades per sempre, i per convalescències. Poques places.

Tel. 427 44 53.

retrats bíblics intencionats

Una resposta comunitària en la lluita contra la sida

■ Des d'un àmbit plural basat en el respecte mutu

ACAS-Associació Comunitària Anti-Sida de Girona és una Organització No Governamental que acaba de complir set anys. El seu àmbit territorial d'actuació s'estén a tota la demarcació de Girona. Actualment, aquesta associació disposa de locals a Olot, Figueres, Sant Feliu de Guíxols i Girona ciutat. Durant aquests set anys els equips de persones voluntàries i institucions de diverses poblacions i comarques han viscut la necessitat d'implicar-se activament en la tasca comunitària pel que fa a la problemàtica generada pel Virus de la Immunodeficiència Adquirida (VIH) i la sida.

Uns cinc-cents gironins han desenvolupat el virus de la sida en aquests últims quinze anys, tot i que es calcula que el nombre de persones afectades per la malaltia arriba a la xifra de 5.000. Darrere de cadascun d'aquests números hi ha una història personal, un drama quotidià d'homes i de dones que han conviscut amb la malaltia i que no sempre reben l'ajuda i el suport de la societat.

ACAS-Associació Comunitària Anti-Sida de Girona treballa des del 1990 al costat de les persones afectades pel VIH/sida. ACAS té com a objectius dinamitzar les actuacions de prevenció, impulsar l'atenció a les persones més afectades per la infecció, aconseguir la sensibilització de la societat per posar fi a la discriminació, i aconseguir la implicació de les administracions. Segons el coordinador d'ACAS, Jaume Angelats, «la problemàtica del VIH/sida ha de ser reconeguda en la seva globalitat».

Àmbits d'actuació

ACAS ofereix diferents serveis, com ara assessorament mèdic, atenció psicològica, i orientació jurídica i social. Pel que fa a l'àmbit social, Jaume Angelats destaca que «encara hi ha persones que associen la sida a grups marginals».

A causa de les connotacions —mèdiques, psicològiques i socials— de les persones seropositives i de les que han

Els joves, un dels col·lectius més sensibilitzats amb la sida.

contret la malaltia de la sida, ACAS disposa dels anomenats «àmbits positius» de trobada, d'intercomunicació, d'estímul i de suport mutu per a les persones que viuen amb el VIH/sida i per a les seves famílies i amics.

ACAS també fa una feina molt important als centres penitenciaris de la demarcació gironina, Girona i Figueres, on l'associació col·labora en l'atenció als interns.

Prevenció

Un dels aspectes en el qual ACAS treballa més intensament és el de la

prevenció del VIH/sida a centres educatius de Girona. En aquest sentit, l'entitat té una oferta d'informació dirigida a joves no escolaritzats i a «líders comunitaris», és a dir, aquelles persones que assumeixen un paper de transmissores d'informació en el seu entorn immediat o social. Per això, ACAS impulsa activitats de formació de se-

Aquesta informació s'ofereix especialment als professors i als alumnes dels centres educatius com una eina pedagògica per a l'educació de la salut en general, per a la prevenció i per a la sensibilització social pel que fa a la problemàtica generada per la infecció.

Quant al voluntariat, ACAS considera que les persones que volen col·laborar com a voluntaris han de tenir una formació bàsica pel que fa als diversos problemes derivats del VIH/sida, alhora que han de disposar d'elements complementaris per a una formació permanent. Per aquest motiu, ACAS té una escola que imparteix cursos de formació per al voluntariat.

Per al coordinador d'ACAS, Jaume Angelats, en aquests set anys de vida, l'associació s'ha consolidat com un espai on «homes i dones de diverses ideologies, diferents opcions polítiques i orientacions sexuals, diferents formen un àmbit plural, basat en el respecte mutu d'uns voluntaris que volen aconseguir uns objectius que comparteixen».

Rosa María Jané Chueca

minaris, xerrades, col·loquis i taules rodones.

L'àmbit d'actuació de la prevenció s'estén als usuaris de drogues per via parenteral, la prostitució, la població immigrant i els homosexuals.

Preparació

L'associació disposa d'un fons documental d'informació sobre el VIH/sida de fàcil accés, al servei de les activitats i actuacions que l'entitat impulsa i realitza habitualment. El fons també està a disposició de totes les persones que el vulguin consultar.

**ACAS-ASSOCIACIÓ
COMUNITÀRIA ANTI-SIDA
DE GIRONA**
C/ BELLMIRALL, 4, 1a
17004 GIRONA
TEL. (972) 21 92 82

societat/cultura

Apadrinament de mares i fills

■ Nou pla d'ajut de la Fundació Pro Vida Catalunya

BARCELONA.— El 25 d'octubre passat va tenir lloc al Centre Cívic de Sarrià la celebració del desè aniversari de la Fundació Pro Vida Catalunya. Hi van participar més de cent persones, entre elles, les mares que han rebut ajuda de l'entitat, acompanyades dels seus fills. Més de dues mil dones ateses és el balanç d'aquests primers deu anys de treball solidari.

La Fundació Pro Vida Catalunya treballa en benefici de les dones embarassades i/o amb fills petits que no reben prou suport econòmic o afectiu en el seu entorn social i familiar. En aquest sentit, desenvolupa dues línies d'ajut. D'una banda, ofereix assistència mèdica, psicològica i econòmica alhora que gestiona residències especialitzades per a les mares que ho necessiten. En segon lloc, les mares que s'adrecen a Pro Vida reben sessions d'educació maternal, nutrició, higiene i preparació al part.

L'associació també du a terme una tasca de formació i sensibilització social envers els problemes d'aquestes dones i a favor de la vida. Per assolir aquest objectiu, els metges i els professionals de l'ensenyament imparteixen cursos sobre educació sexual i mètodes naturals de regulació de la fertilitat. Altres àmbits de la seva actuació són les escoles, les universitats i els centres culturals.

En el decurs de l'acte commemoratiu, l'escriptor català Ramon Folch i Camarasa, que es un dels patrons de la fundació, va afirmar que se sentia avergonyit i aflagat alhora. «Avergonyit

—va dir— pel fet que, a l'entrada del segle XXI, sigui necessària l'existència d'una entitat com la Fundació Pro Vida, que ha de protegir les mares i els fills en ple món desenvolupat. I aflagat per poder compartir el dur a terme una tasca de tal transcendència social.»

Per la seva banda, la doctora Montserrat Rutllant, directora de la Fundació Pro Vida Catalunya, va destacar els aspectes assistencials i preventius de la seva obra. La Dra. Rutllant va explicar que l'ajut de la fundació es fa, sobretot, a través del suport psicològic a les mares, repartiment d'aliments, preparació de canastrells, conferències, classes i distribució de vídeos educatius. També va sintetitzar les línies de treball futur amb la presentació d'un projecte d'apadrinament de mares i fills. Segons aquest pla d'ajut, aquells matrimonis i persones que ho desitgin podran sufragar durant un any les despeses d'una mare gestant.

A la cloenda de la celebració, Montserrat Raventós, presidenta de la fundació, va encoratjar els assistents a continuar donant suport a les mares que demanen assistència a Pro Vida perquè puguin «exercir el dret que tota

La Fundació Pro Vida Catalunya ofereix assistència a les mares que ho necessiten.

dona té d'arribar a ser mare del fill que espera». Si voleu més informació sobre les activitats que s'hi realitzen, adreueu-vos a: Fundació Pro Vida

Catalunya, c/ Bonaplata, 42, 1r-08034 Barcelona, tel. 93/ 204 71 11, fax 93/ 204 72 14.

C.C.

L'informe anual d'Intermón planteja un futur fosc per a la solidaritat

MADRID/BARCELONA.— La falta de propostes de canvi en aspectes clau de la gestió de l'Ajuda Oficial al Desenvolupament (AOD) en el projecte de Llei de cooperació, juntament amb la tendència negativa en el volum de fons destinats a la cooperació, obren profunds interrogants sobre quin és el futur de la contribució de l'Estat espanyol a l'eradicació de la pobresa al Sud. Cada cop més lluny de l'objectiu del 0,7% que va treure al carrer milers de ciutadans, el repte ara és evitar que, almenys, el nou marc legislatiu no consagri els errors que han posat en evidència l'efectivitat d'uns recursos cada dia més escassos.

Aquest és un dels aspectes més destacats sobre l'evolució de l'AOD espanyola que s'analitzen a l'informe anual d'Intermón, *La realidad de la ayuda 1997*, però no l'únic. Si les xifres d'inversions de l'Estat en cooperació confirmen la seva tendència decreixent, crida poderosament l'atenció la constatació del fet que 85 de cada 100 pessetes invertides retornen al nostre país en forma de contractes per a empreses espanyoles o en fons gastats a Espanya.

C.C.

La recepta de la tieta Montserrat

Tomàquets farcits de formatge

Ingredients:

6 tomàquets grossos, madurs i forts
300 gr de carn de porc picada
100 gr de formatge ratllat
1 ceba mitjana
1 gra d'all
juliverri, sal
pebre
nou moscada
oli, mantega
1 copeta de xerès sec

Preparació:

Talleu un casquet als tomàquets, buideu-los, saleu-los i poseu-los 20 minuts de cap per avall perquè s'escorrin. Amb una cullerada d'oli i 10 gr de mantega fregiu la ceba i l'all, ben picats, afegiu-hi la carn, salpebreu-ho i afegiu-hi nou moscada, remeneu-hobé, tireu-hi el xerès i deixeu-ho coure uns 6 minuts. Retireu-ho del foc, barregeu-hi el formatge i amalgameu-hobé. Farcieu els tomàquets amb aquesta massa. Unteu el fons d'una platja refractària amb oli; poseu-hi els tomàquets, i a sobre de cada tomàquet una mica de formatge ratllat i una boleta de mantega. Poseu-ho al forn de 12 a 15 minuts.

El planeta Terra i la seva història

Francesc Nicolau

Professor de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya

ALLÒ QUE DÉU TÉ D'INVISIBLE, COM EL SEU PODER ETERN I LA SEVA DIVINITAT, DES DE LA CREACIÓ DEL MÓN ES FA VISIBLE A LA INTEL·LIGÈNCIA HUMANA A TRAVÉS DE LES SEVES OBRES.

(Rom 1,20)

42. Els primers períodes de l'era Primària

Ara fa uns 570 milions d'anys (o potser 590 segons altres autors, o encara uns 550 segons altres) començava l'era Primària. Què és el que determinà el començament d'una nova era per a la història del nostre planeta? Un canvi sobtat en la vida. Tan sobtat que encara no s'ha pogut explicar satisfactòriament. Als últims estrats de la Proterozoica només trobàvem pocs i petits indicis de vida macroscòpica, simple i més aviat estranya, com ara la fauna d'Ediacara, que no ha deixat descendents; i en començar la Primària ja hi veiem representats pràcticament tots els tipus actuals d'animals, llevat dels vertebrats, que no trigaran a aparèixer. Aquesta explosió de nova vida ha fet pensar molt els paleontòlegs, que no saben encara com interpretar el que va passar. L'única explicació raonable que han proposat és que ens resten molt pocs terrenys del Proterozoic superior per poder tenir una idea més completa dels organismes que aleshores poblaven la Terra. De fet, és cert que a la major part de llocs les capes del primer període de la primària se superposen a l'arcaic, cosa que vol dir que els estrats que hi hauria d'haver entremig han desaparegut per l'erosió de les aigües. Però això posa un altre interrogant: per què precisament els sediments del proterozoic han estat tan erosionats sense deixar rastre en tants indrets? Què és el que ha fet desaparèixer estrats acumulats durant més de 1.900 m. d'a.? El problema resta pendent.

L'era Primària dura uns 345 m. d'a. i es divideix actualment en sis períodes: *Cambrià* (d'uns 70 m. d'a. de durada), *Ordovicià* (d'uns 60), *Silurià* (d'uns 40), *Devonià* (50), *Carbonífer* (70) i

Permian (55). Aquestes denominacions varen ser introduïdes pels geòlegs anglesos del segle passat, **Roderick Murchison** (1792-1871), **Adam Sedgwick** (1785-1873) i **William Conyheare** (1787-1857) i fan referència (excepte el Carbonífer, que vol dir que conté carbó), a les localitats on se'n troben afloraments: Cambrià (país de Gal·les, en llatí), Ordovicià (poble celta del N. i E. de Gal·les), Silurs (nom llatí d'una tribu que habità on ara hi ha Shopshire), Devonshire (comarca) i Perm (localitat dels Urals).

El Cambrià

Com que dura uns 70 m. d'a., si comparem els 4.600 m. d'a. d'història de la Terra a un any de 365 dies, aquest període va del 15 al 21 de novembre. A aquesta època l'escorça terrestre presentava un aspecte molt diferent de l'actual. Se suposa que la massa continental que aflorava per damunt del nivell del mar en un principi era única. S'ha anomenat *Pangea* (=tota la terra) aquest únic continent. Però en iniciar-se aquest període ja s'havia dividit en dos: un de septentrional, *Lauràsia-Angara* (que agrupava Amèrica del Nord, Groenlàndia, Europa i la part d'Àsia que va fins l'Himalaia) i un de meridional, *Gondwana* (format per Àfrica, Aràbia, Índia, Austràlia i Amèrica del Sud), amb un mar al mig, mar de Tetis. En començar el Cambrià la temperatura augmenta fins a establir-se un clima força càlid que durarà els quatre

primers períodes de la Primària. Això ho sabem pels esculls coral·lins que necessiten un clima més aviat càlid per poder-se formar i en trobem d'aquesta època fins a zones ben septentrionals. Aquest clima segurament va contribuir a un desenvolupament més extens de la vida.

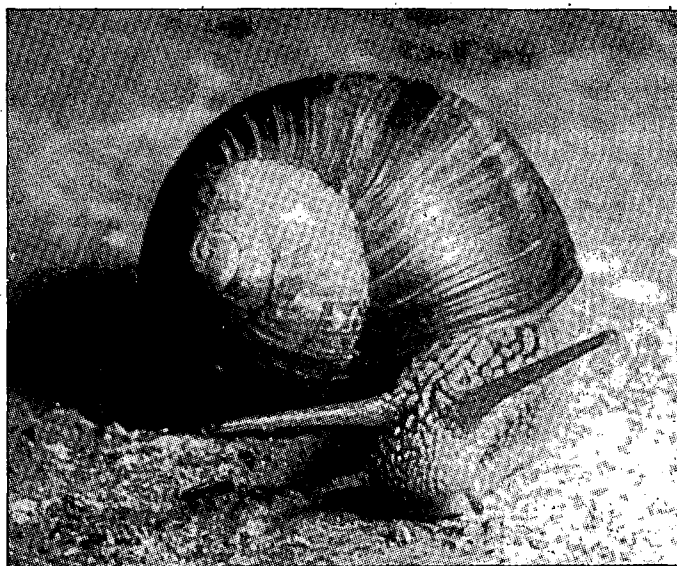
En començar aquest període no hi ha encara cap mena de vida macroscòpica sobre els continents. Tots els fòssils, cada cop més abundosos, que hi trobem són animals i vegetals marins. Els vege-

Nautilus actual). I uns molt curiosos anomenats *graptòlits* que, segons sembla, eren uns petits pòlips colonials. I també els unicel·lulars obtenen noves espècies: *foraminífers* i *radiolaris* que arriben a formar roques.

L'Ordovicià

Aquest segon període de la Primària no figurava en la primera divisió que es féu de l'era. Després del Cambrià ja venia el Silurià, Però com que el Silurià resultava molt llarg el geòleg anglès **Charles Lapworth** el 1879 va subdividir-lo en *ordovicià* i *gotlandià*. I avui dia s'ha preferit considerar aquests dos subperíodes com a períodes i el nom de Silurià s'ha posat únicament al Gotlandià de Lapworth que ja no s'esmenta.

Així tenim que l'Ordovicià és el segon període de la Primària amb uns 60 m. d'a. de durada. En el símil anterior que hem fet de comparar la història geològica amb un any, a l'Ordovicià li correspon del

El cargol és un mol·lusc gasteròpode.

21 al 25 de novembre. Sembla que encara continuen durant aquest període els dos grans continents però hi ha moviments de vaivé i el mar de vegades n'inunda una part i després es retira, o sigui hi ha transgressions i regressions marines. El clima segueix sent relativament calorós, però Àfrica es troba ara situada molt cap al pol sud i per ella és un temps de glaciacions, mentre que a l'Antàrtida hi fa un clima càlid.

La flora marina continua amb preponderància gairebé total de les algues. La fauna segueix augmentant. L'esdeveniment més important és que hi apareixen els primers vertebrats: són els *agnats* (peixos sense mandíbules; ben bé no són peixos encara) que ja s'assemblen un xic a les actuals llamprees, que continuen sent d'aquesta classe dels agnats. També segueix creixent el nombre d'espècies dels grups apareguts al Cambrià: nous trilobits amb ulls més perfeccionats, nous mol·luscs, crustàcids del grup dels *ostràcodes*, braquiòpodes que es van diversificant, més graptòlits, esquinoderms representats sobretot per *crinoides* (lliris de mar, com les actuals comatules) que no cal especificar.

**CASA
GAY**

**SERVEI DE LLOGUER PER A
FESTES I BANQUETS.
CADIRES, TAULES, CRISTALLERIA,
VAIXELLA, ETC.**

ROGER DE LLÚRIA, 12 I 14
Tels. 318 14 95 - 301 67 31- Fax: 412 44 55

El llibre de la setmana

Sobre corrupció d'avui
i anarquismes d'ahir

No sabia dir amb exactitud quina fou la intenció de Rosa Montero quan va escriure aquesta novel·la. El que sí que és cert és que interessa al públic lector, perquè fa més de vint setmanes que apareix en la llista dels llibres més venuts. En el moment d'escriure aquesta crònica ocupa la primera posició de la llista, i ja se n'han fet set edicions.

Rosa Montero va demostrar en les seves ja llunyanes *Crónicas del desamor* que coneixia la realitat en què es movia, i que no tenia cap inconvenient a fer veure quines eren les veritables claus de situacions que podien ser dramàtiques o que, sovint, vorejaven el ridícul. La seva indubtable vocació de periodista va tenir, a més a més, des del principi, un caire reflexiu, que li va fer constatar fets i aventurar diagnòstics, encertats o no.

Després ha anat confirmant allò que Umbral insinua en el seu polèmic *Diccionario de Literatura*: «Va ser la Mafalda literària i violenta de la Santa Transició... Tanta dona, tanta vitalitat, tanta història necessitava un destí, polaritzar-se en alguna cosa...», i es va dedicar amb un èxit discutible a la narració. Però els seus títols, que sempre s'esperaven amb interès, es perdien molt aviat entre els textos que s'obli-

den. El seu periodisme a l'estil Mafalda continuava en peu, confirmant també allò que Umbral diagnostica: «En els seus llibres es veu que li interessa més el que ha d'explicar i denunciar —tant— que la manera de fer-ho... s'ha carregat d'intenció, de drama, de consciència, de veritat.»

Abans de llegir *La hija del caníbal* hom es pot plantejar si continuarà en la mateixa línia, però superant la manca de definició literària de les seves obres anteriors; després de llegir-lo es pot dir que han estat moltes les etapes recorregudes, i que la història que explica Lucía Romero és molt més aconseguida i transcendent.

Rosa Montero s'ha situat en la realitat del país, i ha sabut unir tres històries paral·leles en les quals predomina una trama accidental de cert misteri, però que utilitza com a fil conductor per parlar de la corrupció política, de les velles utopies anarquistes de l'Espanya de la primera meitat del segle vint, i d'una personal història d'amor. I en cadascun d'aquests tres escenaris, reflexiona sobre les persones, sobre les situacions, sobre tota la vida.

Rosa MONTERO,
La hija del caníbal.
Espasa Calpe, Madrid 1997,
338 pàg.

Les intuïcions d'aquesta periodista acostumada a les columnes d'opinió de *El País* sempre tenen el factor comú del desencís, malgrat que ja ha abandonat la duresa àcida d'altres vegades. Moltes de les reflexions que sorgeixen a través de les pàgines de *La hija del caníbal* són encertades, i són més aviat fruit de la maduresa que d'un escepticisme que podria semblar exigít per la necessitat de mantenir-se en l'ona-

da d'un esnobisme iconoclasta de cara a la galèria. Almenys, això és el que es podria pensar, perquè les consideracions que

fa el vell anarquista Félix Roble —el personatge més ben descrit— no són estridents ni punyents.

A Rosa Montero se li podria retreure un muntatge artificios de la novel·la, que la condueix a situacions poc clares, com la del canibalisme del seu pare, o en el desenllaç final, o l'aparent coincidència de la relació amb l'artista *Manitas de Plaja*, perquè dilueixen la força de la narració, però *La hija del caníbal*, amb la seva barreja d'intriga, evocació, històries d'amor, de revolució i de guerra, resulta una novel·la

interessant i viva. I Lucía Romero, la seva protagonista, que assoleix la maduresa amb les seves mentides i la seva indubtable relació amb Rosa Montero, és un personatge que acompanyem sense descans durant les hores de la lectura del llibre.

La seva visió dels integrants del primer anarquisme, i la simpatia amb què presenta els seus caps del moment no impedeix que la seva història sigui la que va ser, amb les seves ombres múltiples que van entelar, sens dubte, el seu idealisme utòpic. Però *Fortunita* parla en nom d'un grup que Rosa Montero ha conegut a través de la documentació que ha tingut a les seves mans. Hi ha més qüestions que es podrien plantejar, perquè la Guerra Civil espanyola no va ser precisament un conte de fades, i potser la lectura d'aquesta crònica dictada pel record del vell militant pot desorientar els que desitgin conèixer la veritat sense manipulacions. Això és important, per això ho advertim, perquè no s'idealitzi una veritat que va ser molt diferent. Aquí, com tantes altres vegades, potser cal recórrer a l'hen-decasil·lab de Lope de Vega: *quien lo probó, lo sabe*.

Cristóbal Sàrrias

La sardana i la dansa

Una representativitat
encara indecisa

En el món dels campionats, on és important aconseguir una distinció que situï per damunt dels altres la feina pròpia, la sardana i la cobla encara no són el distintiu de Catalunya quan cal presentar-se més enllà de les nostres fronteres. Això només ho ha aconseguit el Barça, però no les tradicions i la cultura popular de Catalunya.

Molts esbarts, quan han anat a l'estranger, els han rebut amb signes espanyols, però no catalans. Tot i que, com a cas esporàdic, s'ha de reconèixer l'excepció dels Jocs Olímpics d'Atlanta.

Ara la sardana ha rebut una gran distinció amb l'edició d'un disc compacte amb dotze sardanes interpretades per l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, sota la direcció de Salvador Brotons. En aquest disc s'inclouen sardanes dels compositors Joaquim Serra, Pau Casals, Agustí Borgunyó, Eduard Toldrà, Juli Garreta, Enric Morera, Josep Serra i Pep Ventura.

Josep Ventura

EDITORIAL REGINA, S.A.

EDICIONS D'INTERÈS:

MISSAL FERIA

EDICIÓ DE FORMAT MANUAL, PER ALS DIES NO FESTIUS

HIMNARI LITÚRGIC CATALÀ

REPERTORI D'HIMNES PER A LA CELEBRACIÓ CANTADA DE LA LITÚRGIA DE LES HORES

LA VEU DELS PARES DE L'ESGLÉSIA EN LA LITÚRGIA DE LES HORES

ELS AUTORS DE LES LECTURES PATRÍSTIQUES DELS OFICIS DE LECTURA

SEGUIM JESÚS

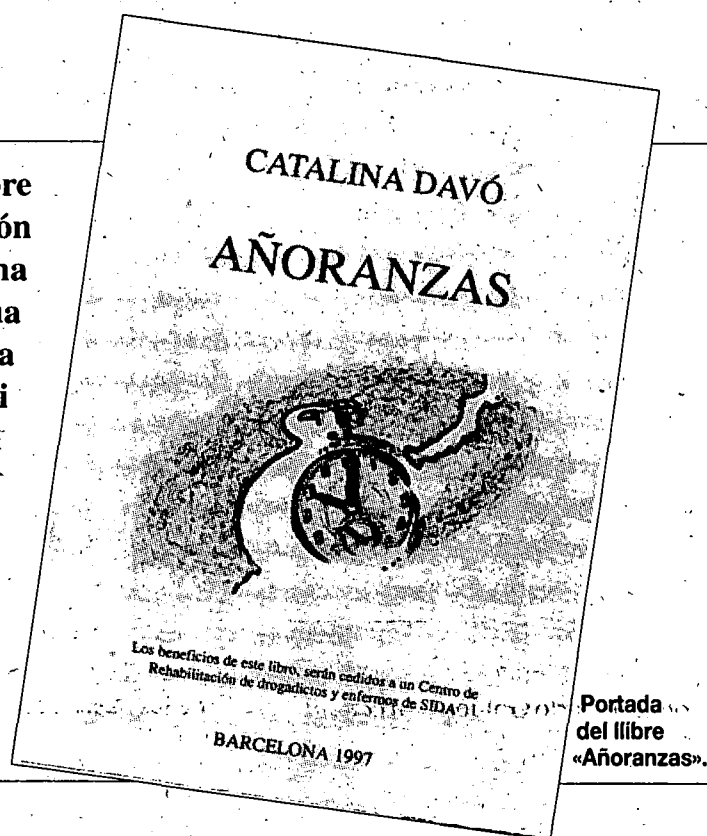
Col·lecció de 3 volums amb estoig
ELS MANAMENTS DE DÉU - LES BENAURANCES - LES OBRES DE MISERICÒRDIA
TEXTOS CATEQUÍSTICS PER ALS INFANTS

Mallorca, 87-89 Tel. 322 17 11 Fax 322 53 69 - 08029 Barcelona

Catalina Davó.

Catalina Davó ha escrit un llibre que porta per títol *Añoranzas*. Són versos que li han sortit d'una manera espontània a partir de la pèrdua del seu fill a causa de la droga. La mateixa força que li va fer escriure aquest llibre li ha fet buscar la col·laboració necessària per obrir un centre d'acollida per a nois i noies que, com el seu fill, han caigut en la drogoaddicció i són també malalts de sida. Ara, amb l'ajut i l'amistat de Xavier Isbert, ha posat en marxa un projecte anomenat Casa d'Acollida Pallarés Davó.

Treure forces de la feblesa

—Catalina, el teu fill va morir a causa de la droga. En aquell moment et vas sentir perduda.

—Em vaig ensorrar. Em passava els dies plorant fins que, un dia, em vaig aixecar del llit i vaig començar a escriure.

—Escriure et va servir per alleujar la teva tristesa.

—Vaig anar fent versets; no en vull dir poemes perquè no en sé de fer poemes. I em van anar sortint, no tan sols sobre el meu fill sinó també sobre altres coses que m'havien passat al llarg de la meua vida. Jo només escrivia per treure'm els neguits del damunt però uns amics em van animar a publicar-los.

—Vas publicar el llibre i no es va quedar aquí la cosa...

—Jo sempre havia tingut al cap la intenció de fer alguna cosa en memòria del meu fill, però no sabia què fer ni a qui consultar. Vaig anar a veure sor Genoveva, que és la «Teresa de Calcuta» d'aquí, de Barcelona, i li vaig demanar consell.

Quan vaig arribar a casa, després d'haver parlat amb ella, ja tenia tres missatges al contestador de persones que volien contactar amb mi. Un d'ells era el de Xavier Isbert.

—Xavier, tu ja feia anys que treballaves en el món dels malalts de sida.

—Jo pertanyo a l'Associació d'atenció i acollida Sida Servei, i feia tres anys que hi era quan vam conèixer Catalina. Teníem cedida una casa però faltava la darrera empenta. L'aporta-

ció econòmica de Catalina va fer possible portar fins al final el projecte.

—Quin és el treball concret de l'Associació Sida Servei?

—X: És la de tractar persones afectades per la sida en estat molt avançat. Per dur a terme aquesta tasca necessi-

am els recursos humans i econòmics.

—La inauguració serà aviat.

—C: La volíem inaugurar el mes de setembre però va ser impossible. Les obres s'han allargat més del que ens pensàvem.

—X: Volem fer coincidir la inau-

guració amb el Dia Mundial de la Sida. En principi, el lloc podrà acollir unes sis persones i s'ampliarà perquè en pugui acollir-ne dotze.

—La idea és fer la casa més gran?

—C: No, més aviat obrir-ne de noves, i portar a terme la Fundació Pallarés Davó.

—X: A més, la idea és augmentar les activitats per tal d'aportar més recursos humans a la societat en temes com la drogoaddicció, les presons,

les malalties cròniques, etc. dins de les possibilitats que ofereixi l'associació.

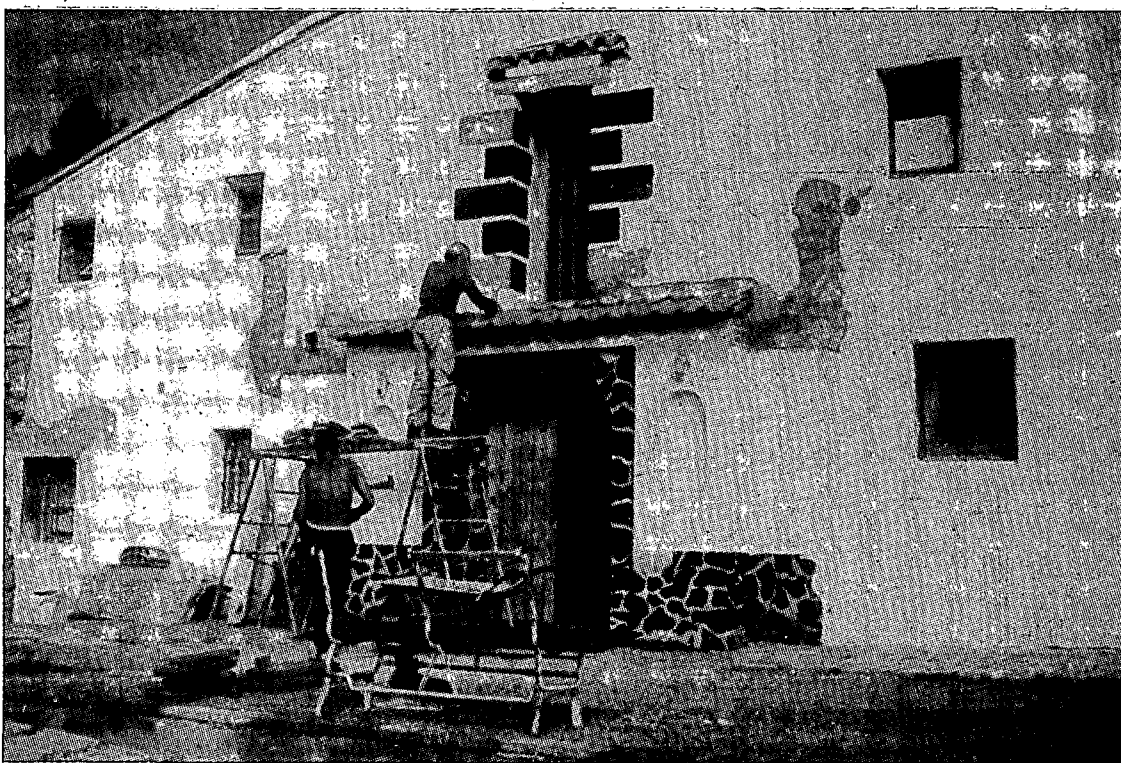
—Aquesta primera casa està situada a la província de Barcelona.

—X: Sí, efectivament, però volem estendre les activitats de l'associació més enllà de la província de Barcelona perquè calen més recursos a d'altres llocs. També s'han de tenir en compte iniciatives d'acollida que estan una mica en l'anonimat però, en general, encara falten molts recursos per donar cabuda a tota aquesta problemàtica.

—Catalina, gràcies a tot això, altres joves tindran el que potser el teu fill no va trobar.

—Cal saber que una persona necessitada de droga és un malalt molt difícil de tractar, però sobretot és algú que necessita ajuda. Si no s'ha viscut de prop aquesta situació no es pot comprendre del tot. Ara la societat té més comprensió cap a aquestes persones, tot i que encara s'ha de fer molt més.

M.R.B.

La Casa d'Acollida Pallarés Davó serà inaugurada el Dia Mundial de la Sida.

tem uns recursos i sor Genoveva coneixia les nostres necessitats i gràcies a ella vam contactar amb Catalina.

—C: Vaig pensar que el projecte més adient per a la idea que jo volia desenvolupar era el de Xavier. Per una banda, les altres fundacions ja feia temps que actuaven, en canvi, aquesta començava i jo volia que portés el nom del meu fill. Xavier no va tenir cap inconvenient en aquest aspecte; per això, la casa es dirà Casa d'Acollida

gació amb el Dia Mundial de la Sida. En principi, el lloc podrà acollir unes sis persones i s'ampliarà perquè en pugui acollir-ne dotze.

—La idea és fer la casa més gran?

—C: No, més aviat obrir-ne de noves, i portar a terme la Fundació Pallarés Davó.

—X: A més, la idea és augmentar les activitats per tal d'aportar més recursos humans a la societat en temes com la drogoaddicció, les presons,

GANGA per menys de 65.000 ptes. 3.000 folletons Din A4 a color. Truqueu-nos Sr. Trullas. Tel. 238 00 58.

Teatre

Meritxell Cucurella Jorba

Un curios i excel·lent Goldoni

Obra: Un cas curios, de Carlo Goldoni. **Traducció:** Feliu Formosa. **Direcció:** Jordi Vilà Zapata. **Intèrprets:** Xavier Morte, Maria Alba Esquius, Josep J. Julien, Laia Costajussà, Joan Anguera, Teresa Sánchez Roca, Frederic Roda Fàbregas. **Escenografia i vestuari:** Carme Vidal. **Il·luminació:** Ricard Martínez. **Música:** Joan Alavedra. **Institut del Teatre - Teatre Adrià Gual.** Barcelona, 25 d'octubre de 1997.

La Companyia del Centre Dramàtic del Vallès representa a l'Adrià Gual l'obra de Carlo Goldoni *Un cas curios*, un espectacle que es va estrenar el març de 1995 a la Sala Maria Plans de Terrassa. Aquell mateix any també es presentà amb un gran èxit a la Fira de Teatre al Carrer de Tàrraga. Ara, dos anys després, torna disposada a collir nous èxits.

Començant per la traducció, el responsable de la qual és Feliu Formosa, i acabant per l'equip tècnic, passant evidentment per la direcció i el repartiment, se'ns presenta una excel·lent obra del gran comediògraf italià. La traducció de Formosa ha mantingut unes expressions fresques i un llenguatge dinàmic i gens embafador, tenint en compte que es tracta d'una peça del segle XVIII.

Carlo Goldoni (Venècia, 1707 - París, 1793) s'inicià de ben petit en el món de l'espectacle i abans que cap altre divertiment preferia els titelles que li feia el seu pare. Va estudiar dret, però sempre va estar estretament lligat al teatre. Primer escrigué obres per a la companyia del teatre San Samuele de Milà i més tard, per a les companyies dels teatres venecians San Angelo i San Luca.

Dins de la història del teatre italià, Goldoni té el mèrit d'haver renovat totalment el teatre còmic i d'haver-lo

adequat als més alts nivells europeus. Elaborà la seva reforma teatral a partir de les bases de la *commedia dell'arte*: de la improvisació va passar al text teatral escrit i de les màscares fixes va passar a personatges de rica i concreta articulació psicològica. Amb tot, la

idea se servia d'una màxima: *Il primario e più nobile oggetto della commedia è correggere il vizio*.

Un cas curios (1760) pertany a les comèdies d'embolic, en les quals es recargolen les situacions per arribar, al

llarga, i els intèrprets es mouen amb gran desimboltura dalt d'una escenografia que tot el que té d'original ho té també de perillosa. Un espai escènic que és metàfora del terreny relliscós per on sovint es mouen els interessos socials i econòmics i, de retruc, els sentimentals.

Joan Anguera fa un treball excel·lent en el seu paper de burlador burlat. I no menys satisfactòries són les interpretacions dels actors i les actrius que desfilen al seu darrere. Ells són un Riccardo que es fa antipàtic a primera vista (Frederic Roda Fàbregas); un servent aprofitat (Xavier Morte); i un esperpèntic militar francès (Josep J. Julien). Elles són dues dones enamorades d'un mateix home (Laia Costajussà i Teresa Sánchez Roc) i una astuta serventa (Maria Alba Esquius, comedianta esplèndida).

Comptat i debatut, *Un cas curios* és un espectacle digne de veure, sobretot per comprovar la contemporaneïtat i la frescor d'un text escrit amb mà

mestra uns quants anys enrere. Goldoni va fer pujar el Món dalt del Teatre per fer-lo baixar un altre cop a la riba del Món. Passaran els anys i continuarem gaudint de la bella comèdia des de la riba del Món mentre l'aigua del Mediterrani —mar de comedians— ens farà pessigolles als peus.

Foto: Roset

reforma teatral de Goldoni no tan sols es fonamenta en els elements que acabem d'esmentar, fou també una reforma ideològica. La ment del nostre prolífic autor era sensible tant a la vida interior de l'home com als problemes ètics i socials de la seva època. Segons ell, el teatre còmic no s'havia de limi-

final de l'obra, a una infortunada o afortunada resolució. *Un cas curios* és la història d'un amor impossible que arribarà a bon port gràcies a un perfecte canemàs de malentesos, secrets i confusions.

La direcció és molt àgil, malgrat que es tracta d'una obra una mica

Dubtes i certeses davant la llibertat

El pas es va estrenar l'any passat a Barcelona com a taller de final de carrera i, després de la seva cita a Tàrraga, torna a Barcelona per colpir el públic amb un tema punyent: la rehabilitació d'una dona que ha deixat molts anys de la seva vida entre reixes.

La dona es qüestiona la marxa de la presó, pensa en els seus fills i en la incerta vida més enllà de l'opressió i la submissió: «Uns nens que seran homes i que ja no em necessiten; qui

Obra: El pas, de Michel Azama. **Traducció:** Sergi Belbel. **Direcció:** Núria Inglada. **Ajudant de direcció:** Joan Butí. **Intèrprets:** Gemma Miralles, Anna Sabaté, Clara Segura. **Espai escènic:** Toni Martín. **So:** Woody Furné. **Il·luminació:** Mario Luque. **Institut del Teatre - La Cuina.** Barcelona, 25 d'octubre de 1997.

sap, potser els empenyaré, el cadàver calent de la meva mare i dos milions de parats que hauran respost abans que jo tots els anuncis.» Inevitable-

ment, una peça d'aquestes característiques interpel·la l'espectador.

El text de Michel Azama és ple de lirisme, però cau en una certa monotonia. En canvi, el ritme trepidant de la direcció no deixa ni un instant de respir a les tres actrius (Miralles, Sabaté i Segura). Tres actrius i un sol personatge o tres

actrius que mengen bocins d'un mateix monòleg. Un gran rèpte.

M.C.J.

RÀDIO

De dilluns a divendres:

—de 8 a 8.30 El Primer Cafè

—de 8.30 a 21.00 Radiofórmula musical:

Butlletins cada quart d'hora amb informacions generals, de serveis, Església i culturals. Informacions esportives durant les tardes del cap de setmana. Comentari de l'Evangeli a les 7.30 i a les 15.30.

—a les 21.00 Vet aquí que..., En un dia com avui, Punt i coma

Cada dia:

—de 5 a 8 Radiofórmula musical

—de 2 a 5 Comentari de l'Evangeli, Espurna d'Alba, Música instrumental

Dilluns

21.30 Fora dubtes

22.00 Nit d'estels

23.00 Esports

24.00 Estima la vida: proposta de salut global des de l'aspecte psicològic, biològic, etc.

24.30 La font del gat

01.00 So de cine

01.30 Cova de jazz

Dimarts

21.30 Creixer amb els anys

22.00 Nit d'estels

23.00 Viure el dia dia

24.00 Versió original

24.30 Tendències

01.00 Dos quarts de nit

01.30 Cova de jazz

Dimecres

21.30 L'enigma

22.00 Nit d'estels

23.00 L'excusa

24.00 Bojos per la ciència

24.30 Panorama cultural

01.00 Mentides de bolero

01.30 Diccionari de cinema

Dijous

21.30 Els veïns de l'escala

22.00 Nit d'estels

23.00 En família

24.00 Agora

01.00 Estels de colors

Divendres

21.30 Un país a la motxilla

22.00 Nit d'estels

23.00 Temps d'acció

24.00 Amb llum pròpia

01.00 Obladit obladà

Dissabte

08.00 On tu em diguis

08.30 Radiofórmula musical

21.00 Des de Nashville

21.30 Des del campanar

22.00 La porta del temps

23.00 Panorama de cinema

24.00 Radioteatre

Diumenge

08.00 On tu em diguis

08.30 Cova de clàssics

09.00 Tot sardana

18.45 Eucaristia

21.00 El tren de la música

22.00 Contraatac

23.00 Temps de paraula

23.30 Tornar a creure

01.00 A cel obert

RÀDIO VATICANA (OM 1.530, entre d'altres) - Cada dia 20.40h: Rosari: en llatí des del Vaticà. A les 22.10h: Noticiari.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE BARCELONA

CATALUNYA MÚSICA (FM 101.5) - Diumenge a les 11.00h: Retransmissió en directe de la missa conventual des del monestir de Montserrat.

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8) - Diumenge a les 07.30h: *Paraules de vida*: conversa sobre un tema d'actualitat des de l'òptica de la fe (director: Oriol Llop).

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 783) - Divendres: 21.00h *El espejo de la Iglesia*. Diumenge: 09.00h: *Santa Missa*. 09.45h: *Informatiu diocesà*. 10.00h: *Iglesia es noticia*: informació diversa de les diòcesis, de la Conferència Episcopal Espanyola i de l'activitat del Sant Pare i de la Santa Seu. 14.30: *Letra y música*. 22.00h: *La linterna de la Iglesia*. De dilluns a divendres, a les 15.00h: *El espejo*.

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3) - Diumenge a les 08.15h: *La Misa de España* (des de Madrid).

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503) - Divendres a les 17.38h: *Fets i criteris*.

RÀDIO BARCELONA (OM 666) - Diumenge - De 22.05 a 23.00h. *Objectiu, l'home*: programa de valors humans. El cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista a Maria Angeles de los Ríos, fundadora de Novahumanitats, una escola de vida, un art de viure en el creixement humà i cristià de la persona; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» de l'arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles (director: J. M. Alimban).

RÀDIO Cerdanyola (FM 92.4) - Diumenge a les 10.30h: *Moments de vida*: programa cultural religiós; director: Josep Angel Saiz.

RÀDIO CIUTAT DE BADALONA (FM 94.4) - Diumenge 09.45h: *Vida i esperit*.

RÀDIO DESVERN (FM 98.1) - Dimecres 20.05h: *Veus de la Parròquia*: programa d'informació i formació religiosa i humana.

RÀDIO MARICEL (Sitges FM 107.7) - Divendres, a les 20.00h: *La punta* (director: Jordi d'Arquer i Terrasa).

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2) - Dissabte a les 09.00h: *Obrim camins*: programa de valors humans i cristians (director: Octavi Sánchez).

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE GIRONA

Departament de Ràdio: c/Albareda 15 pral 1a
17004 Girona; Tel (972) 22.27.75; Fax. 20.18.55

ESGLÉSIA VIVA: programa setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. Té les seccions: *La Paraula del Bisbe*; *Costumari cristià*; *La veu dels joves*; *Notícies*; i *El significat de l'Evangeli*. També, cada mes, hi ha una crítica cinematogràfica. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten diverses emissores locals.

EL CAFÈ INTERNACIONAL: programa setmanal de 30 minuts de durada que recull els grans artistes i grups de la música melòdica i lleugera dels últims anys amb frases, missatges humans i paraules de reflexió. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten diverses emissores locals.

LA COVA DEL COUNTRY: espai setmanal de 30 minuts de durada amb la col·laboració de l'Associació Europea de Música Country,

que fa un repàs a la música country cristiana, godspell blanc i country en general. Presenta: Rafael Corbí. L'emeten diverses emissores locals.

LA PARAULA DEL BISBE: microespai de 5 minuts de durada presentat pel bisbe de Girona, Mn. Jaume Camprodon i Rovira. L'emeten: diverses emissores locals.

PUNT DE TROBADA: magazine setmanal d'una hora de durada que analitza temes d'actualitat de la nostra Església. L'últim divendres de mes inclou el programa *Tots els camins porten aroma*. Dirigeix i presenta Carles Sánchez amb la col·laboració d'Àngel Rodríguez. S'emeten per diverses emissores locals.

TOTS ELS CAMINS PORTEN AROMA: programa mensual que dura 30 minuts i tracta temes d'interès. Presenten i moderen: Anna Estartús i Josep Casellas. L'emeten diverses emissores locals.

Retransmissió en directe de la Missa dominical. L'emeten: diverses emissores locals.

RÀDIO SANTA COLOMA DE FARNERS (FM 91.6) - Dimecres a les 22.15h: *Maranatha*, un programa per descobrir i compartir el nostre tarannà cristià com a catòlic avui.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE LLEIDA

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224) - Dissabte 13.40h: *Iglesia es noticia*: entrevista de caràcter humanístic-religiós i paraules del bisbe Malla, de Lleida.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE SOLSONA

RÀDIO MUNICIPAL DE BELLPUIG (FM 107.3) - Dissabte a les 14.00h i diumenge a les 12.00h: *Temps Obert*, inclou la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO LA VEU DE NAVÀS (FM 107.9) - Diumenge a les 10.00h: *Església viva*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO PUIG-REIG (FM 107.3) - Diumenge a les 09.30: *Conversa setmanal* del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO LA VEU DE TÀRREGA (FM 107.5) - Dissabte a les 09.00h: *Magacín*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE TARRAGONA

EL MIRALL: programa de comentaris, notícies i entrevistes. Inclou *Paraula i Vida*. L'emeten diverses emissores locals.

ESGLÉSIA VIVA: programa de comentaris, notícies i l'espai *Les lectures d'aquest diumenge*. L'emeten diverses emissores locals.

PARAULA I VIDA: glosses setmanals de Mons. Lluís Martínez Sistach. L'emeten diverses emissores locals.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE TORTOSA

FE I VIDA: (es publica al full «Vida diocesana»). L'emeten diverses emissores locals.

PRODUCCIÓ AL BISBAT D'URGELL

RÀDIO PRINCIPAT (FM 105.0).

RÀDIO ANDORRA (FM 91.1-94.2) - De dilluns a divendres a les 07.05h: *Déu vos guard!* Santoral, reflexió i agenda. Diumenges i festius a les 09.00h: *Santa Missa*.

Donem notícia de les emissions religioses, tant per ràdio com per televisió, que ens són comunicades. Agraïrem la recepció de controls d'emissió.

TELEVISIÓ

La 2

Diumenge 9

08.45 *Tiempo de creer*09.30 *Pueblo de Dios*

10.00 *Santa Missa*: amb la participació del Cor Parroquial de Moia (Bages, bisbat de Vic), sota la direcció d'Ignasi Alberch i Arisa (director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa).

Dilluns 10

17.15 *Pueblo de Dios*

C 33

Dissabte 8

09.20 *Signes dels Temps*: proposa «50 anys de Càritas». Una entrevista a fons amb Josep M. Feliu, secretari general de Càritas Barcelona. Un cop d'ull a la tasca realitzada per Càritas a Catalunya durant

aquest període.

També oferirem espais de música; comentari cinematogràfic, amb Antonio Bardera; història, amb Xavier Garcia; l'agenda; i el comentari de l'Evangeli per Mn. Josep M. Ballarín. (Dirigit per Ramon Safont-Tria i presentat per Teresa Pou.)

Signes dels Temps repeteix l'emissió: el dissabte, a les 23.30h, pel Canal TVC Internacional (Astra), i el diumenge, a la 1.45h, pel Canal 33.

Dissabte 15

09.20 *Signes dels Temps*: estarà dedicat a «Germanor, l'economia de l'Església». Un repàs a les activitats que la nostra Església realitza i una visió econòmica dels recursos de què disposa, amb una enquesta del carrer feta pels alumnes de l'Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya.

També oferirem espais d'actualitat amb les Jornades de Comunicació i Església; l'agenda; presentació de llibres, amb Francesc Torralba; i el comentari de l'Evangeli per Mn. Josep M. Ballarín. (Dirigit per Ramon Safont-Tria i presentat per Teresa Pou.)

Signes dels Temps repeteix l'emissió: el dissabte, a les 23.30h, pel Canal TVC Internacional (Astra), i el diumenge, a la 1.45h, pel Canal 33.

TV de Mataró (Canal 64)

Cada divendres

20.30 *Creure avui* (dirigit per Ramon Safont-Tria.)

Cada dilluns

13.00 *Creure avui* (repetició del programa emès divendres).

Tarraco Visió (Televisió de Tarragona)

Cada dijous

21.40 *Paraula i vida*: glosses setmanals de Mons. Lluís Martínez Sistach.

Cada divendres

13.40 *Paraula i vida* (repetició del programa emès dijous).

CTV (Centre Televisiu Vaticà)

Retransmissió via satèl·lit europeu Eutelsat II-16° E. 37V. freq. 11.575 GHz, 6.60 italià, 7.50 anglès.

Diumenge 12.00-12.30 *Àngelus* (directe)

Dimecres 11.00-12.30 *Audiència general* (directe)

De dilluns a divendres 18.10-18.25 *Informació*

Dissabte 18.10-18.25 *Speciale Lumen 2000*

Barcelona

• **MEMORIAL MESTRE ANTONI ALEXANDRI.**— El 9 de novembre, concert de l'Orfeó Català a Cardedeu, en el marc dels actes organitzats amb motiu de la Trobada d'Antics Alumnes del Col·legi Acadèmia Cardedeu. Al matí, les autoritats municipals inauguraràn el passeig dedicat al mestre Antoni Alexandri.

• **CICLE DE CONFERÈNCIES SOBRE ELS GOIGS.**— El 10 de novembre, a les 19.30, *Impressió dels goigs*, conferència a càrrec de Josep Samon i Forgas, director del Museu Municipal de Vilassar de Dalt. Pia Almoïna, Pla de la Seu, 7 - Barcelona.

• **EVANGELITZACIÓ DELS DISCAPACITATS PSÍQUICS I LES SEVES FAMÍLIES.**— El 10 de no-

vembre, *Problemàtica afectiva de la família amb el fill discapacitat*, amb Lluís Folch i Soler, educador i psicòleg. De 19.00 a 20.30, al CEP, c/ Rivadeneyra, 6, 3r - Barcelona.

• **ELS DILLUNS DELS DRETS HUMANS.**— Conferències i debats organitzats per Justícia i Pau amb Cristianisme i Justícia en el 50è aniversari de la Declaració dels Drets Humans. El 10 de novembre, a les 19.00, conferència a càrrec de Joaquín Ruiz Giménez: *Derechos humanos en el mundo de hoy*. C/ Roger de Llúria, 13 - Barcelona.

• **CENTRE CRISTIÀ DELS UNIVERSITARIS (CCU).**— El 10 de novembre, a les 20.30, *Israel o Palestina? Senzillament, Terra Santa*, tertúlia i projecció de diapositives d'uns pelegrins a Terra Santa. Amb la participació de Jordi Cervera, caputxí i estudiós de la Bíblia. El 16 de novem-

bre, a les 10.00, pujada a Montjuïc amb bicicleta, sota el lema «Fes esport i coneix paisatges de Barcelona des d'una perspectiva diferent». El mateix dia, a les 20.30, concert de coral a la parròquia de la Mare de Déu dels Àngels (c/ València-Balmes). Per a més informació, 93/ 323 33 68.

• **CICLE DE CONCERTS DE LES ORQUESTRES JUVENILS DIAULA.**— Sota la direcció d'Alfons Reverté, l'11 de novembre, a les 21.00, segon concert a la parròquia Major de Santa Anna (c/ Rivadeneyra, 3). El solista, Narcís Llongueres, interpretarà obres de Bach, Mozart, Weber, Haydn i Schubert.

• **BALMESIANA.**— El 12 de novem-

bre, a les 19.30, *Clavis Ecclesiae, una intuïció eclesiològica sacramental*, a càrrec del Dr. Fernando Millán Rome-ral, o.carm., doctor en Teologia per la Pontificia Universitat Gregoriana de Roma. C/ Duran i Bas, 9 - Barcelona.

• **PARRÒQUIA DE SAN RAMON NONAT.**— El 14 de novembre, catequesi d'adults: *Recórrer junts el camí de l'Esperit Sant*, amb Jordi Fàbregas com a ponent. Tindrà lloc al casal parroquial, a les 21.30.

• **CURSET INTRODUCTORI AL CATECISME DE L'ESGLÉSIA CATÒLICA.**— Organitzat per la Delegació-Diocesana de Catequesi, els dies 14, 15, 21 i 22 de novembre, amb el tema *Crec en l'Esperit Sant*, a càr-

PRESA DE POSSESSIÓ DEL NOU RECTOR DE SANT VICENÇ DE SARRIÀ

El dissabte 8 de novembre, a les vuit del vespre, el cardenal Ricard Maria Carles, arquebisbe de Barcelona, acompanyat del bisbe auxiliar Pere Tena, de la clerecia i del poble fidel, presidirà l'acte de possessió canònica del prevere **Manuel Valls i Serra**, actual director de *Catalunya Cristiana*, com a nou rector de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, en la festa de la dedicació de la catedral de Sant Joan del Laterà, símbol de la unitat de totes les comunitats cristianes amb Roma.

LAUS DEO

RETIRO ESPIRITUAL
PARA SACERDOTES

Predicado por
MONSEÑOR ANTONIO CAÑIZARES LLOVERA
Arzobispo de Granada

1-5 DE DICIEMBRE, 1997
Centro de Espiritualidad San Vicente de Pául (Salamanca)

Organizado por los Legionarios de Cristo

Confirmar participación a David Córdova, L. C. al teléf. (909) 88 75 10 antes del 25 de noviembre
El precio de los cinco días de estancia, pensión completa, es de 15.000 ptas.

Secció a càrrec de: Telespectadors Associats de Catalunya (TAC) Balmes, 92, 1r 1a A - 08008 Barcelona Tel. i fax (93) 488 17 57

Pel·lícules d'estrena
recomanades

Per a adults

Anna Karerina (Gran Bretanya, 1997)

Director: Bernard Rose. **Intèrprets:** Sophie Marceau, Sean Bean.

Argument: Enèsima adaptació de la novel·la de Lev Tolstoj, que narra dues històries d'amor antagòniques: la passió entre una aristòcrata i el seu amant, i el matrimoni exemplar d'una parella amiga. **Romàntica *****

Poder absoluto (EUA, 1997)

Director: Clint Eastwood. **Intèrprets:** Gene Hackman, Clint Eastwood.

Argument: Pel·lícula policíaca molt impactant del gran Eastwood, que actua davant i darrere de la càmera. Aquí interpreta el personatge d'un lladre refinat dur i decrepit, que descobreix l'acció assassina d'un hipotètic president dels Estats Units. El relat conté seqüències antològiques i alguns moments memorables dins del gènere. **Thriller *****

Per a joves

Air force one (EUA, 1997)

Director: Wolfgang Petersen. **Intèrprets:** Harrison Ford, Gary Oldman

Argument: Amb uns efectes especials esplèndids i un Harrison Ford com a model·lic president dels Estats Units (però més proper a Indiana Jones que a la realitat americana), el realitzador alemany ha tornat a triomfar a la taquilla amb una pel·lícula d'intriga i d'acció trepidant que manté l'espectador en suspens. **Thriller *****

El color de las nubes (Espanya, 1997)

Director: Mario Camus. **Intèrprets:** Julia Gutiérrez Caba, Ana Duato.

Argument: Explica la història d'un nen abandonat, que es refugia en un casalot de Cantàbria, i s'ofereix una reflexió molt aguda sobre la soledat dels nens i de la gent gran en el món d'avui. Està explicada com un conte i com un thriller intimista. Pel·lícula espanyola molt bona, dins de la línia crítica de la també magistral *Secretos del corazón*, que posa en evidència la genialitat del seu guionista i realitzador. **Drama social *****

Valoració de les pel·lícules: *Aceptable **Bona ***Molt bona ****Obra mestra

Per a una valoració diària de les pel·lícules podeu trucar al telèfon del cinema del TAC 488 17 37.

TELE ZAPPING

TV1

Dissabte

06.00 *Cuentos para dormir de Shelley Duvall*

08.00 *¡Sábado fiesta!*

Inclou: El retorno de d'Artacan

Yogi y la búsqueda del tesoro

La banda de Mozart

09.45 *Club Disney*

Diumenge

06.00 *Cuentos para dormir de Shelley Duvall*

08.00 *¡Domingo fiesta!*

Inclou: El retorno de d'Artacan

La lombriz Jim

Félix el gato

La 2

De dilluns a divendres

07.15 *Con mucha marcha*

Inclou: El show de Underdog

La pajarería de Transilvania

12.30 *Barri Sèsam*

13.00 *Con mucha marcha*

Inclou: La gata Kitty y sus amigos

Los osos del Bambú

Antena 3

De dilluns a divendres

07.30 *Club Megatrix*

Programació infantil

Dissabte i diumenge

07.30 *Club Megatrix*

Tele 5

De dilluns a divendres

08.30 *Jin Jin y sus amigos*

08.50 *Amigos del bosque*

09.30 *Con ocho basta*

10.30 *Autopista hacia el cielo*

Dissabte i diumenge

De les 07.00 a les 11.00: Dibuixos animats

Inclou: Fórmula uno

Grandullón

La sirenita

TV3

Dissabte i diumenge

08.00 *Club Super 3*

Inclou: Petits contes

Dani, el pelut

James Bond, Jr.

C33

De dilluns a divendres

07.30 *Club Super 3*

Inclou: Doraemon

Les aventures de l'Spot

17.30 *Club Super 3*

Inclou: Pingu

Els barrufets

rec dels professors Dr. Joan Guiteras i Vilanova i Mn. Josep M. Jubany i Casanovas. Adreçat als catequistes de les parròquies, als que es preparen per ser-ho i també per als que volen assolir una sòlida formació en la fe. Per a més informació, Delegació de Catequesi, c/ Diputació, 231 - Barcelona, tel. 93/ 454 18 98.

• **ASSOCIACIÓ CRISTIANA DE PERSONES SEPARADES I DIVORCIADES (ACRISDI).**— El 14 de novembre, a les 19.30, conferència al local del c/ Bailén, 10 amb el tema *La soletat i el sentiment de culpa*, a càrrec de Francesc Sainz, psicòleg de la Fundació Vidal i Barraquer. El dia 16, a les 18.30, es comentarà amb el P. Barcelon, al mateix local, la conferència del dia 14. Tel. 93/ 456 48 93.

• **XIV TROBADA DIOCESANA (ULTREIA).**— El 16 de novembre, de 10.00 a 14.00, al Col·legi dels Maristes (c/ València, 370 - Barcelona). A les 13.00, celebració de l'Eucaristia. Per a més informació, 93/ 303 39 13.

• **RECÉS FEMENÍ.**— El 16 de novembre, de 10.00 a 18.00, dirigit per Mn. Jordi Carrera, m.d., a la Casa de Betània de Cornellà de Llobregat, c/ Bonavista, 37, tel. 93/ 375 11 02.

• **7è CICLE DE CONCERTS D'ORGUE.**— El 16 de novembre, a les 13.00, a l'església de Sant Feliu de Cabrera de Mar, amb obres de Bach, Mozart, Krebs i Händel.

• **ORATORI DE SANT FELIP NERI.**— El 16 de novembre, a les 10.30, missa en cant gregorià.

• **TROBADA DEL L'EXPERIÈNCIA DE DÉU.**— Segons el mètode del P.

Larrañaga, caputxí. Els dies 29 i 30 de novembre i 6 i 7 de desembre, al casal de la Pau d'Arbúcies. Per a més informació, tel. 93/ 490 41 48 (tarda) i 93/ 762 42 60 (nit).

• **SUBHASTA D'ART PRO CAMBRIL DE STA. TERESINA.**— El 18 de desembre, a les 20.00. L'exposició de les peces és els dies 16, 23 i 30 de novembre i el 7 de desembre a la sala Mn. Jaume Oliveres, parròquia de Santa Teresina, Via Augusta, 68 - Barcelona, tel. 93/ 237 31 53.

• **PASTORAL DEL SORD.**— Cada dissabte, a les 17.30, celebració de la missa amb signes (confessions des de mitja hora abans); de 18.15 a 19.00, trobada de formació cristiana; el tercer dissabte de mes, a les 11.30, grup de joves. Parròquia de Santa Teresa de l'Infant Jesús, Via Augusta, 68 - Barcelona.

• **TELÈFON DE LA INFÀNCIA.**— Tens necessitat de parlar i de ser escoltat? Tens problemes que no pots solucionar? No es respecten els teus drets? Et sents maltractat? Coneixes situacions de maltractaments infantils? Truca'ns: 900 300 777.

• **ENTESA JUDEO-CRISTIANA DE CATALUNYA.**— Canvi de domicili de l'entitat. A partir d'ara és al c/ Dr. Ferran, 15, 2n 1a - 08034 Barcelona.

Girona

• **FESTA MAJOR A BAGET.**— El 8 de novembre, a la Capella del Remei, missa a les 12.00 per la festa major en honor de la Divina Majestat. A les 18.00, audició de sardanes amb la cobla Olotina. El dia 9, ofici solemne amb orquestra i, a la sortida, sardanes.

Lleida

• **FORMACIÓ PERMANENT PER A CATEQUISTES.**— El 12 de novembre, *Psicologia evolutiva de l'adolescència*, a càrrec de Lluís Sallán, director del Col·legi Episcopal de Lleida. De 20.00 a 22.00, a l'Institut Superior de Ciències Religioses (I-REL).

• **CICLE-CURS «REPTES DE LA CIÈNCIA A LA FE».**— El 13 de novembre, a les 20.00, *Creació i Big Bang*, per Josep Mallol. Lloc: I-REL.

Tortosa

• **FUNDACIÓ MANYÀ.**— Organitza la conferència *Hacia una Iglesia renovada en América Latina a partir de la participación del pueblo*, a càrrec de Mons. A. Goic Karmelic, bisbe d'Osoño (Xile). Presidirà l'acte Mons. Xavier Salinas. El 13 de novembre, a les 20.30, al c/ Mercaders, 2 - Tortosa.

Urgell

• **CENTRE D'ESPIRITUALITAT DEL SANT CRIST DE BALAGUER.**— Jornades de reflexió a càrrec del P. Cebrià Pifarré, monjo de Montserrat, amb el tema *L'anunci del*

regne de Déu i el seu sentit per a l'home d'avui. Començarà el 15 de novembre, a les 20.00, i acabarà el dia 16, a les 20.00.

Vic

• **DELEGACIÓ DE PASTORAL VOCACIONAL.**— Els dies 7 i 8 de novembre tindrà lloc a Santa Maria d'Olló la primera trobada del curs. Comença el divendres a les 19.00 i acaba el dissabte després de dinar. És per a nois de quinze anys en amunt que es preguntin sobre la vocació. És la primera «pista vocacional» d'aquest curs a partir del tema: *Jesús i la vocació cristiana*. Per a més informació, Delegació de Pastoral Vocacional, Seminari de Vic, tel. 93/ 889 23 18 (dimecres al matí) i parròquia de Campdevàrol, tel. 972/ 73 00 36 (vespres).

• **II TROBADA DIOCESANA DE MOVIMENTS I GRUPS.**— El 16 de novembre es trobaran a l'escola de La Salle de Manresa els diferents moviments de la diòcesi, joves i adults. Al matí, després d'escoltar tres curtes exposicions fetes per laics, hi haurà un debat en assemblea i s'acabarà amb l'eucaristia. El tema que centrarà la trobada serà *L'evangelització la faran els laics o no es farà?*

PREGUEM AMB EL SANT PARE JOAN PAU II

Aquest mes de novembre el Sant Pare ens demana pregàries perquè les famílies desunides i els matrimonis que han perdut la mútua confiança retrobin el camí recte a la llum de la fe i la caritat cristiana.

Està escrit des del principi: «No està bé que l'home estigui sol.» La persona humana no pot viure feliç sense amor. Necessita estimar i ser estimada. L'amor dels esposos està fet de tendresa i de generositat de cada dia, en les coses petites i ordinàries. Si faltés aquest amor no hi cabria la comunicació profunda que enriqueix les dues persones. Llavors neix la falta de confiança, la tivantó i la frustració. La vida afectiva es viurà fora de la família. Els fills perdran el clima de seguretat que necessiten per créixer i consolidar la seva personalitat.

No podem negar. Moisès ja ho acceptava que poden sorgir dificultats molt difícils de superar. El camí recte que han de seguir els esposos en aquestes dificultats s'ha d'il·luminar amb la llum de la fe i ha de ser el camí de la caritat cristiana. La comprensió i el suport moral de la comunitat cristiana per aquells que lluiten per imitar Crist, que va estimar fins a l'extrem, ha de ser com diu el Concili Tarraconense imatge i reflex de la tendresa de Déu.

Intenció missional

El Sant Pare també ens demana pregàries perquè els instituts de vida consagrada renovin el seu carisma responenent a la crida del sínodo.

Jesús, convidant alguns a seguir-lo, obre el llarg camí de la vida consagrada en la història de l'Església. A l'evangeli llegim la vocació d'Andreu i Joan; de Mateu, de tants altres que van sentir com Jesús els deia: «Segueix-me.» «No m'heu elegit vosaltres a mi, sóc jo qui us he elegit.» «Ves, ven tot el que tens i segueix-me.» Els qui en són capaços tindran el cent per u i després la vida eterna. Cada segle, l'Esperit ha suggerit la renovació d'aquestes fecundes iniciatives.

Antoni M. Serrallonga, sj.

Equips de Pastoral de la Política i de la Comunicació

LA FAMÍLIA AVUI V Jornada de reflexió. 8 de novembre de 1997
Seminari Salesià «Martí Codolar»: Av. Barraquer, 8 - 08035 Barcelona

Programa:

9h	Arribada i lliurament de material (edifici 2, 2n)
9.30h	Benvinguda i pregària (Mn. F. Vergés)
9.45h	Els fonaments bíblico-antropològics de la família (Francesc Torralba)
10.45h	Diàleg
11.15h	Descans
11.30h	Les polítiques europees a favor de la família (Josep Miró)
12.30h	Diàleg
13h	Descans
13.15h	Eucaristia (edifici 3, 3r)
14h	Dinar (edifici 1, 1r)
16h	Família i parelles de fet (Paulí Castells)
17h	Diàleg
17.30h	Informació i diàleg sobre la marxa dels Equips de Pastoral de la Política i de la Comunicació

Inscripcions: SEDASE. Tel. 454 16 00, ext. 26 (de 10.00 a 14.00).

Es prega confirmació **abans del dia 3 de novembre**.

Cost: 3.000 ptes (inclou: ús del local, dinar i material). Pagament: el mateix dia de la Jornada.

Des del carrer

«Jerusalem és la cruïlla on es troben Orient i Occident»

Anna Argemí té 28 anys, és llicenciada en Filologia Clàssica per la Universitat Autònoma de Barcelona i en Periodisme per la Universitat Pompeu Fabra, on treballa de professora ajudant de llengua i redacció. Inquieta i apassionada per les llengües, ha estudiat hebreu a l'Associació de Relacions Culturals de Catalunya i Israel. El Ministeri d'Afers Exteriors li va concedir una beca per fer una estada a Jerusalem.

—Perquè ha triat l'hebreu?

—Ja havia fet grec i llatí a Clàssiques i, com que sempre m'ha atret molt la Bíblia, aleshores em vaig decantar per l'hebreu, que és en certa manera la llengua de Déu. A la tradició jueva és la llengua que parla Déu, és sagrada i està envoltada de misticisme. Com a poble escollit de Déu, en el món jueu la religió va molt unida a la llengua, que té una transcendència mística.

—A Jerusalem conviuen cristians, jueus i musulmans...

—L'esperit ecumènic de la ciutat es respira a cada moment. Per exemple, et trobes enmig d'una celebració cristiana i sents que des del minaret d'una mesquita el muetzi crida els musulmans a l'oració. L'ecumenisme també es traspua quan mires l'horitzó de la ciutat i veus retallades al fons les siluetes d'una sinagoga, el campanar d'una església o la cúpula i el minaret d'una mesquita.

—És una ciutat especial?

—Sí, és la ciutat de Déu. Se l'ha anomenat «la porta del cel». Jerusalem és la cruïlla on es troben Orient i Occident. I és tres vegades santa per la convivència entre jueus, musulmans i cristians. És la ciutat del món on es resen més pregàries, fet que paradoxalment conviu amb l'odi i l'integrisme entre les diferents religions,

tot i que adorem el mateix Déu. Contradictòriament, existeix un ecumenisme en el dia a dia. Per exemple, a tots els llocs sants hi ha un franciscà com a custodi de l'Església catòlica. Un membre d'aquest orde es queda durant la nit al Sant Sepulcre i el descendent d'una família musulmana n'obre i tanca la porta des de fa segles.

—Israel és ple d'indrets on la Bíblia recull moments de la vida de Jesús...

—Impressiona anar a aquests llocs i fer la lectura del passatge evangèlic que pertoca. L'església de la Nativitat a Betlem, la de la Visitació, el Sant Sepulcre i el Gòlgota a Jerusalem t'ajuden a viure escenes de la vida, la mort i la resurrecció de Crist molt endins, amb profunditat. D'altra banda, em va colpir la visita

al mar de Galilea, on vaig veure unes grans onades i em vaig imaginar el passatge en el qual els deixebles el travessen amb barca. Tenen por de la tempesta, i Jesús els diu que són homes de poca fe. També em va fascinar el desert de pedra de Judea, ja que t'imagines perfectament el passatge del bon samarità perquè la solitud és immensa. Sents que aquests indrets destil·len l'esperit de Jesús i revius interiorment la seva vida.

Marta Puyol

Impromptu

Oriol Camps

Jutjar des de fora

Costa d'entendre que a Espanya es pretengui jutjar, prescindint del Tribunal Internacional dels Drets Humans d'Estrasburg, els delictes criminals comesos per governs dictatorials d'Amèrica del Sud. Foren certament crims odiosos i sense altra raó que la de preservar el règim instaurat per mitjà de la violència. Precisament de Sud-amèrica, on les dictadures s'han succeït unes rere les altres, i just quan semblava que algun d'aquells Estats volia emprendre camins de democràcia, el «dictadoret» de torn s'hi posava al mig i aquí acabava l'intent popular.

Són molt greus, certament, els crims comesos. Però entenc que són els mateixos països afectats els que han de jutjar, per molt difícil que els sigui. Com en el cas del xilè Pinochet que, en veure's forçat a deixar de ser dictador, va poder reservar-se el comanament suprem de l'exèrcit, segurament per extorsionar des d'allí el camí democràtic emprès.

També cal tenir present que no és només a l'Amèrica Llatina on han tingut lloc aquests drames. Arreu del món en trobarem exemples. I també en la pròpia carn.

Cal reconèixer que és molt difícil jutjar aquests casos perquè s'hauria de tenir present la dita evangèlica: «Qui estigui net de culpa que llenci la primera pedra...»

Ara mateix

Joan Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

Arran de la sentència sobre Filesa

Ho sentim a dir sovint: s'està judicialitzant la vida política i, consegüentment, la vida social. No sé si tothom qui en parla vol dir el mateix. En tot cas és innegable que mai com en els últims anys no havíem sentit parlar tant de jutges i de tribunals, de querelles i d'apel·lacions. Ara, la sentència del Tribunal Suprem sobre l'afer Filesa ha acaparat les capçaleres i les tertúlies dels mitjans informatius. Tothom hi diu la seva i, per associació d'idees —o d'interessos i d'antagonismes— surten a la palestra una pila d'altres casos.

No cal ponderar —és prou evident— la importància de la judicatura en la vida del país. Tots tenim el deure social de respectar-la i el dret d'exigir-li independència i probitat. En aquesta línia, convindria que els polítics donessin exemple en dos punts fonamentals: estar-se —especialment el govern— de tot intent de pressió o d'instrumentalització de la funció judicial, i no menystenir-la —especialment l'oposició— quan el seu veredicté els és advers. Probablement en tots dos aspectes tenim encara molt a millorar, si volem una societat en la qual tothom respecti l'altre i sigui respectat. Una societat, a més, en la qual sigui possible d'exercir un arbitratge fiable i eficaç.

Ara bé, una reflexió cristiana pot anar una mica més enllà. El vell i tan preuat *Discurs a Diognet* (escrit entre els segles II i III) quan presenta els cristians com a homes i dones que «no duen una vida a part», sinó que «compleixen tots els deures de ciutadans», fa també aquesta afirmació: «obeïxen les lleis establertes, però amb les seves vides superen les lleis». Cap on apunta aquesta desitjada i no sempre assolida superació?

En primer lloc cap a una més gran exigència. Les lleis canvien, l'Evangeli roman. Hem vist canviar la normativa civil en temes humans bàsics com el divorci i àdhuc l'avortament, però no n'hem fet la nostra norma de conducta. Val a dir que, algunes vegades, la legislació civil també ens ha ajudat a retrobar l'exigència evangèlica en aspectes sobre els quals ens faltava sensibilitat, per exemple en el camp dels deures fiscals i socials. Els *signes dels temps* ens ajuden a descobrir tombants evangèlics inexplorats... En tot cas el criteri decisiu del cristià no és mai «una opinió humana», com diu el *Discurs* citat.

En segon lloc, cap a una certa relativització. Ens cal refusar la *judicialització* com a condemna de l'altre. Els jutges poden sentenciar que un home o una dona ha comès actes delictius. No poden, però, establir que *són* dolents. Darrere de les paraules de Jesús «no condemneu i no sereu condemnats» (Lc. 6, 37) hi ha un toc d'atenció: tots estem subjectes a judici, i «tal com mesurereu sereu mesurats» (Mt. 7, 2). Com darrere de la coneguda interpel·lació: «Com és que veus la brossa a l'ull del teu germà i no t'adones de la biga que hi ha en el teu?» (Mt. 7, 3) hi ha una crida a evitar la hipocresia. També serien mostres de *judicialització* perversa tan la utilització de les condemnes d'altri per a proclamar-se just, com el recurs, per part de qui ha rebut una sentència adversa, a la tàctica del ventilador.

La bioètica o la recerca del sentit de la vida

L'«*Evangelium vitae*» reflexiona sobre diferents problemes de la ciència

La vida en totes les seves expressions constitueix un tema fonamental en el debat cultural del nostre temps, i per les seves implicacions socials i existencials, morals i religioses. I és significatiu que a la «vida» i els seus problemes, Joan Pau II hagi dedicat una encíclica de gran rellevància, l'*Evangelium vitae*. Sobre aquest tema la reflexió ha de continuar. El gran públic desconeix els continguts bàsics d'aquesta encíclica i ignora les indicacions i les orientacions que ens dona la *bioètica*. Un especialista en la matèria, Giovanni Arduso, ha publicat recentment a la revista *Catechesi, Problemi e Prospettive* (maig-agost de 1997) aquest interessant estudi que oferim als lectors de *Catalunya Cristiana*.

A les nostres societats, a les nostres comunitats de fe, a les nostres famílies ja és improrrogable l'exigència d'una formació per a una *cultura de la vida*. Existeix una profunda necessitat d'entendre la vida, de captar les seves dimensions significatives, d'alliberar les seves millors potencialitats. Alhora exis-

teix una contradictòria aversió respecte de la vida, dels animals, de l'ambient. En tot cas, se sent la necessitat de promoure una millor *qualitat de vida*, de construir un habitat on la vida sigui acollida i estimada en la seva bellesa. Se sent la necessitat d'alliberar la vida de tot monopoli, de tota violència, de tota marginació per restituir-la a la seva

grandesa a la seva preciositat, a la seva intangibilitat i a qualitat d'inviolable, al seu inestimable valor.

Quant a Església som a la història l'*Evangelium de la vida*. Per això tenim un paper fonamental en la promoció d'aquesta cultura de la vida. En efecte, som un poble que en la fe ha fet una experiència pasqual de la Vida, que ha

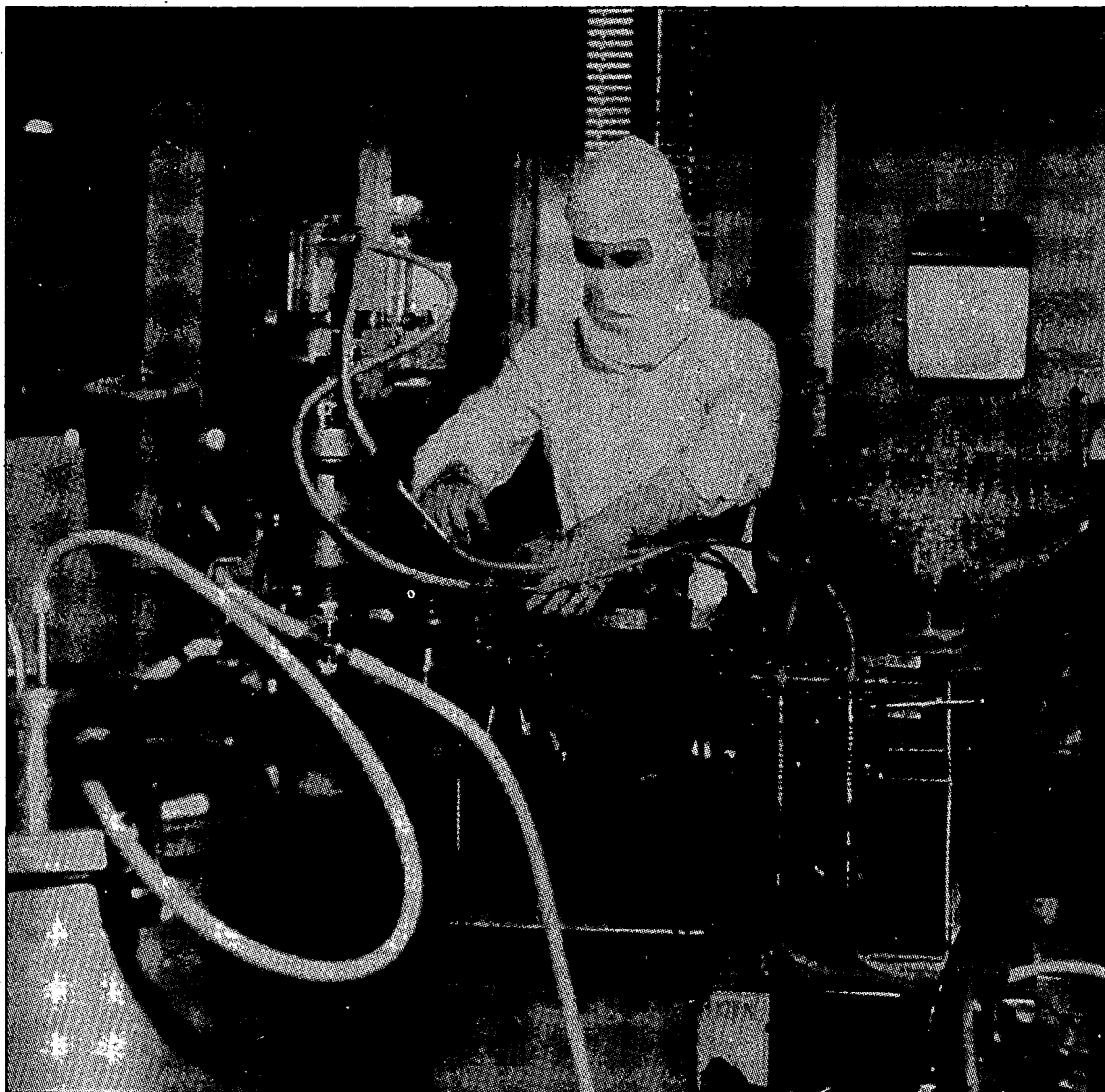
Re
e
s
p
e
c
i
a
l
e
r

trobat la Vida en la seva plenitud que és Crist res-suscitat, el Vivent. Renas-cuts a la vida nova en les aigües del baptisme som fo-namentalment profecia de l'Evangeli de la vida, cridats a anunciar-lo i a donar-ne testimoni. O sigui, estem cridats a construir, amb la nostra obra educativa i catequística, una cultura de la vida on hi hagi espai per a tota vida, també per aque-lla que passa a través del sofriment i del dolor, per-què la qualitat de la vida ho és si és marcada per la pre-sència de l'amor. Aquell amor que és l'Esperit, do pasqual del Pare en el seu Fill ressuscitat.

ANUNCIAR L'EVANGELI DE LA VIDA

Aquest missatge és això que com a comunitat pas-sual anunciem, celebrem i vivim. Segons paraules de Joan Pau II en la *Evangelium vitae* (EV), «tots junts sentim el deure d'anunciar l'Evan-geli de la vida, de celebrar-lo en la litúrgia i en tota l'existència, de servir-lo amb les diverses iniciatives i es-tructures de suport i de promoció» (EV, n. 79). Un anunci i una catequesi que són realitzats no solament amb les estructures, sinó amb la vida i el testi-moni personals que són com la litúrgia de tota l'existència. «Per tal de ser de debò un poble al servei de la vida hem de proposar, amb constància i amb coratge, aquests continguts des del primer anunci de l'Evangeli i, posteriorment, en la catequesi i en les diverses formes de predicació, en el diàleg personal i en cada activitat educativa. Als educadors i professors, catequistes i teòlegs correspon la tasca de posar en relleu les raons antropològiques que fonamenten i sostenen el respecte de cada vida humana. D'aquesta manera, fent resplendir la veritat original de l'Evangeli de la vida, podrem ajudar tothom a descobrir, també a la llum de la raó i de l'experiència, com el missatge cristià il·lumina plenament l'home» (EV, n. 82).

En la seva identitat més profunda la vida és un misteri gran i inefable. És una de les propietats fonamentals i més perspiques de l'ésser humà (*homo vivens*). Ell és humà en tant que és «viu». Però mentre el fenomen de la vida és una dada certa i òbvia, el seu significat, la seva veritable naturalesa i el seu origen són coses molt comple-xes, obscures, misterioses. Reflexionar sobre la condició del propi existir, porta l'home a percebre, amb profund estu-por, que la vida és un misteri que té la seva sacralitat, la seva transcendència. En aquest sentit està molt més enllà de les diverses concepcions i filosofies, inaferrable en la seva plenitud. Un mis-teri que se li escapa i que el fascina,

La bioètica és una ciència moderna.

l'omple de curiositat i el meravella. I només a través de l'experiència d'au-tenticitat d'aquest misteri, l'home acon-segueix apropar-se cara a cara a la comprensió dels problemes de la vida, a donar respostes sensates sobre el néixer, el viure i el morir.

La vida és, per tant, la propietat fonamental i més profunda de l'home. L'home és la seva vida, que no és només la seva raó, la seva racionalitat, la seva autoconsciència, ni és només la seva corporeïtat, els seus sentiments, les seves emocions. L'home és una unitat totalitat personal, i això gràcies a la «qualitat» —o sigui, la distintivitat— de la seva vida. La vida té una dignitat gran (o sigui, un misteri profund) pre-

cisament quan «envolta» l'ésser humà en la seva totalitat: la vida és a dins i més enllà de la raó, a dins i més enllà dels sentiments i les emocions, a dins i més enllà de la precarietat de la seva existència, a dins i més enllà també de la mateixa bellesa i riquesa de l'ésser. La vida és recollir dins i fora d'un mateix les «empremtes transcendents», és una matèria finalitzada i amb sentit, malgrat l'absurd de moltes històries personals.

LA VIDA VA MÉS ENLLÀ DE LA MATÈRIA

La vida no és únicament una realitat biològica, química i física. La pregunta

sobre la vida no té cap sentit —i no mereix plantejar-se— en un context unidimensio-nal material o experimental, perquè la pregunta sobre la vida no és una pregunta sobre la matèria, mentre que la pregunta sobre la totalitat i la racionabilitat de la matèria és exactament la pregunta sobre la vida.

La vida no és una parti-cular organització de la ma-tèria. Està, sens dubte, es-tructurada en base a lleis químiques i físiques «evo-lutives», com ho demos-tren l'anàlisi geològica del cosmos i l'estructura genè-tica dels elements naturals. La teoria de l'evolució de Darwin, a part de certs ac-cents filosòfics transformats en dogmàtica, té el seu sen-tit científic. No està neces-sàriament en oposició amb la concepció bíblica de la creació. No hi ha res de dramàtic per a la fe en la teoria evolucionista. Com a màxim, l'anàlisi genèti-ca de les poblacions ha conduït a conclusions que estan en òptima sintonia amb els elements bíblico-teològics.

Les polèmiques vincula-des a incomprendions i a debats fortà-ment ideologitzats, ara ja pertanyen al passat. En la concepció evolucionista res no se sotreu a la iniciativa salvífica del Déu creador, en la seva descripció bíblica no indica els mètodes que el Creador ha usat en l'acte creatiu (si és que alguna vegada pugui donar-se-li a l'home el comprendre les dinàmiques de l'acte creatiu). La fe en Déu creador no és l'antítesi —com ho ha estat mal-auradament per a molts homes de ciència— de la interpretació evolucionista de la vida biològica. Ha arribat el temps d'alliberar-se definitivament dels extremismes, vinculats a precompren-sions (tant de part laica com de part creient). Certament, no és admissible una evolució biològica que també tingui en compte una evolució dels valors morals. La veritat moral és per natura-lesa perenne i immutable. Portar dins de l'evolucionisme biològic l'evolucio-nisme dels valors morals és metodolò-gicament i científicament incorrecte. Una cosa és afirmar que evolucionen les estructures biològiques i genèti-ques, altra molt diferent que també evolucionen els principis morals. Els principis morals, en efecte, són enunci-ats que deriven de la font de la mora-litat que és la dignitat i intangibilitat de l'home, de la seva naturalesa sublim i transcendent, única i irrepetible. Els principis morals són, per tant, vàlids *sempre* (immutabilitat), des del mo-ment que la dignitat de l'home no canvia, i són vàlids *arreu* (universalitat), pel que fa la naturalesa de l'home no admet racismes, sent la dignitat intan-gible de l'home la que fonamenta el principi d'igualtat.

ELS VALORS TRADICIONALS I CRISTIANS SOBRE LA VIDA

- Ve de Déu (creació) és un do seu
- Per mitjà de Crist
- No és fruit de cap destí cec
- Procedeix totalment de Déu i procedeix del no-res (*ex nihilo*)
- Ve de Déu no per necessitat, sinó per un amor gratuït i lliure
- Té una dignitat: és bona. La de l'home és «molt bona»
- Pertany només a Déu: l'home és el seu custodi i administrador
- És un talent preciós que cal fer rendir
- Déu demana compte d'ella
- L'home no pot atemptar contra la vida (pròpia o dels altres)
- És objecte de la sol·licitud i de l'amor de Déu
- És un bé indivisible, intangible, del qual no se'n pot disposar
- És sempre un bé, fins i tot quan és precària
- No és un absolut, pot ser sacrificada per finalitats sublims
- Relativitat de la vida terrena: és un bé penúltim i no últim
- No pot ser reduïda a matèria
- Té un destí etern
- S'ha fet visible en Jesucrist

SABER CONTEMPLAR, SABER ESTIMAR

La vida és un misteri a contemplar. La contemplació que l'home fa del misteri de la vida sempre es transforma en «autocontemplació»: si comença amb la contemplació de les «coses» terrenes, no podrà i no arribarà a la percepció de la pròpia superioritat respecte a tots els altres éssers existents en el món; si comença, en canvi, amb la contemplació del misteri de Déu, haurà d'abaijar la mirada fins a la contemplació del fruit més significatiu de la creació de Déu. Contemplar i autocontemplar-se només li és possible a l'home sense pressa.

Aquesta és l'actitud que permet captar el més genuí significat de la vida en general i de la pròpia en particular. La contemplació és saber mirar les coses, però veure alhora més enllà d'elles; captar la varietat de les imatges de la vida com ho fa una càmera de cine, però observar-les en el seu interior i explicitar el més recòndit significat. L'actitud contemplativa s'identifica amb aquella tensió vers la transcendent puresa i genuïtat de la vida que inevitablement es desencadena a qui ha abastat, contemplativament, el

seu significat més autèntic. La vida és un misteri que no s'acaba mai de contemplar.

Per aquell que viu la fe, la vida és un «do» de Déu. La vida sorgeix i es desenvolupa per la iniciativa salvífica de Déu en Crist Jesús. És un do confiat a l'home, que l'administra amb dedicació, la custodia, la desenvolupa i la promou com si tota depengués d'ell mateix i tota de Déu. En efecte, la vida, que definitivament i en sentit absolut pertany només a Déu, està totalment en mans de l'home. D'aquí es deriva per a la bioètica la renúncia a voler disposar autònomament d'ella, per reconèixer-la amb gratitud i obediència com a quelcom que prové de la lliure benevolença de Déu. Això és el que fa possible que la vida pugui créixer com a vida de qualitat. La idea de «qualitat de

vida» de l'home de fe està lligada a la idea de llibertat de Déu, obrint per això el camí a aquella obediència total a Déu que sap acollir com a «camí de la vida» fins i tot la que passa a través del sofriment i del dolor.

La vida per al creient no està fora de la història, sinó que està tota sencera col·locada en el context de la història,

**«Estem
cridats a
construir,
amb la
nostra obra
educativa i
catequística,
una cultura
de la
vida»**

L'Evangelium vitae de 1995 alerta sobre les greus conseqüències de la manipulació genètica.

UNA CATEQUESI BIOÈTICA AMB L'«EVANGELIUM VITAE»

Consideracions generals

- Les raons de la violència contra la vida, nn. 7-9
- L'eclipse del valor de la vida, nn. 10-17
- Concepció no autèntica de la llibertat, nn. 18-20
- Crist és la veritable vida, nn. 29-30
- La vida sempre és un bé, n. 31
- El sentit de la precarietat de la vida, nn. 32-33
- Veneració i amor per la vida de tots, nn. 39-41
- Responsabilitat de l'home vers la vida, nn. 42-43
- La vida humana és sagrada i inviolable, nn. 53-57
- Promoure la vida, nn. 75-77
- L'Església, poble de la vida i a favor de la vida, nn. 78-79
- Anunciar l'Evangeli de la vida, nn. 80-82
- Celebrar l'Evangeli de la vida, nn. 83-86
- Servir l'Evangeli de la vida, nn. 87-91
- La família «santuari de la vida», nn. 92-94
- Un viratge cultural per la vida nn. 95-100
- La vida assetjada per les forces del mal, n. 104
- Cultura de la mort, nn. 50, 64, 87, 100
- Cultura de la vida, nn. 21, 28, 77, 78, 82, 86, 87, 98

Problemàtiques particulars

- La dignitat del nen no nascut, nn. 44-45
- Diagnòstic prenatal, nn. 14, 63
- L'avortament, nn. 58, 63
- Procreació artificial, nn. 14-63
- Esterilització, nn. 16, 17, 91
- Cos, nn. 3, 23, 47, 81, 87, 97
- Contracepció, nn. 13, 16, 17, 92
- Malaltia, nn. 3, 15, 32, 43, 44, 46, 63, 83, 88
- La vida en la vellesa i el sofriment, nn. 20, 44, 46-47, 57
- Qualitat de vida, nn. 23, 27
- La eutanàsia, nn. 64-67
- Malalt terminal, nn. 2, 4, 11, 13, 15, 19, 22, 26, 44, 46, 53, 57, 64, 65, 66, 87, 88
- Suïcidi, nn. 3, 65, 66, 72
- Discapacitat, nn. 12, 14, 15, 26, 53
- Transplantament d'òrgans, nn. 15, 63, 64, 86
- Investigació científica, nn. 13, 60, 89, 98
- Manipulacions, nn. 22, 89
- Metge, nn. 13, 32, 59, 68
- Agents / personal sanitari, nn. 11, 17, 59, 68, 74, 89, 97
- Droga, nn. 10, 88
- Legítima defensa, nn. 27, 55
- Homicidi / matar, nn. 3, 7, 8, 9, 10, 13, 18, 20, 21, 25, 36, 40, 41, 48, 51, 52...
- Pena de mort, nn. 27, 40, 56
- Psiquiatria, nn. 55, 88
- Animals, nn. 19, 35, 42, 84
- Ambient i ecologia, nn. 10, 27, 42

PRINCIPALS ETAPES HISTÒRIQUES DE LA BIOÈTICA

- 1950-70: Prehistòria de la bioètica (procés de Nuremberg i pontificat de Pius XII). Agustino Gemelli funda la revista *Medicina e Morale*. Sota l'impuls de Pius XII neix, l'any 1961, la Facultat de Medicina Gemelli.
- 1970: Potter encunya el terme «bioètica»
- 1971: Adhesió a la bioètica del Kennedy Institute de Washington DC.
- 1971: Difusió de la bioètica gràcies a la revista *Hasting Center Report*.
- 1972: Reich dona origen al projecte de l'*Encyclopedia of Bioethics*.
- 1972: Reich comença l'ensenyament acadèmic de la bioètica a la Georgetown University.
- 1973: A Europa (Itàlia) apareix per primera vegada el terme bioètica (Menico Torchio).
- 1974: Neix la «database» *Bioethicsline* (Leroy Walters).
- 1975: Walters publica el primer volum de la *Bibliography of Bioethics*.
- 1975: PRIMER CENTRE DE BIOÈTICA A EUROPA: L'INSTITUT BORJA DE BIOÈTICA DE BARCELONA.
- 1976: S'adhereix a la bioètica l'Institut de Recherches Cliniques de Montreal.
- 1977: Neix a Londres el Roman Catholic Linacre Center.
- 1978: Es publica l'*Encyclopedia of Bioethics*.
- 1980: S'estructura el Centre Sevres de París.
- 1983: Consell d'Europa: CAHBI (Comitè ad hoc d'experts en bioètica).
- 1983: Neix el Centre d'Etudes Bioéthiques de la Universitat Catòlica de Lovaina.
- 1983: Institució de l'ensenyament de la Bioètica al Gemelli.
- 1985: S'institueix el Centro di Bioetica de la Universitat Catòlica de Milà.
- 1987: S'estructura a Florència la Società Italiana di Bioetica.
- 1987: Es constitueix un Center for Bioethics and Health Law (Universitat d'Utrecht).
- 1990: Neix a Itàlia el Comitato Nazionale per la Bioetica (president A. Bompiani).

que duta endavant per l'home i per Déu conjuntament. La vida ni és realitat que últimament es resolgui en l'home, sinó que és «do de Déu». Prescindir de Déu com fa certa bioètica que s'autodefineix «laica», que raona com si Déu no existís (*etsi Deus non daretur*), no és possible en aquest model. A més, Joan Pau II diu, «quan hom nega Déu i viu com si no existís, o no es pren en compte els seus manaments, s'acaba fàcilment negant o compromentent també la dignitat de la persona humana i el caràcter inviolable de la seva vida» (EV, n. 96). Viure al marge de la hipòtesi de Déu no és en efecte viure, perquè vivint com si Déu no existís, l'home perd no solament el misteri de Déu, sinó també el de la història i el misteri del seu ésser.

LA VIDA, UN PROJECTE D'ETERNITAT

Llegir la vida sense l'Evangeli, sense la revelació de Crist, és mortificar-ne el seu sentit. La vida sense l'Evangeli no seria un paradigma. La vida sense Jesucrist s'envileix, ja que la «dignitat de la vida» té una font divina. Heus aquí perquè sense la revelació de l'Evangeli —i la Bíblia en el seu conjunt— no es pot conèixer adequadament el «misteri de la vida».

La vida és vida si té un Evangeli, un joís missatge. Jesús és aquest Evangeli, és més, ell és l'Evangeli de la vida. Un evangeli que està ancorat en la seva mateixa persona, més encara, que coincideix amb el seu mateix ésser, amb l'anunci de la mateixa persona de Jesús. «L'Evangeli de la vida no és una mera reflexió, bé que original i profunda, sobre la vida humana; ni tan sols un manament destinat a sensibilitzar la consciència i a causar canvis significatius en la societat; menys encara una promesa il·lusòria d'un futur millor. L'Evangeli de la vida és una realitat concreta i personal, perquè consisteix en l'anunci de la persona mateixa de Jesús» (EV, n. 29).

En l'anunci de l'Evangeli de la vida, la vida és projecte. Aquest correspon a un disseny del Creador, a una precisa vocació i crida. La vida és cridada a conformar-se a aquest disseny; la condició de l'èxit, i, per tant del progrés de la vida, és el reconèixer que la llibertat de l'home en el realitzar aquest projecte penja del fil de l'obediència. L'home no és senyor, només Déu ho és de manera absoluta. Fins i tot en situacions precàries la vida és sempre un bé perquè la realitat sagrada és inviolable. Per això la vida ha de ser acollida i respectada, defensada, protegida, servida i fins i tot contemplada en el gran Misteri de la vida. I com que és aquell talent de valor important que cal fer rendir, és necessari cuidar-la i promoure-la.

QUÈ ÉS LA BIOÈTICA?

La vida humana és un concepte que constitueix el nervi de la bioètica. En aquest sentit la pregunta sobre què és la vida humana és la primera i l'última

pregunta de la bioètica. La bioètica no pot prescindir d'un discurs sobre la vida, ni d'una filosofia de la vida, perquè la vida és la solució de tot el qüestionar bioètic. La vida és allò que estructura la bioètica com a ciència segons una «recerca de sentit»: sense la vida, l'argumentar de la bioètica no té cap raó, no té finalitat ni dimensions. La vida, en efecte, és «mesura» de tota dimensió i de tot plantejament bioètic;

qualitat de vida de l'home i del cosmos. Potter, al principi, va entendre la bioètica com una «saviesa biològica» (*biological wisdom*): una saviesa basada biològicament, una saviesa que sàpiga realitzar el «pont» entre *bios* i *ethos*, entre ciències bioexperimentals i ciències eticoantropològiques (antic problema de Galileu). Només un pont així entre ciències humanes i experimentals pot assegurar un «pont» vers el

«L'actitud contemplativa s'identifica amb aquella tensió cap a la transcendent puresa i genuïtat de vida»

és el criteri i la mateixa legitimitat de la bioètica com a investigació científica.

La bioètica té per objecte, com a legitimitat i com a mètode, la vida. Per tant, és ciència de la vida, sobre la vida i a favor de la vida.

El terme «bioètica» apareix el 1970 amb Van R. Potter, un oncòleg americà de Wisconsin (EUA) que, des del començament, la va concebre com una disciplina nova capaç de contribuir a la

futur de l'home (la supervivència de la raça humana i, sempre, la supervivència d'una vida de qualitat).

La definició més acceptada és la proposada per W. T. Reich en la primera edició de la *Encyclopedia of Bioethics*: «L'estudi sistemàtic de la conducta humana a l'àrea de les ciències de la vida i de la salut, examinada a la llum dels valors i dels principis morals.» En conseqüència, la bioètica no es concep

com una simple ètica aplicada al camp biomèdic o al camp ecològic. La bioètica no és simplement ètica mèdica, que tutela les relacions morals en la pràctica de l'exercici mèdic terapèutic, ni coincideix a l'ètica ecològica i ambiental, que és l'estudi del deure moral de l'home respecte a la naturalesa, i la recerca de principis ètics que tutel·lin l'ambient.

DIALÈG ENTRE LA BIOLOGIA I L'ÈTICA

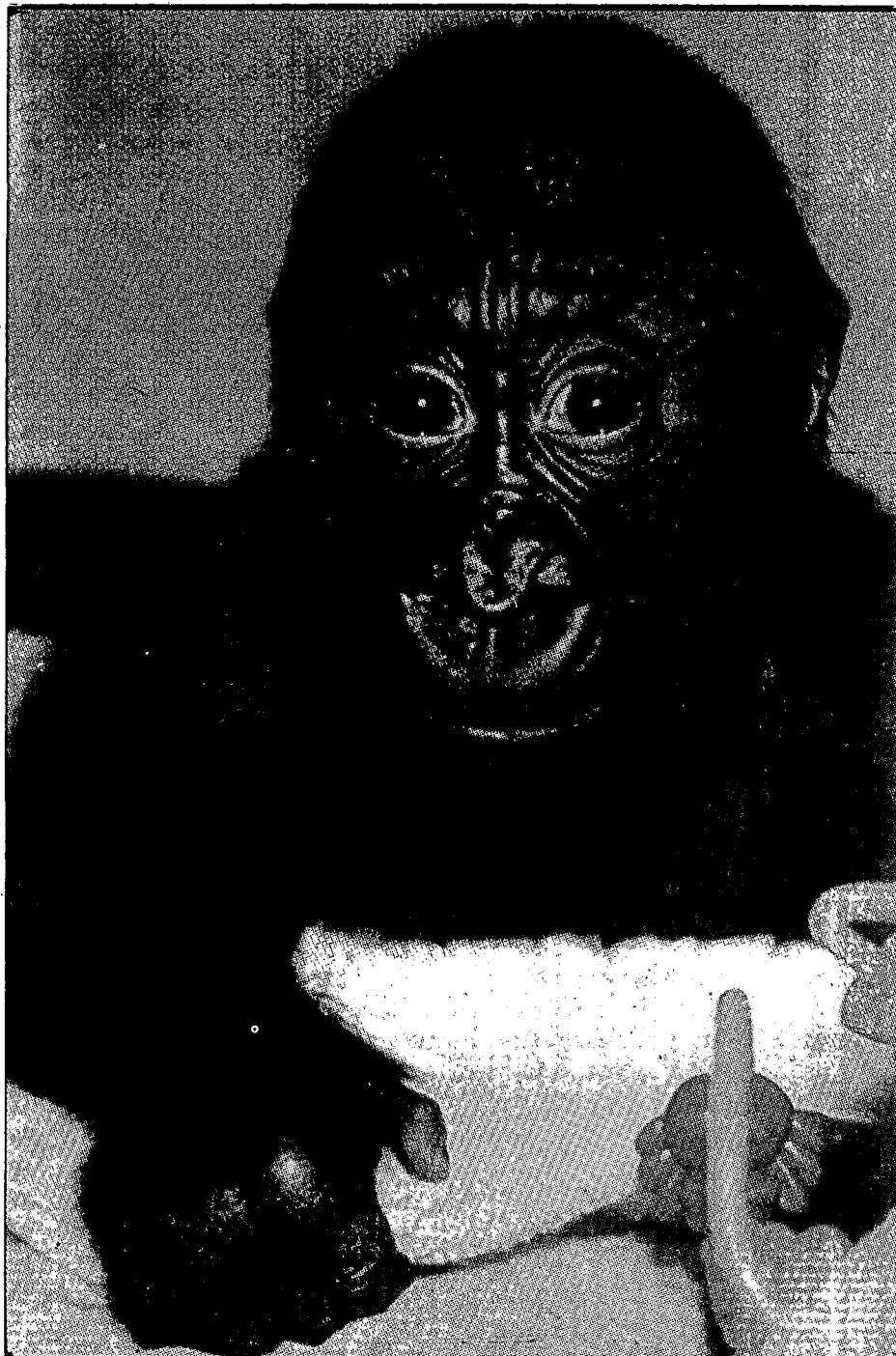
La novetat i originalitat de la bioètica està en el seu ser ciència eminentment dialògica. La bioètica és ciència dialògica, tant en els arguments de què s'ocupa (continguts) com en la manera com els enfronta (mètode). Dialògica significa:

Que estudia problemàtiques que es refereixen tant al *bios* com a l'*ethos* (camp de la vida, de la salut, de l'ecologia, etc.).

Que llegeix conjuntament totes dues dimensions —biològica i ètica—, com a comunitat biòtica: comunitat de la vida entera, de tots els éssers vius, comunitat ordenada alhora per l'equilibri bioquímic i eticoantropològic. Estudiar els dos camps junts, amb un mètode unitari, no significa que la bioètica té un doble camp d'investigació, sinó que el bioètic és l'únic camp on la vida es desenvolupa qualitativament. Per tant, la bioètica argumenta portant el *bios* a la llum de l'*ethos* i viceversa, les ciències humanes a la llum d'aquelles experimentals (per exemple, la solució de problemes biològics i mèdics podran dependre dels principis ètics, i, per altra banda, els principis ètics dependran d'aquells biològics; cal pensar en temàtiques com l'estatut de l'embrió, transexualisme, mort cerebral, suïcidi, etc.).

Finalment, dialògica significa que les diverses disciplines (biologia, medicina, ecologia, zootècnia, etc.) són cridades a dialogar l'una amb l'altra, fent pròpies les indicacions i els resultats l'una de l'altra de manera interdisciplinària. Hem de fer notar que des dels primers passos el mètode interdisciplinari ha estat reconegut com el propi de la bioètica.

No és necessari oblidar les diferències i les especificacions entre ètica i bioètica. La manera de procedir i d'argumentar dialògica no és comprensible amb els «clàssics» instruments de l'ètica sola. En efecte, no es tracta d'una simple «ampliació» de camp d'estudi, de problemes «nous», de noves fronteres en el món de la medicina o de l'ecologia, que poden ser afrontades amb la clàssica metodologia moral dels actes morals o de la responsabilitat moral en relació a aquestes noves fronteres. La *dialogicitat* de la bioètica (biològicoexperimental i eticoantropològic) planteja qüestions sobre la vida segons una economia global de supervivència i de qualitat de vida en l'ecosistema. O sigui, que la vida té necessitat de ser entesa en el marc d'una «econo-

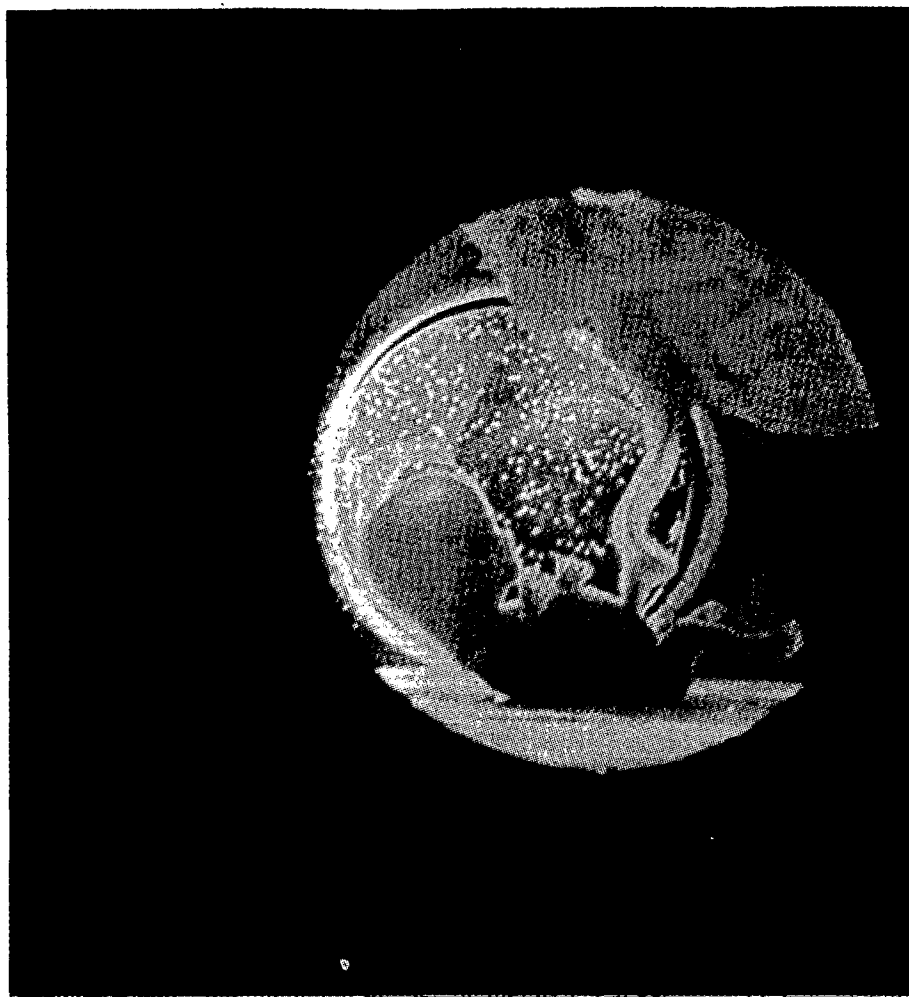
Timu és el primer goril·la proveta.

mia» de la qualitat de vida: sense una «disposició orgànica» de l'ordre del en el cosmos, no es dona un progrés en la qualitat de vida i, per tant, no existeixen sòlides bases per a la supervivència de la vida. Es requereix, en efecte, una economia, una disposició orgànica, entre les diverses esferes (biosfera, hidrosfera, noosfera, etc.).

En conseqüència, la bioètica no es planteja com a superació o evolució de la clàssica moral, sinó com a *diversitat*. L'ètica roman com a ciència àmplia, que afronta la conducta humana. La bioètica, per la seva banda, té una especial relació amb l'ètica, encara que científicament la bioètica té un estatut epistemològic propi. La bioètica és una disciplina científica amb les seves peculiaritats, tant de mètode com de contingut, que no coincideixen *sic et simpliciter* amb les de l'ètica.

TRAVERSANT LES FRONTERES

No afrontem aquí les diverses problemàtiques de la bioètica. Només indiquem algun camp, accentuant els problemes avui candents.

Fetus de 12 setmanes.

INSEMINACIÓ I PROCREACIÓ ARTIFICIAL

La procreació de la vida humana no és un fet merament biològic, sinó una de les expressions més distintives de la riquesa del nucli central de la família com a cèl·lula viva de l'ecosistema humà. La bioètica afronta aquesta problemàtica d'una manera nova, considerant elements que en la clàssica ètica de la família no es plantejaven, com per exemple, l'escisió de la procreació respecte de la sexualitat. En efecte, amb les noves tècniques reproductives no es requereix necessàriament l'acte sexual. Generar un home, avui, no suposa com a condició absoluta ni l'exercici de la sexualitat, ni els temps de fertilitat, ni la mateixa família (les actuals reivindicacions del *single*); elements tots que es posaven com a *conditio sine qua non* de la procreació.

Les tecnologies de la procreació, o embriotecnologies, començaren a ser aplicades a l'home el 1969, amb els treballs decisius sobre la fertilització dels oòcits humans a «in vitro» per part d'Edwards i els seus col·laboradors en

Què és i què fa l'Institut Borja de Bioètica?

És una Fundació Privada amb personalitat jurídica pròpia fundada el 1984 per escriptura pública de la Notaria Follia-Camps de Barcelona, i inscrita en el Registre de Fundacions de la Generalitat de Catalunya.

Els òrgans d'administració i direcció són:

El Patronat, presidit pel Dr. Moisès Broggi i integrat per 14 professors i professionals de les ciències medicobiològiques, de la filosofia i teologia, el dret i l'economia i d'altres ciències socials.

El Consell Executiu, integrat per tres membres del Patronat que es responsabilitzen de l'orientació i administració més immediata i són elegits per l'esmentat òrgan superior.

La Direcció de l'Institut està constituïda per un director, el Dr. Francesc Abel (S.I.), i una sotsdirectora, de Ciències de la Salut, la Dra. M. Pilar Núñez (O.M.).

Objectius i mètodes

Analitzar els problemes filosòfics i teològics que plantegen els progressos biomèdics i la seva repercussió en la societat i els seus sistemes de valors, difonent els resultats en publicacions especialitzades.

Promoure el diàleg interdisciplinari com a metodologia de treball entre científics i humanistes que ajudi a integrar coneixements científics i sensibilitat ètica i permeti aprofundir els plantejaments professionals i trobar vies raonables de solució en els conflictes que sorgeixen entre les visions més tècniques de la realitat i el món de la cultura i dels valors humans no tècnics, que són essencials quan parlem de drets humans. Amb aquesta finalitat organitza i participa en cursos, conferències i taules rodones.

Ser plataforma de diàleg entre la fe cristiana i altres visions del món, aprofundint la fonamentació científica, filosòfica i teològica de la ètica aplicada a les ciències de la salut. Per aquest camí es vol contribuir a la configuració d'un món plenament

humà on siguin tutelats els drets humans, respectat el medi ambient i es lluiti per aconseguir unes relacions econòmiques justes, un ordre de pau i un ordre ecològic a tot el món. Per aconseguir aquest objectiu l'Institut col·labora amb institucions nacionals i internacionals que treballen amb finalitats similars.

Oferir un servei a la societat en general tan seriosament afectada per problemes del tipus esmentat i alhora a l'Església de la que s'esperen criteris en tot allò que incideix en la vida i en la dignitat de la persona. Per això l'Institut accepta participar en comitès de la societat civil i eclesiàstica quan li demanen i posa a l'abast del gran públic la revista trimestral *Bioètica & Debat*.

Qui integra l'Institut?

En els seus inicis, l'any 1975, l'Institut va néixer, impulsat per la Companyia de Jesús, a proposta del seu director el Dr. Francesc Abel i Fabre, especialista en obstetrícia i ginecologia, investigador format als EUA, que considerà fonamental instaurar a Catalunya el primer Centre de Bioètica de l'Estat.

Independentment dels membres anteriors, en forma part a plena o parcial dedicació un equip de col·laboradors científics i d'altres que voluntàriament participen en projectes concrets de recerca. L'Institut també concedeix beques d'estudi a llicenciats per a l'elaboració de tesis doctorals sobre qüestions de bioètica.

Biblioteca i hemeroteca

Un dels instruments més importants de l'Institut és la biblioteca i l'hemeroteca. Per a la seva tasca de recerca, ja que constitueixen un conjunt de més de deu mil volums relatius a bioètica. Es reben més de 200 publicacions de periodicitat diversa de tots els països occidentals i disposen d'un fons molt important d'articles de bioètica seleccionats de les primeres publicacions de tot el món.

Activitats fonamentals de l'IBB

L'Institut Borja de Bioètica té dues línies fonamentals d'actuació; la primera és en el camp de la recerca científica, on hi treballa l'equip de professionals vinculats, que ho fan per iniciativa pròpia, sobre problemes sempre d'interès general, o bé per encàrrec d'institucions públiques o privades. Els projectes de més abast són sovint en col·laboració amb la Unió Europea. La segona línia d'actuació és el camp de la docència adreçada als professionals de la sanitat (metges i infermers) i també als professionals del dret (advocats i magistrats). Aquesta activitat es materialitza impartint els cursos de Mestratge i Diplomatura en *Bioètica* en col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona, per a llicenciats i diplomats en diverses professions.

També desenvolupa una notable activitat impartint cursos específics de Fonamentació en Bioètica a petició d'hospitals interessats en el perfeccionament del seu personal i en altres àmbits com és el dels professionals de l'ensenyament.

Paral·lelament, dins les seves limitacions, de l'IBB atén les peticions dels mitjans de comunicació per estendre al màxim la necessitat de fer conèixer la bioètica com a activitat multidisciplinària de diàleg permanent en benefici del bé comú. Per reforçar l'esmentada línia de difusió bioètica, l'Institut publica trimestralment una revista titulada *Bioètica & Debat* oberta a tothom que vulgui aproximar-se a aquest diàleg. La revista s'edita en català i en castellà per a la resta de l'Estat i països llatinoamericans.

Finalment, l'Institut publica llibres sobre temes de la seva especialitat com l'eutanàsia, la distribució de recursos en sanitat, l'educació de la sexualitat, etc.

L'adreça e-mail és: ibbioetica@mx2.redestb.es i la pàgina web: bioinsbor.org.

C.C.

PANORÀMICA DE LES PROBLEMÀTIQUES BIOÈTIQUES

Bioètica fonamental i general

Ciències de la vida
Ciències de la salut
Qualitat de vida
Fonamentació filosòfica
Fonaments bíblics
Fonamentació teològica i grans religions
Fonamentació històrica
Fonaments biològics i experimentals
Fonaments biotecnològics
Epistemologia bioètica
Principis de la bioètica

Sexualitat

Biologia de la sexualitat
Psicologia de la sexualitat
L'autoerotisme
L'homosexualitat
El transexualisme
Relacions conjugals extraconjugals
Exhibicionisme i nudisme
Pornografia
Prostitució
Estupre
Tecnologies contraceptives
L'esterilització voluntària
Els discapacitats mentals

Procreàtica

Quan s'inicia la vida humana
Diagnosi prenatal
L'avortament
Experimentacions, manipulacions i cures en embrions i fetus
L'esterilitat de la parella
La procreació assistida:
la inseminació artificial,
el problema de la recollida de semen,
la Fivet i les tecnologies extracorporals,
la Gift
Selecció de sexe
L'enginyeria genètica
La clonació

Bioètica pediàtrica

L'experimentació clínica en nens
El consentiment informat en pediatria
Bioètica en cirurgia pediàtrica
El transplantament d'òrgans en el nen
Intervencions en problemes genètics
Violències físiques en nens
El nen moribund
La rehabilitació psicomotora del nen
Segres i tràfic de nens
Infanticidi

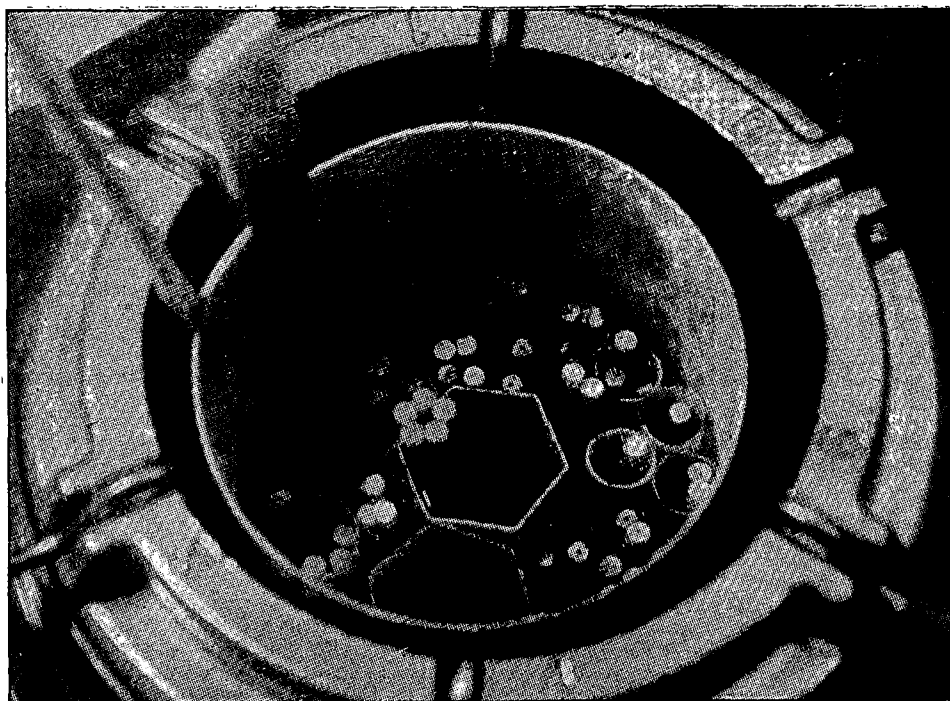
el Laboratori de Fisiologia de la Reproducció de la Universitat de Cambridge. Edwards i el ginecòleg Steptoe, de 1971 a 1977, perfeccionaren les seves investigacions, assolint dominar els processos de multiplicació de la blatociste, fins que l'any 1978 aconseguiren implantar en un úter un embrió transferit després de la seva fertilització «in vitro». El juliol d'aquell mateix any va néixer Louise Brown, la primera nena fruit de les tecnologies de la reproducció.

La «procreació artificial» és aquell conjunt de tècniques orientades a obtenir de manera artificial, en una proveta (in vitro), una concepció. En canvi, en el cas que la concepció s'esdevingui a l'interior de l'organisme femení, es parlarà d'«inseminació artificial» o fecundació intracorpòria. En aquest context alguns adopten la terminologia de «reproducció assistida», quan aquesta es realitza a través d'una assistència tècnica de l'home als diversos nivells de la complexa sèrie d'esdeveniments i mecanismes biològics que caracterit-

amb les finalitats més diverses, de la informació genètica continguda en el ADN. Moltes han estat les conquestes realitzades, amb l'aplicació d'aquestes tècniques, a diversos sectors de l'agricultura i de la zootècnia. Són importants els resultats obtinguts en el camp de la medicina: insulina, globulina, interferona, somatostatina, calcitonina, vacuna antihepatitis B, etc.

La via oberta és la *genetaràpia* sobre l'home, o sigui, la teràpia mitjançant la substitució de gens defectuosos o malalts per gens normals; o sigui una directa manipulació i correcció mitjançant la inserció del gen normal en les cèl·lules afectades. Aquesta teràpia gènica pot dur-se a terme tant sobre cèl·lules somàtiques (cèl·lules dels teixits del cos), com sobre les cèl·lules germinals (cèl·lules que toquen la naturalesa intrínseca de la persona). Aquesta última no és absolutament acceptable almenys per les següents raons:

El concepte de millorament és matèria de judici subjectiu; el millorament

Embrions congelats.

zen la reproducció, allí on aquests són defectuosos. Amb aquesta denominació se subratlla la finalitat «terapèutica» de la intervenció. El terme «procreació assistida» és, per tant, científicament correcte quan és utilitzat com a «assistència» a l'acte conjugal de la parella, o sigui, com una «ajuda» a la parella, i en conseqüència, només per mitjà de la inseminació artificial i les tècniques intracorpòries; mentre que no és vàlid usar-lo en el cas de la procreació artificial, ja que no es tracta en aquest cas d'assistència sinó de substitució de la parella, des del moment que la procreació és extracorpòria (in vitro).

ENGINYERIA GENÈTICA I CLONACIÓ

L'enginyeria genètica és el conjunt de les tècniques amb les quals es poden donar a una cèl·lula característiques genètiques que d'altra manera no tindria, o també com el conjunt de les metodologies per al tractament,

no terapèutic obre el camí a la construcció de l'home perfecte; la construcció d'homes millors que altres infringeix el principi d'igualtat entre els éssers humans; no són controlables els riscos per a les futures generacions.

De la clonació de subjectes humans, fins al 13 d'octubre de 1993, se'n parlava només per hipòtesis i especulacions teòriques. Els possibles futurs experiments eren contemplats amb angoixa i preocupació. Espantava la idea de «duplicar», de «fotocopiar» un ésser humà, la dignitat i noblesa del qual estava unida a la seva unitat i irrepetibilitat. Era aterrador la idea de la «duplicació» de personalitats com Hitler o Stalin. S'ha cregut sempre, en efecte, que clonar un ésser humà és reproduir més éssers perfectament iguals, o sigui «duplicar-los», violant aquella noble peculiaritat de cada individu humà.

L'experiment de clonació d'embrions humans avui ja no és una hipòtesi, sinó una realitat tècnicament possible.

Bioètica clínica

El transplantament d'òrgans
Eutanasia
Sida
Malalties terminals
Tecnologies de la reanimació
El pacient en les situacions de frontera
La mort cerebral
Transfusions de sang
Transplantaments de medul·la òssia
Diàlisi
L'experimentació humana
Consentiment informat
Comitès ètics i de bioètica
Psiquiatria

Bioètica social

El suïcidi
Legítima defensa
Homicidi
Pena de mort
La cremació
Droga
Alcoholisme i tabac
Geriatrics i gerontologia
Estrès i psicoteràpies
Esport, anabolitzants, dopatge
Les vacunacions preventives
Distribució dels recursos sanitaris
Economia i negocis en la pràctica mèdica

Bioètica animal

Qui o què és un animal?
Vegetarianisme
«Wildlife»
«Pet» i animals de companyia
Zoo i parcs zoològics
Caga
Cria i indústria dels animals
Animals i investigació científica
Drets dels animals
Enginyeria genètica en els animals i plantes
Veterinària

Bioètica ambiental

Naturalesa i evolució darwiniana
Models de bioètica ambiental
Els «deep ecology»
La «land ethic»
L'ecofeminisme
Religió i ambient
Les mutacions climàtiques
Salud ambiental
Substàncies tòxiques i residus perillosos
Supervivència de les espècies en perill
Biodiversitat
Agricultura
Polítiques alimentàries
Guerra i salut pública
Guerras nuclears
Armes químiques i biològiques
Comerc internacional d'armes

El 13 d'octubre de 1993, Jerry L. Hall i Robert J. Stillman, dos investigadors del departament d'Obstetrícia i Ginecologia de la George Washington University (GWU) de la capital americana, anunciaren en un congrés la possibilitat de clonació de 17 embrions humans, obtinguts amb la fertilització in vitro (IVF), produint 48 embrions genèticament idèntics.

EL TRANSPLANTAMENT D'ÒRGANS

Un transplantament és la intervenció quirúrgica o microquirúrgica mitjançant la qual s'empelta o se substitueix en un organisme humà una part compromesa en la seva funcionalitat. La història dels transplantaments d'òrgans té el seu inici l'any 1902, quan Alexis Carrel, metge francès que vivia a Chicago, posà les bases de la cirurgia vascular dels transplantaments posant a punt la tècnica per suturar entre ells diversos vasos sanguinis. Als anys quaranta, Sir Peter Medawar, estudiant la possibilitat de transplantar injerts cutanis en els animals i en pacients greument cremats durant els bombardeigs de Londres, va identificar les bases de compatibilitat genètica entre individus consanguinis. El desembre de 1954 Murray, un metge de Boston, va dur a terme amb discret èxit el primer d'una sèrie de 23 transplantaments de ronyó de donador vivent consanguini i genèticament idèntic al receptor.

L'argumentació bioètica parteix de la veritat fonamental que, en termes de valor personal, la donació d'un òrgan propi a altra persona, per raó del desig d'oblativitat, més que un gest de gran solidaritat és un gest que troba el seu compliment i significat més profund en l'horitzó d'un servei a la vida que sempre va més enllà del subjecte donant i del subjecte receptor i s'inscriu en un «nosaltres» que es fa càrrec en definitiva del veritable servei al creixement de la vida (EV, nn. 15, 63, 64, 86). El risc parcial que deriva d'aquest do representa en certa manera la quota comunitària de mútua ajuda que tot ciutadà està cridat a oferir a la comunitat a canvi de tot allò que rep de la comunitat.

Després del cas «Baby Fae», de transplantament de cor d'un ximpanzé a una nena, el debat bioètic sobre transplantaments cardíacs s'ha incentivat, provocant fortes polèmiques entre biòlegs, metges i juristes en referència també als transplantaments de cor artificial, perquè la introducció del cor d'un animal d'un cor artificial planteja problemes d'alteració de la personalitat psicològica del receptor.

EUTANÀSIA

La paraula «eutanàsia» indica la idea d'una «bona mort» o de «mort dolça», o «mort tranquil·la». En l'ús corrent d'avui, el terme indica cada cop més una acció o una omissió que mira com abreuçar la vida del pacient.

Avui, en un món dominat per la

«El terme "bioètica" apareix el 1970 amb V.R. Potter, un oncòleg americà de Wiscosin (EUA)»

«La bioètica és una disciplina amb peculiaritats pròpies que no coincideixen "sic et simpliciter" amb les de l'ètica»

JURAMENT DEL MÉTGE CATÒLIC

aprovat per la Junta Executiva del FIAMC i pel Consell Pontifical de la Pastoral de Professionals Sanitaris

Jo, metge, juro de forma solemne:

1. Millorar constantment les meves capacitats professionals, amb l'objectiu d'oferir als meus pacients la millor atenció de la qual sigui capaç.
2. Respectar els meus pacients com a éssers humans, bo i col·locant els seus interessos per damunt de consideracions polítiques i econòmiques, i tractar-los sense cap mena de prejudicis derivat, de diferències religioses, racials, ètniques, socioeconòmiques o sexuals.
3. Defensar i protegir la vida humana des de la concepció fins a la seva fi natural, en la creença que la vida humana, transmesa pels pares, és creada per Déu i posseeix un destí universal que Li pertany.
4. Refusar esdevenir un instrument de violència o d'aplicacions repressores de la medicina.
5. Servir la salut pública, bo i promouvint polítiques sanitàries respectuoses amb la vida i amb la dignitat i la naturalesa de l'ésser humà.
6. Cooperar amb l'aplicació de lleis justes, tret del deure d'objecció de consciència en el cas que la legislació civil no respecti els drets humans, en especial el dret a la vida.
7. Treballar amb franquesa amb cada persona, amb independència de les seves creences religioses.
8. Dedicar part del meu temps a l'atenció gratuïta i benèfica dels pobres.

Per poder assolir aquests objectius, com a metge catòlic, també juro:

1. Reconèixer la Paraula de Déu com a la inspiració de tots els meus actes, ser fidel a les ensenyances de l'Església, i conformar la meua consciència professional d'acord amb elles.
2. Conrear una relació filial amb Déu, nodrida amb la pregària, i ser un testimoni fidel de Jesucrist.
3. Practicar els principis morals catòlics, particularment aquells relacionats amb l'ètica biomèdica.
4. Expressar la benevolència de Déu en la meua vida, i en les meves relacions amb els pacients, els col·legues i la societat.
5. Participar en l'evangelització del món que pateix, en cooperació amb el ministeri pastoral de l'Església.

tècnica i, per tant, cada cop més per un progressiu desenvolupament de noves adquisicions i coneixements, la mort roman un inexplicable incident de viatge, un atur total i per tant substancialment un retrocés. En aquest context es fa cada vegada més forta la temptació de la eutanàsia, o sigui, d'«ensenyorir-se de la mort, procurant-la anticipadament» i posant així «dolçament» un final a la pròpia vida i a la dels altres. En realitat, això que podria semblar lògic o humà, vist en profunditat es presenta com quelcom d'absurd i inhumà. Aquí estem davant d'un dels símptomes més alarmants de la «cultura de la mort», que avança sobretot en les societats del benestar, caracteritzades per una mentalitat eficientista que fa semblar massa onerosa i insuportable el nombre creixent de les persones ancianes o debilitades. Aquestes són moltes vegades aïllades de la família i de la societat, organitzades gairebé exclusivament sobre la base de criteris d'eficiència productiva, segons els quals una vida irremeiablement inhàbil ja no té cap valor (EV, n. 64).

Els genis sempre han fascinat i els investigadors els que no ho són.

Existeixen diverses formes d'eutanàsia: l'eutanàsia *eugènica* (eliminació dels subjectes deformes o tarats); l'eutanàsia *econòmica* (eliminació dels malalts incurables, dels invàlids i dels vells, per alleugir la societat del pes de persones econòmicament inú-

tils); l'eutanàsia *criminal* (mort indolora de persones socialment perilloses); l'eutanàsia *experimental* (mort indolora de persones per al progrés de la ciència amb finalitat experimental); l'eutanàsia *profilàctica* (consistent en l'eliminació indolora de subjectes afectats per malal-

ties epidèmiques); l'eutanàsia *solidària* (mort d'éssers humans per salvar la vida d'altres, com en el cas d'extracció d'òrgans amb finalitat de transplantament).

Giovanni Arduso
Catechesi, Problemi e Prospettive

L'Acadèmia per a la Vida publica «Reflexions sobre la clonació»

VATICÀ.— La Pontificia Acadèmia per a la Vida fou instituïda per Joan Pau II amb el *Motu Proprio Vitae Mysteriorum*, de l'11 de febrer de 1994. Els 40 membres de l'Acadèmia, el president de la qual és Juan de Dios Vial Correa, han publicat el document *Reflexions sobre la clonació*. Tot seguit n'ofereim un extracte.

Notes històriques

«El progrés del coneixement i el corresponent desenvolupament de la tècnica en els àmbits de la biologia molecular, la genètica i la inseminació artificial ha fet possible, des de fa temps, l'experimentació i la clonació en l'àmbit de les espècies vegetals i animals.

«La notícia del naixement de l'ovella Dolly, publicada per la revista *Nature* el 27 de febrer de 1997, va commoure l'opinió pública d'una manera excepcional, i va provocar pronunciaments de comitès i autoritats nacionals i internacionals, perquè es tractava d'un fet nou i inquietant.

«La novetat d'aquest fet és doble. D'una banda, no es tracta d'una escissió bessonera, sinó d'una novetat radical definida com una clonació, això és, d'una reproducció asexual i agàmata dirigida a produir individus biològicament iguals a l'individu adult que proporciona el patrimoni genètic nuclear. D'altra banda, aquesta mena de clonació vertadera i pròpia fins ara es considerava impossible.

«Superada aquesta suposada impossibilitat, sembla que el camí cap a la clonació humana ja està obert, entesa com a rèplica d'un o més individus somàticament idèntics al donant.

«Aquest fet ha provocat justament angoixa i alarma. Però després d'una primera fase d'oposició unànime, algunes veus han volgut cridar l'atenció sobre la necessitat de garantir la llibertat d'investigació.

«Per tant, és útil examinar atentament aquest fet que es considera inquietant.

El fet biològic

«La clonació, considerada en la seva dimensió biològica, pel que fa a la reproducció artificial, s'obté

sense l'aportació dels dos gàmetes. Es tracta, per tant, d'una reproducció asexual i agàmata.

«Encara hi ha molts dubtes i perplexitats sobre nombrosos aspectes de l'experimentació.

«Cal subratllar que el desenvolupament de l'individu obtingut mitjançant la clonació, a part d'eventuals mutacions —i podrien ser moltes—, hauria de conduir a una estructura corpòria molt similar a la del donant de l'ADN. Aquest és el resultat més inquietant, especialment si l'experiment es traslladés a l'espècie humana.

«No obstant això, de la clonació no es derivaria necessàriament una perfecta identitat de la persona, entesa en la seva realitat ontològica i psicològica. L'ànima espiritual, que és el constitutiu essencial de qualsevol subjecte de l'espècie humana, i que és creada directament per Déu, no pot ser generada pels pares, ni produïda a través de la fecundació artificial, ni clonada.

Problemes ètics pel que fa a la clonació humana

«La clonació humana forma part del projecte de l'eugenèsia, i, per tant, està exposada a totes les observacions ètiques i jurídiques que l'han condemnat àmpliament.

«En el procés de clonació, es perverteixen totes les relacions fonamentals de la persona humana: la filiació, la consanguinitat, el parentesc, la paternitat.

«Aquesta concepció selectiva de l'home (...) desenvolupa el convenciment que el valor de l'home i de la dona no depèn de la seva identitat personal, sinó tan sols d'aquelles qualitats biològiques que poden ser valorades i, per això, seleccionades. (...) El clon (...) s'assembla algú que «valia la pena» clonar.

«(La clonació de l'embrió-fetus) experimental és

immoral en tots els casos, ja que representa una reducció arbitrària del cos humà a un mer instrument per a la investigació. El cos humà és un element integrant de la dignitat i de la identitat personal de cadascú.

«El projecte de 'clonació humana' representa la deriva terrible a la qual es veu empesa una ciència sense valors, i és un signe del profund malestar de la nostra civilització, que busca en la ciència, en la tècnica i en la 'qualitat de vida' els succedanis del sentit de la vida i de la salvació de l'existència. (...) La clonació corre el risc de convertir-se en la paròdia tràgica de l'omnipotència de Déu.

«Aturar el projecte de la clonació humana és un compromís moral que cal saber traduir en termes culturals, socials i legislatius.

Enfront dels drets de l'home i la llibertat d'investigació

«En l'àmbit dels drets humans, l'eventual clonació humana representaria una violació dels dos principis fonamentals sobre els quals es basen tots els drets de l'home: el principi d'igualtat entre els éssers humans i el principi de no discriminació.

«En contrà del que pot semblar a primer cop d'ull, el principi de paritat i d'igualtat entre els éssers humans es veu transgredit per aquesta possible manera de dominació de l'home sobre l'home; la discriminació es produeix a través del perfil selectiu eugènic conatural en la lògica de la clonació. La Resolució del Parlament Europeu del 12 de març de 1997 declarà expressament la violació d'aquests dos principis, i posa l'accent sobre la prohibició de la clonació humana i sobre el valor de la dignitat de la persona. (...) Cal recordar que el Magisteri de l'Església ha condemnat, en la Instrucció *Donum vitae* —de 1987—, la hipòtesi de la clonació humana, de la fissió bessonera i de la partenogènesi.

«L'acció més urgent, ara per ara, sembla ser la de recompondre l'harmonia entre les exigències de la investigació científica i els valors humans imprescindibles.»